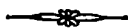

Moje odpovědi rabinům

aneb

pět psaní o Talmudu a židovské
rituelní vraždě.

Od

prof. Aug. Rohlinga.

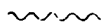
Přeložil

Maxmilián Jakubička,

O. S. Fr.

Všecka práva vyhražena.

V Praze 1883.

Tisk a sklad Cyrillo-Methodějské knihtiskárny

(J. Zeman a spol.).

Motto: Já, jenž ze chleba chudých žiju,
měl bych mlčeti, když vidím, že
vydírání jsou?

B. Bernardino da I'eltre.

Ve vídeňských židovsko-liberálních listech před nedávnem dali dva vídeňští rabínové toto vyjádření: „V zasedání porotního soudu dne 28. t. m. bylo zde na základě Rohlingova spisu „Židé podle Talmudu“ tvrzeno, že v Talmudě stojí, „že křesťané jsou psi, vepři a oslové.“ Naproti tomu prohlašují podepsaní co nejrozhodněji, že tvrzení Rohlingovo, kteréž ostatně opsáno jest z Eisenmengrovy knihy „Odkryté židovstvo,“ na nepravdě spočívá, ježto takové místo v Talmudě nikde se nenachází. Při té příležitosti dáváme vyjádření, že Talmud vůbec nic nepřátelského proti křesťanům neobsahuje. Ve Vidni, dne 30. října 1882.“ — Dr. Ad. Jelínek. Dr. M. Güdemann.

Vzhledem k tomu uveřejňujeme tuto odpověď c. k. universitního profesora dra. Aug. Rohlinga v Praze, kterou nás poctil a kteráž zní následovně:

I.

„Talmud učí, že žid při soudech musí hleděti na všecken způsob nežida přemoci, buď pomocí zákona a když by to nešlo, pod vodem. (Baba Kamma 113 a.) Když tedy při samém soudu, kde přec to jde na přísahu,

židovi je podvod dovolen, co teprv si může dovoliti mimo soud, v novinách a jinde. Když tedy řečení páni rabínové prohlašují, že v Talmudu nic proti křesťanům se nenalezá, snadno z toho poznáme velké šelmovství. Rábín Abraham Geiger, který roku 1874 zemřel, náležeje k straně reformní, ten aspoň připouštěl, že je dostatek nepřátelských křesťanům vyjádření v Talmudu; on jen hleděl obecnstvu namluviti, že to Talmud tak zle nemyslí! Však ale měli by si křesťané zapověditi býti jmenováni psi (Megilla 7, b), osli (Berachoth 25. b), dobytčí semeno (Jebamoth 94, b Tos.) Pražská modlitební kniha (Machsor II. 56 a) jmenuje křesťanstvo docela „Edom, prase.“ Traktát Aboda Zara 6, a. staví křesťany pod modloslužebníky a v traktátu Gittin 57 učí Talmud, že Ježíš, tak jako Bileam, v propasti pekla se smaží v neřádu Jsou takové věci dobře míněny? Jest to zásadou rabínskou, že život nežida jest v rukou žida, a tím více jmění jeho. (Josef Albo, Sefer Ikkarim, t. j. základy víry. III. 25.)

Jelikož mezi prameny hebrejské vědy starožitnické, pro kterou jsem od Jeho Veličenství císaře byl povolán za řádného profesora na universitu pražskou, zaujímá Talmud a rabínské písemnictví místo vynikající, nám tudíž státně uznané právo v těchto otázkách hlas svůj dáti. Tím způsobem jsem složil svoje úřední přísahou stvrzené dobrozdání v letě 1881 u pražského vrchního zemského soudu k rukou vrchního zemského

radý Marxe v tom smyslu, že židovi náboženství jeho dovoluje, na všeliký způsob všechny nežidy vykořistiti, je tělesně a mravně zničiti, jejich život, čest a majetek zkaziti, nejen veřejně a násilím, ale i tajně a úkladně; — to smí. ba má žid, když může podle svého náboženství činiti, aby svůj národ ku pozemské vládě nad světem přivedl. (Soud v Drážďanech, který toto dobrozdání spůsobil, na to uznal za nevinny křesťany, kteří od židů pro rušení náboženství atd. obžalováni byli, ačkoli jen k ochraně křesťanů žádali pomoc proti Talmudismu.)

Když věci tak se mají, máme jistě právo žádati, aby židovská otázka zákonodárstvím se upravila. My nejsme antisemité, kteří židovi ubližují, spravedliví majetek zkaziti a na jeho život mu sáhnouti chtějí, — ale my chceme ochranu pro křesťany pomocí blahých zákonů, které by semitům zamezily vykořisťování křesťanského lidu.

Poněvadž páni rabíni Jellinek a Güdemann se opovážili věci zjištěné a znalcům docela známé uprostřed našeho starobylého císařského města upíratí a tímto proti pravdě namířeným upíráním, jakoby talmudická a rabínská literatura neměla ráz proti společenskému řádu a proti křesťanství stojící, v pochybnost uvozovati spravedlivý soudní nález: proto měl jsem za svou povinnost, jakožto universitní učitel, jsa svatou přísahou sloučen s císařem a národem, abych pozdvihl hlasu svého a vyložil, jak věci doopravdy

se mají, abych podporoval ten pravý křesťanský antisemitismus, jenž si přeje zákonitou ochranu křesťanskému lidu naproti židovskému vydíračství. Naše heslo je: Ochrana křesťanův a ne štvání proti židům.“

V P r a z e, dne 23. listopadu 1882.

Dr. Aug. Rohling,

c. k. profesor hebr. starož.
na c. k. universitě pražské.

II.

Žasnu, že pánové Jellinek Güdemann dali sobě práci s prohlášením proti mému „Židu dle talmuda.“ Posuzujeme li prohlášení toto s vědeckého stanoviska, jest zcela směšným a nepravdivým, pročez zasluhuje již samo sebou jako tisíce podobných, aby jednoduše zůstalo nepovšimnutým. Poněvadž se prý však onino oba hlasatelé Talmudu dovedou nad míru v sídelním starobylém městě roztahovati, poznali jsme již velmi dobře, že onino ctihodní doktoři několika umělými kousky vídeňské obecnostvo při dobré náladě udržeti se snaží.

Vycházejí totiž odtud, že Talmud, jakož i ostatní náboženské spisy židův vůbec, neuvžívají všude obvyklého slova Nazarenů, kde se i speciálně o křesťanech mluví, nýbrž většinou kladou slova: „cizinci,“ „ostatní,“ „modloslužebníci,“ „Edomité,“ „bezbožní“

atd. Poněvadž však právě křesťané dosti patrně „modloslužebníky“ se nazývají (na př. Aboda zara Fol. 6 a.) zahrnutím naší neděle do svátků pohanův, patří jim též židovský název cizincův, Gojim atd. jako psi (Megilla Fol. 7 b.), osli (Berachoth Fol. 25 b.), do bytek (Jebamoth 94 b. Tos.), prasata (tak zovou nás v pražské modlitební knize Machsor II. 56 a. Edom t. j. prase) a p.

Sezná-li odborný znalec prohlášení zmíněných pánův, s podivením se táže, zda soudní dvůr skladatele trestem stíhati nebude. Neboť byť i neděla se žádná zmínka o soudním rozsudku, tož přece by as veřejné blaho těžce mohlo poškozeno býti, kdyby se ona zcela lživá pověšť bez trestu mezi lid roznesla, že Talmud neobsahuje ničeho křesťanům nepřátelského, že ony hnusné tituly nevztahují se na křesťany; vždyť přece antisociální a křesťanům nepřátelská povaha Talmudu a obzvláště spisů rabínských, jež obé židům velice posvátným jest, tvořilo vlastní základ soudního rozsudku a popírajíce tento základ vzdor zřejmé pravdě, daleko překročili bychom míru dovoleného.

Jak přicházejí onino páni hlasatelé, kteří přece jsouce znalci Talmudu, pravdu věděti mají, k onomu nepochopitelnému tvrzení, že Talmud není křesťanům nepřátelským? Či snad mají za to, že by touto cestou zbavili lid a vůdce jeho víry, kdyby donuceni byli prohlásiti, že Talmud a spisy rabínské jsou sice antisociální a křesťanům nepřátelské v nejvyšší míře, avšak židovstvo

že jich více nenásleduje a toliko Mojžíše poslouchati chce? Jak známo, učinili před časy pruští rabínové před králem Bedřichem takovýto slib, ježto nebyli s to, aby vzhledem k přísežnému dobrozdání úřadně hlasujících universit tu- i cizozemských šťastně Talmudismus očistili. Král však právem odvětil, že nežádal onoho slibu¹ a že se o to nestará.

Zdaž nyní mohou pánové Jellinek a Güdemann obstáti se svými pravdě odporujícími výroky, o tom nechť obecenstvo rozhodne. Skutkem však jest, že „Žid dle Talmudu“ jest oprávněn, ba může-li, i zavázán, jinověrce lži i podvodem fysicky i morálně zničiti, jej veřejně i násilně, jakož i tajně a zákeřnický usmrtiti; jest to zásada rabínův: „gufo muthar kol schechen mamona“, t. j. „život (nevěrce) jest v ruce tvé (žida), nejinak i jeho majetek“ (cf. Rabbi Jos. Albo, „Fundamente des Glaubens,“ III. díl. Cap. 25.) Ani před soudem nelze bezpečným býti, ježto Talmud (Baba kamma 113. a.) učí, že žid musí v každém případě v procesu s nežidem zvítěziti, budiž to zákonem, neb, nejde-li to tak, lstí a podvodem; přece však jako rada Ismaelova jest připojena výjimka, že slušno se stříci před vyzrazením. Co možno tedy na židovskou přísahu dáti, která proti nežidu jest složena, nehledě k tomu, že přísaha vůči zvířatům (psům, prasatům — sit venia verbo) sama v sobě lichá jest, a tudíž, třebas i lehkomyslné užívání svatých slov, nikdy těžký hřích křivé přísahy obsahovati

nemůže. Někdo třeba řekne, že žid by některé přísné formule přísežní v zemích Talmudismu oddaných respektoval; avšak formule sebe přísnější ponechává nejširším, nejlživějším restrikcím volnou cestu.

O jiných nehumanních výrocích Talmuda nebudu mluvit a ani o tom se nezmíním, že to pouze věci dotýčných židů jest, aby svědomí svému tou pohodlnou větou ulehčili, že „zlá přirozenost“ jest nepřemožitelná a že často nutí k hříchu, a že jest vše dobré, jen když je člověk židem a židem zůstane (tak Archives israélites XV., 711.) Že tyto věci v pravdě od náboženství židům dovoleny jsou, ba, kde to jde, i přímo přikázány, uložil jsem s podrobným provedením ještě v letě 1881 u pražského vrchního zemského soudu k rukou vrchního zemského rady Marxe, ježto soud v Drážďanech můj náhled zvěděti si přál; jak se dalo očekávat, byli drážďanští křesťané, jež židi ze štvání židů, rušení náboženství a podobných zločinů byli obžalovali, úplně pak nevinnými prohlášení.

Přirozeně vztahovala se moje odpřisáhnutá výpověď o výrocích Talmudismu, namířených proti nežidům speciálně ku křesťanům, ježto žádný národ na světě od rabbinismu není tak nenáviděn jako křesťané.

To jistě každý pochopí, ví-li, že Kristus, náš Pán a Bůh, v mnohých exemplářích Talmudu (traktát Gittin fol. 57) s čarodějníkem Bileamem na týž stupeň staven jest.

A pak nemá Talmud nehumanní výroky také proti ctitelům „ohavného zločince“ namířiti!

Avšak interessantní a důvodné jest, jak rabbi dr. Kroner svého času proti mně tvrdil, že ona místa v Talmudu nejsou, kdežto rabín dr. Landsberger v Kasselu ona místa sice uznal, avšak je jinak vykládati se snažil.

Rovněž vykládají Güdemann a Jellinek, že ničeho v Talmudu proti křesťanům není, kdežto slavený Abraham Geiger, jenž jakožto vrchní rabín velké židovské obce v Berlíně před 2 neb 3 lety zemřel, připouštěl, že ona místa v Talmudu sice jsou, že však nejsou tak zle míněna. Vskutku, jak Himpel v Tubbinkách dobře pravil, bavněná poznámka!

Že Gittin 57 a to ostatní není zle míněno! Co as řeknou Jellinek a Güdemann k těmto odporným výrokům rabínů? Ovšem, bude je to velmi málo znepokojevati, ježto dle Talmudu všechny výroky rabínův, ať si vespolek jakkoliv odporují, veskrz slovo boží jsou!

Pro ty čtenáře, kteří by třeba mysliti mohli, že žid devatenáctého století na Talmud a jiné spisy, které z časů dávno uplynulých pocházejí, nehledí, poznamenati sluší následující:

Bude to zajisté každému nápadným, že rabíni všech zemí, když (v zájmu ochrany křesťanův a ne za příčinou pronásledování židů) na zavržitelné nauky Talmudu poukazujeme, ihned hotovi jsou tyto buď docela upříti,

neb zvláštní dovedností vykládačskou obrátiti. Stalo se to zjevným na Jellinkovi, Güdemanovi, Geigrovi, Kronerovi, Landsbergrovi; z nějakých třiceti malých a velkých spisů, které proti „Židu dle Talmudu“ a vyšly a z nesčetných výkonů žurnalistiky mohlo by se ještě množství důkazů proto nalézt. Kdyby tedy Talmud a ostatní s ním spojené rabínské spisy, zkrátka talmudismus, nebyl pro moderní židovstvo nábožensky závažným, bylo by nepochopitelné, jak je možno se nad tím tak velice horšiti.

Křesťanská literatura apokryfů, spisy mandaeů a jiných křesťanských sekt, ano i veliké spisy mnohých našich katolických předkův obsahují různé bludy; ano svatý Augustin napsal dokonce dvě knihy rekrakací; avšak ani nám nenapadá bludy ano i ohavnosti (na př. spisů mandaejských) zapíratí neb křivě vykládati, ježto naše náboženské vyznání živým slovem apoštolské stolice se spravuje. Kdyby tedy Talmud a rabínské spisy náboženského významu neměly, proč tolik hluku?

S tím souhlasí dokonale, že židovští učenci s plným důrazem i v přítomnosti stále Talmudu před biblí přednost dávají.

Švýcar rabbi dr. Rubens (Stará a nová víra židovská, Curych 1878) praví, že mohučský a vratislavský směr židovskou theologii a praktický církevní život židovský opanovaly, avšak při všech neshodách přece pevně víry v tradice Talmudismu se drží. Dr. Kroner dával v četných případech Talmudu

za pravdu proti bibli a našel, že pojem bližního v desíti přikázáních pouze na židy se vztahuje, s čím i to se shoduje, co sám proslulý židovský filosof Maimonides, jenž v „Jad. Chazaga“ znamenitý výťah Talmudu učinil, na jednom místě praví: Nezabiješ, to jest žádného žida. O řiditeli vratislavského rabínského semináře, dr. Grötzovi, jest známo, jak nepřátelským proti křesťanům i ve svých německých spisech jest; čtěmež jen jeho obsáhlý dějepis židů.

Rabbi Dr. Duschak v Krakově šel ve své drzosti tak daleko (Rahmerův židovský literární list), že i panenské čistoty mravů Ježíše Krista dotknouti se odvážil, čehož se ani bohovražední fariseové za časů Ježíšových nedopustili. Rabbi Dr. Stier uvádí opět děsnou parallelu mezi Bileamem a Kristem — a pak není Talmud dílo, jež i do přítomnosti působí a sice i u studovaných židů, kteří přece z humanní civilisace, z klassického vzdělání a z obcování se křesťany zvláště od emancipace jiné idey čerpati mohli. Co teprve děje se u stáda, jež od takových studovaných rabínův spravováno jest? Právě od času emancipace jevíli učení židé velikou horlivost v tom, že staré křesťanům nepřátelské spisy znova vydávali. Pan Jellinek může sám v tomto ohledu některé plody svého péra uvést. Ti pánové řeknou snad, že se to děje pouze v zájmu literárně-historickém. Avšak děkuju za to. Rabbi David Deutsch vydal hebrejsky a německy starého Troki, pravého to baziliška, plného žluči a

jedu proti křesťanství. Rabbi Léon Schlossberg ohlašuje právě nyní vydání německé, francouzské a anglické jednoho starého arabsko židovského hanopisu, v němž jakysi žid pod škraboškou biskupa odpadlíka hnusná rouhání pronáší. Rabbi Dr. Bloch v Pozňani, jenž též proti mně jeden spisek sepsal shledává, že Ježíš ani stopy citu vlasteneckého neměl, že se nikdy pro pojmy, které vlastně základ mravného života tvoří a mravné srdce do nejhlubších útrob naplňují, roznítiti nemohl, poněvadž totiž, jak Bloch připojuje, na politické revoluci proti Římu za příčinou znovuzřízení světské říše židovské žádného podílu bráti nechtěl.

Není divu, spatřuje-li kdo Pána nemravným, pokládaje světské věci za nejvyšší cíl. Již v Talmudě čteme nečistou narážku na početí Páně, které v rabínské knize Toldoth jeschu strašlivě vyličeño jest, a jak u Duschaka, Schloszberga, Blocha soudruhů vidíme, podnes ve všech možných odstínech se vyličuje.

Geiger praví ve svých „Přednáškách“, že Ježíš žádné nové myšlenky nevyslovil, ba („Jüdische Zeitschrift“ 1872), že Pán vlastně zcela nic neučinil, předce však jakýmsi Bohem se stal.

Rabbi Levin dodává (u Rahmera), že se Spasitel s Hillellem u vědění a moci nikterak měřiti nemohl.

Delitzsch sebral množství podobných věcí ve svém spise o židovském tisku, z čehož my zde mnohého upotřebíme, a každý

čtenář může sobě snadno celé album takových obrázků sestavit, nahlédne-li jen do Philipppsonovy „Allgemeine Ztg. des Judenthums“ (Bonn), Rahmerovy „Wochenschrift mit Literaturblatt“ (Magdeburg), do Lehmanova „Israelitu“ (Mohuč), do „Jeschurun“ z Buda-Pešti a do jiných listů našich židovských spoluobčanů, nemluvě zhola o jejich politickém denním tisku.

Ve všech zemích, kam popatřím, jest tudíž duch Talmudismu tak čilý, jako vůbec kdy byl. A my opětujeme, píší-li podobné věci sami učencové, spisovatelé a rabíni, před čímž máme se pak teprve jinak míti na pozoru?

Národní hospodáři nechť posoudí, zda hmotný blahobyť státův od časů emancipace v rozkvět vešel!

My, co se nás týče, prohlašujeme slavně, že onen antisemitismus, který židům okna vytlouká, jejich majetek a životy ničí, jest nekřesťanským a proto právem od vlád všemožným způsobem se pronásleduje.

Křesťanský antisemitismus, jemuž tyto řádky věnujeme, požaduje pro židy blahovolné snášlivosti a mocné ochrany, proti každé nepřistojnosti, považuje však za nutné, aby ku blahu křesťanstva jisté meze vytknuty byly, jež naši předkové s neobyčejnou moudrostí byli vyměřili.

Mohlo by se ovšem pomýšleti na to, že národ, který takové náboženství má, jakého Talmudismus poskytuje, má být vůbec zničen neb rozptýlen, aneb na sv. Helenu neb do

Cayenne vypovězen. Než ovšem víra křesťanská nemůže sama sebou tuto ne nerozumnou ideu schváliti, ježto mocná vůle Boží, jak v proroctvích bible vyslovena jest, rozptýlení onoho národa po celém světě určila, aby toto stálým svědectvím zjevení bylo všem, kteří viděti — chtějí. Proto nepomýšlelo se též v křesťanském středověku se strany církevní na nic podobného. nýbrž stačily výmínečné zákony, jež i dle Renana (viz Archives, isr. 15 čna. 1868) nutnými jsou pro zásady Talmudismu, a tak podotýká i učený Granderath („Laacher Stimmen 1879., II. 183.), že výmínečné postavení židů zákonodárcům nejen dovoleno, nýbrž z povinnosti pečovati o poddané i uloženo bylo.

Židé nejsou již více, jak i Pfefferkorn pravil, Mosaisty, nýbrž odpadlíky Mojžíšovými, ježto jsou Talmudisty. To ovšem platí všeobecně. Jednotlivé výjimky se ovšem vždy vyskytují, zákonodárství má však obracet zřetel ku všeobecným poměrům. Dá se zajisté očekávati, že vlády dle naší rady tuto záležitost v brzkou po zákonu rozhodnou; neboť kdyby se stalo, že by stav věcí těchto, jenž netoliko věcně a prakticky, nýbrž úředně složenými přísahami, jakož i věrohodnými výpověďmi znalců za více než snesitelný uznán byl, neměl zákonitě upraven býti, tu jest se co obávati, že by protikřesťanská moc socialismu a nihilismu s hrubou brutálností na židy se vrhla.

Kdybychom měli věriti budapeštskému židovskému „Jeschurun“ (22. září 1882.), tu

ovšem bych nesměl žádného slova více pronésti.

Neboť list onen píše l. c., že jsem „ničemným, prokletým, podvodným učitelem“, „jehož ďábelské učení dle“ (předstíraného) „výkazu“ drážďanského antisemitského sjezdu, celý protižidovský proud zplodilo, ba i případ Tisza-eszlárský *) v život uvedlo a jako můra 7milionový národ židovský po celé zeměkouli tísní, tak že vídeňská židovská aliance na nejvyšších místech nucena jest proti mně zakročiti, aby udusila vzplanuvší žár, jako kdysi v Damašku skrze Crémieux-a a Montefiore-a udušen byl.

Tato vyhláška jest podepsána „jmenem statisíc židů, jimž se pro víru jejich velice ubližuje.“

Crémieux a Montefiore udusili vzpouru v Damašku obdarovavše Turky značnými penězi; o to se přec na nejvyšším místě nepokusí, neboť by tento způsob byl tam úplně nemožným. Ostatně není pranic do toho Israeli na nejvyšším místě, ježto pouze uvedeno bylo, co sami židé napsali a nadto ještě k pravému dobru neméně židů než křesťanů.

Prof. dr. Rohling.

*) Uherští židé sbírají nyní dobrozdání, zda-li v Talmudu náboženská vražda dovolena jest. Připoujím se k votu, že v Talmudu o tom nic určitého psáno není, dle dějepisu však tato děsná skutečnost jest tajnou tradicí, která často následovníky našla (viz „Civiltà Cattolica“ 1881 — více článků.) Mohu totéž na požádání úředně přísahou stvrditi.

III.

Naši Hebreové jsou opět zde. Radili se, co by činiti měli a shodli se konečně na tom, že ctěnému obecenstvu slavnostně svou nevinu dokážou: „Jeden z oněch tisíců utiskovaných židů pro jich pohaněné náboženství židovské“ chápe se slova v pešťském „Jeschurun“ (dne 21. prosince 1882), vrchní rabín dr. Jacobi zasílá psaní do záhřebského „Pozoru“ (dne 21. pros. 1882), okresní rabín dr. Bloch vystupuje s velikou horlivostí ve „Wiener Allg. Ztg.“ (dne 22. prosince 1882) a kazatel dr. Adolf Jellinek uveřejňuje ve vídeňské „Extrapost“ (dne 25. prosince 1882) úřední vyznání víry o poměru židů ku nežidům, dr. Lövy pak napsal brožurku, nazvav ji: „Talmudjude in der Schwurgerichtsverhandlung vom 28. October 1882.“ (Verlag dr Löwy in Wien.)

Želím sice toho, že musím říci o tomto mnohostranném namáhání rabinismu našim milým židovským spoluobčanům, že jim to nic neprospělo, ano naopak mnohem více uškodilo; neboť tyto nejnovější práce, jak později ukáží, moje známé výroky ještě více potvrdily a sesílily, tak že bohužel nemožno mi ani jediné Jota odvolati. Vizme tedy, co ti páni rabíni a doktoři israelští řekli, a sudme sami, zda nejednali dle rozkazu Tal-

muda „protivníka podvodem zničiti “ (Baba Kamma 113.)

Především jest však podivuhodné, že ti ctění páni nedovedli se opanovati, aby pravdu zcela klidně pověděli, nýbrž hojnými nadávkami po mně metají. Při mně shledávají jen „nevědomost,“ „na cti utrhačství,“ „lež,“ „prokletou, ničemnou, lotrovskou duši,“ „vtěleného ďábla v lidské postavě, který jsa ve službě pekla, ku kletbě člověčenstva své nástrahy klade,“ „belzebuba, kterého by měl Všemohoucí, dokud věc nevyřízena jest, do očistce (sic!) zavrhnouti,“ „jedovatou bylinu, kterou co nejdříve vyplniti jest“ atd.

Dále podivné jest, že mi rabín Bloch zvlášť (jsa si vědom slabosti ve své záležitosti) dlouhý text předčítá, ježto jeho mínění o původcích rozdělení se církve v západní Evropě v XVI. století sdíleti nemohu, nýbrž v této otázce židů zcela se netýkající hájím stanovisko, které se z katolických děl jako z Janssenova dějepisu německého národa a i ze spisů nekatolických badatelů jako Paula de Layarde, Döllingera (tři svazky o reformaci), de Wette (Lutherovy listy) a j. odůvodniti dá. Židé měli by tím méně na spory rozličných křesťanských vyznání poukazovati, čím horlivěji na vzájemném odcizení křesťanů pracují neb pracovali. Připomínám tu jen světoznámé židovské hudební skladatele Meyerbeera a soudruhy. „Hrou, „Hugenotti,“ která po celém světě provozována byla, připomíná žid Meyerbeer“ (tak píše berlínský akatolický časopis „Ostend-

zeitung“ dne 7. července 1882) „na starý nešťastný svár mezi katolickou a protestantskou církví a rozséval takovýmto chytrým způsobem nenávisť proti katolíkům; drzost, aby proti veškeré dějepisné pravdě katolické kněžstvo štválo v divadle ku vraždění protestantů, mohla jen v mozkovici pomstychtivého žida povstati.

V díle svém „Robert ďábel“ uvádí jeptišky tančící, v „Hugenotech“ štví křesťany proti sobě. Při tom rozličným způsobem, zvláště co se týče veřejných procesí, tupil obyčeje katolické církve. U veliké většiny polovzdělanců vzbudily Meyerbeerovy opery a jmenovitě „Hugenotti“ zášť a opovržení proti katolické církvi. Upomínka na „bartolomějskou noc“ byla vzhledem ku katolictví pravým zločinem. Však mnoho-li slávy a peněz vynesla tato židovská hudba, jejíž účel málokterí prohledli, celému zástupu židovských šibalů? Touž Meyerbeerovu tendenci shledáváme i v operetních librettech žida Halevy-ho.

Halevy-ho „Židovka“ hlavně přispěti měla k tomu, aby židé v Evropě stali se oblíbenými.

Jak krásně jsou tam líčeni židé, jak opovržlivě jeví se nám kardinál! Halevy-ho „Ahaswer“ má týž směr; židovství činí interesantním, křesťanství pak tupí. Tak se věc má u všech jeho bezcenných děl atd.“ —

Kéž by tento úsudek berlínských protestantů židům objasnil, že křesťanská vyznání pochopují, že vítězství nad Talmudem zároveň

vítězstvím jest nad živly, které nás křesťany jak v ohledu národním, tak i náboženském vespolek pobuřují a **rozkládají**. I z hlubších odborů vědy dá se tato pravda příklady dokázati. Či snad nepřemůžem vítězstvím nad Talmudem ono nepravé učení o závislosti vůle, které v rabinismu známým názorem o „zlé přirozenosti“ (o jäger hara) se hlásá? Sám Delitzsch, s kterým Bloch tak sympatisuje, holduje tomuto bludu židovskému (Komentář ku koh. 8, 29, str. 329.).

Však právě tato záležitost přemožením Talmudu náleží ku základním nadějím pro opětné spojení roztržených křesťanů. Neboť trestní zákony všech států dokazují, že osvícení, vzdělaní stavové mezi protestanty i katolíky židovskou „zlou přirozenost“ z většiny ani neznají; neboť v Prusku, Švédsku, Dánsku, Anglii a jiných protestantských státech platí rovněž tak jako v Rakousku a ostatních katolických říších právní zásada, že každý přestupek zákona trestán jest, nechť pachatel sebe více ujišťuje, že mu „zlá přirozenost“ neodolatelnou, pokušení nepřemožitelným bylo.

Po těchto poznámkách, jichž příčinou byl rabín Bloch, obraťme se ku vlastním talmudicko-rabínským projevům ctěných pánů protivníků. Předně nepravda jest tvrzení Blochovo, že můj spis „Židé podle Talmudu“ jakýsi „Volksbuch“ z roku 1602 za Talmud pokládá, aneb za rabínský pramen udává. Ba spíše zřejmě v knize „Židé podle Tal-

mudu“ na straně 44 (ne 42.) se uvádí spis jakéhosi rabína krakovského dle svého skutečného názvu „Megalleh amukkoth“ co takový, ježto pro stanovisko talmudické a pro jeho další život, i rabínské písemnictví důležité jest; avšak jako Talmud neb pramen Talmudu jsem to nikdy neoznačoval. — Že na straně 75. o rabínovi Eliášovi a ne o proroku se mluví, dokázal jsem Delitzschovi (3 vydání str. 59) z kontextu a kritického poměru věci a úplně v tom souhlasím s výtečníky, jako Drachem, Edgardem, Eisenmengerem a j.; židu ovšem bude to za těžko, někoho za výtečníka uznati, když týž nepochází z kruhů židovských; prská již sám „Jeschurun“ (č. 35.) po učenci Wagenseilu a ostatně vždyť se samo o sobě židovi zapovídá ctnost neb učenost křesťana (Akum) chváliti, leč by to činil v tom smyslu, s jakým uznáváme krásu a fysickou sílu zvířete, kterému ovšem Akum (totiž křesťan) roven jest (Jore deah § 151, 14., srov. Talm. Aboda zara 20 a Oram chajim § 225, 10.), aneb že by to činil z bázně, aby mír si zjednal, aby křesťané mysleli, že židé jsou jim dobrými přáteli (Jore deach § 151., 12., srovn. Gittin 61.)

Mylné jest, že kniha „Židé podle Talmudu“ na straně 49 krkavce v rabína proměnila; spíše se proměnil rabín sám v krkavčici, ježto ono vypravování právě fikcí onoho rabína bylo. — Řekl-li jsem na straně 60., že Talmud vyrozumívá slovem rabín tolik co „chytrým býti v bázni Boží,“ perlu,

tu připomíná Bloch s Delitzschem, že slovo margela neznamená perlu, nuže, sám rabín dr. Löwy poznamenává ve svém slovníku sub voce, slovo to značí „Perla,“ často i „drahokamy“: uijme tedy názvu drahokam též dobře, věc se tím však nezmění.

O to, že Aboda zara sluje modlářství a totožné jest s abodath elilim, neměl by se Bloch hádati, ježto ku svému ospravedlnění jeho vlastní přátely uvéstí mohu, totiž Ewalda (Ferdinand Christian Aboda z. p. XXV.) a Delitzsche (v Anti-Rohling str. 20.); podobně učí Buxtorf (lex. Talm. p. 1565).

Zvláště popírají Bloch a soudruzi, že Talmud křesťanství za modlářství považuje. Musíme poněkud déle u této věci se pozdržeti.

Že Bloch v nepravu jest, dokazuje především Delitzsch. který l. c. píše, že „Talmud křesťanský kultus v pojmu Aboda zara jako modlářství rovný vykládá . . .“ To již postačí. Každý modlářský kult (ctění hvězd, klanění se stromům, hadům, kočkám a lidem) náleží jak zřejmo k „rodovému pojmu“ modlářství, jest tedy v rodovém pojmu druhem (species); ježto pak sám od israelitů jako veliký Talmudista uznáný Delitzsch dotvrzuje, že křesťanství dle Talmudu patří v rodový pojem modlářství, pak jest zřejmo, že křesťanství jest skutečným modlářstvím dle talmudické idee, že jest zvláštním druhem mo-

dlářství, vedle jiných druhů dějepisně známých idololatrií.

Z díla katolického učenice Molitor a o filosofii dějin chce mne Bloch poučovati, že víra v Trojjedinnost v Judaismu není považována za modlářství a následovně i křesťanství ne. Věc však má se trochu jinak. Popírám jen slova „následovně“.

Talmudisté zanechali právě tak jako Kabalisté rozličné výpovědi, že staré židovské ústní podání učení o Trojici vskutku za učení zjevené pokládalo, na které již ve St. Z. mnohokrát se poukazovalo.

Tak mluví Ž. 2.. Ž. 110. Is. 2 a častěji Daniel 7 patrně o více osobách v Božstvu; Vykupitel jest prorokům skutečným synem Božím, který přirozenost lidskou ve svou osobní jednotu přibírá. Rabínové před 11. stoletím po Kr. vyznávali stále jen jednoho Mesiáše, kterého oni v jeho utrpení dle vzoru Josefa egyptského „Synem Josefovým“ a v jeho slávyplném stavu „Synem Davida“ nazývali, v obou případech však za syna Božího uznávali. To vidíme v Talmudu, kde Succa 52a božství Mesiáše jako „Syna Josefa“ se uznává, kdež se mu vkládají v ústa slova Zach. 12, 10. která dle biblického textu Jehova pronesl. Taktéž učí Talmud, že Bůh ku „Mesiáši, synu Davidovu“ slova druhého žalmu „ego hodie genui te“ mluvil a zároveň řekl „Mesiáši, synu Josefovu“: Otec Tvůj David prorokoval o životu Tvém. Talmud poukazuje i (Megilla 3 a) na jedno místo, které se v úryvku ze ztraceného Targum Jonathan ben

Uziela zachovalo, kdež se praví: „Tito oba, Otec a Syn, jsou tři ve spojení se třetí osobou, a tito tři jsou jen jedna bytost, jedna podstata, jeden Bůh.“

V témž targumu, jehož jedno staré vydání po vyhnání židů z Neapole dostalo se do rukou orientalisty Galatina, byl výrok o Is. 6, 3: „Svatý jest Otec, svatý Syn, svatý Duch svatý.“ Raimund Martin, Galatin a Voisin uvádí mnohá místa o Trojici z knih rabína Mojžíše praedicatora (haddarschan), který velice je křesťanství nakloněn. Galatin, Kircher v Oedipus Aegyptiacus a rabín Jos. Sal. del Midego znali dílo Jehudy, který Mišnu sestavil, nazvané gale razaija (revelator mysteriorum), jehož jeden svazek (tela ignea 222) měl Wagenseil (jest prý v Lipsku), v němž nalezá se toto místo: „V tomto slovu (tetragrammu Jehovy) jest jmeno 12 písmen, která tvoří slova Otec, Syn a Duch svatý, a věz, že to jest tajemstvím Božím.“ Drach znal rukopis díla tohoto, kdež se o 42 písmenách zmínka činí. jimiž nejvyšší kněz žehnal, a kdež se praví, že to jsou tato slova: ab elohim, ben elohim, ruach hakkodesch elohim, scheloscha beechad, echad bescheloschah, t. j. Otec jest Bůh, Syn jest Bůh, Duch svatý jest Bůh, Tři jsou v Jednom, Jeden ve Třech!

Jiná podobná místa jsem ve svém výkladu ku výrokům Šalomounovým uvedl, který osmělil jsem se věnovati Jeho císař. král. Výsosti korunnému princi Rudolfovi. Náleží sem i od Molitora poznamenané učení Židův, že aniž

nutno býti modláři, přece u Boha jakési spojení (Schittuf) mysliti lze, jest to totiž spojení tří osob v jedné bytosti aneb tří bytostí v jediné Božské bytosti.

Jak vznešené to jest, že okresní rabín Dr. Bloch se zalíbením na genuinní tradice svého národa pamatuje, tak pokárání hodné jest to, že on tuto věc používá ku křivému tvrzení, že totiž křesťanství Talmudismu není modlářstvím. Jsme jim modláři, nikoliv v ohledu na učení o Trojici, nýbrž poněvadž se Kristu jako Bohučlověku klaníme, v něm lidskou přirozenost s božskou v osobní jednotu spojenou vidíme, která dle biblického a staro-židovského učení Vykupiteli přináleží. Nemožno tudíž upříti, že Bloch nedovoleného a nepatřičného výkladu upotřebil. Jest to něco podobného, jako když rabíni (již ve Tusephot ku Ahoda zara) nás od jiných modlářů dělí a praví, že nejsme modláři, totiž jako ti ostatní, kteří se klanějí hvězdám, stromům, hadům a t. d.

Zmiňuji-li se však již o ctitelích hvězd, nesmím opomenouti, že židé nás zvláštním slovem jako modloslužebníky označují. Slovo to jest Akum (aòbdê Kochabium umazzaloth ctitelé hvězd a oběžnic), které slouží jim zároveň za tajný název křesťanů, kdež pak zní: aòbdê Christus u Mirjam, ctitelé Krista a Marie. Názvu tohoto pro křesťany nejvíce se užívá v knize Schulchan aruch (t. j. pokrytý stůl), která jest rukověť theologické, na niž habituelně rabíni se odvolávají.

Původ tohoto, pro nás velmi důležitého díla jest tento. Rabín Jacob, třetí syn (ve 14. stol.) slavného rabína Aschera sepsal ku snadnějšímu ocenění Talmudu dílo arba turim (t. j. čtyři řady) ve čtyřech dílech s paragrafy a čísly. První část sluje orach chajim, cesta života, druhá Jore deach (t. j. učí vědě), třetí eben haezer, kámen pomoci, čtvrtý Choschen hammisch pat (t. j. náprsník spravedlnosti.) Dílo toto (c. 4 fol) bylo v 16. stol. od rabína Karo výklady opatřeno a pak tento komentář v krátkosti sestaven, kdež ponejvíce obsah oněch čtyř turim Jakobových jest obsažen. Roku 1576 vložil krakovský rabín Isarles v dílo Karo-a své poznámky a tak jest dílo toto, opatřené mnohými jinými výklady a přídavky jako Schulchan aruch Talmudem v praxi, rukověť rabinátu. platným zákoníkem pro všecky židy, pro který rabín Schreiber z Krakova nedávno od ministerstva osvěty státní approbace dosíci chtěl — uvidíme, jak oprávněné bylo odmítnutí jeho, kterého se mu od vysokých úřadů dostalo.

Schulchan aruch užívá obyčejně pro pojmenování křesťanů názvu A k u m. Jakýsi učenec v rabínství vycvičený, o kterém jinde důkladně pojednám, podává následující pádné důkazy, že křesťan a Akum jsou totožné významy. Nejprve praví Orach ch. § 114., 8., že žid nemá skloniti hlavu, potká li jej Akum s křížem. Dále praví častěji spisovatelé díla Schulchan, že ve spisu svém toliko s věcmi přítomnými neb budoucími se zaměst-

návají; kdyby vyrozumívali se slovem Akum ctitelé hvězd, pak by výrazy „za našich dob“ „v našich krajinách“ zcela žádného smyslu neměly, ježto právě před 300 lety v Krakově žádných ctitelů hvězd nebylo; podobně i nesmyslné byly by takové výrazy v nově tištěných a nyní užívaných knihách. Za třetí: Kdyby Akum znamenalo ctitele hvězd, pak by v onom užívaném zákoníku nebylo předpisů, které by se týkaly křesťanů. Avšak proč jednají dle oněch zákonův platících o Akum proti křesťanům, nejsou li tito Akum? jako na př. že nemají pojídati masa od křesťana atd. Za čtvrté: rabinatům v Prusku, Rakousku. a všude od židů případy k posouzení a k rozřešení předkládány jsou, v nichž se toliko o dnes žijících židech a dnes žijících křesťanech jedná. Rabíni odůvodňují rozsudky své výroky ze Schulchanu, jeho výkladů a přídavků (jako Schaloth Uteschuboth), v nichž vůbec o nežidech skoro vždy slova Akum (řidčeji *n o c h r i t* j. cizinci, neb *g o j i m* pohan) se užívá. Jest tudíž očividné, že Akum znamená křesťany a dr. Wagenseil byl zcela v právu, když ve své obraně proti rabínu Lipmannovi (str. 120) napsal, že Akum, jak od jakéhosi žida slyšel, znamená křesťana.

Z těchto důležitých objasnění jest nabíledni, že nakládání židů s křesťany a pohany stejné jest, takže ministerstvo osvěty nemohlo schváliti zákonník, v němž takové nehumanní předpisy proti pohanům i na nás se vztahují. Seznali jsme již mnohé z těchto předpisů v předcházejícím a mnohé ještě hned v následu-

jícím uvedu, jak se ku odpovědím na jednotlivé obžaloby mých protivníků hodí.

Z toho, co jsme pravili o modloslužbě, vzhledem ku Blochovi, vysvítá, že neprávem tvrdí, že jeho výrok o modloslužbě proti mým citátům o názvech židů k nežidům, jako psi, osli, vepři, plémé dobytčí a pod. něco dokázal. Pravil, že tyto názvy neplatí o křesťanech, poněvadž prý židé nepokládají křesťany za modloslužebníky. Viděli jsme, že praemissa jest špatná, tudíž i závěrek chybný. Bloch připojuje, že ani skuteční pohané v Talmudu nesluli psy a pod. Podivno, že „Jeschurun“ str. 286 zjevně připouští, že pohané a psi Megilla 7 b na rovni jsou; myslí ale, že žádným způsobem křesťané mezi psy se nepočítají, poněvadž za doby rabína Jehudy (okolo r. 150 po Kristu) nebylo žádného křesťanského státu! Jakoby křesťané od židů před založením křesťanského „státu“ méně nenáviděni byli než později! Čtème jen skutky apoštolské! Pan D. Lövy (str. 7) rád by dokazal s Delitzschem (l. c. 39), že Megilla 7 toliko připravování píce pro dobytek v den sváteční zakazuje. Jakoby židi pro „psy“ vždy zvláštní pici „vařili“ neb „pekli“. Něco takového teprve nedávno o kněžně Dolgoruki z Paříže bylo psáno, která prý zvláštní kuchářku pro své psy má; avšak ostatní lidé, zvláště orientálové, něco takového neznají, tam běhají psi, jako na př. ještě dnes v Jerusalemě, po ulicích a žerou, co naleznou. Dále tvrdí Lövy, jakoby v Talmudu bylo psáno, že ani Israel v den sváteční žádnou oběť pro oltář připra-

vovati nesmí; ani jediné slovo z toho není v textu, a sama archaeologie učí, že i ve svátek oběti se připravovaly a obětovaly. Avšak Schulchan korunuje výroky tyto, ježto psům před Akumy přednost dává; neboť učí, že žid v den sváteční více jídla do hrnce dáti může, než právě potřebuje pro sebe, je-li onen přebytek určen pro psy, avšak pro Akuma se nic přidati nesmí, ježto nikdo povinen není Akuma nakrmiti. (Orach ch. § 512, 3 a 1, Haga srv. Beza 21.)

Dle Raschi smí se i psu kus masa hoditi, ale žádnému nochri (křesťanu), ježto pes lepší jest než nochri (ku 5. Moj. 14. 21.)

Vrchní rabín Dr. Jakobi udělal k mé poznámce ohledně „Megilly 7, b“ „vtip“, že prý nemůže ono místo najíti, jelikož Megilla nemá ani 76 stran; některé listy totiž písmenu b jako číslo šest vytiskly, jiné pak Berachoth 25 za 112 a Jebam 94, b Tos za 946, kdežto můj rukopis, spis „Židé podle Talmudu“ a mnohé jiné listy místa ona dobře uvádějí. Okresní rabín Bloch dovolil si podobný „vtip“ říka, že v procesu Seb. Brunnera contra Kuranda 1860, úřední zpráva z Lyonu oznámila, že žádný rabín Fabius ve Francii nežil. Ihned jsem pilně pátral, a přišel ku výsledku, že Fabius, který ve spisu „Židé podle Tal.“ naznačené zhanobující kázání o křesťanství měl, ovšem žádným rabínem nebyl, nýbrž židovským kazatelem, který na rozkaz rabinátu onen sermon v synagoze v Lyoně měl a pak i tisknouti dal. Kniha tato má název: Offrande au Dieu de l' Univers. Par Auguste

Fabius. Lyon. Imprimerie de Marle ainé. Rue St. Dominique 13, 1842: Zde tedy máte onu knížečku jako platný důkaz, jež hlásá, že přednáška ona stala se v synagoze lyonské, podává obsah kázání a označuje žida Augusta Fabia jako auctora. Abych pak již ony zvláštní „vtipy“ najednou odbyl, připomínám zde, že všichni spisovatelé, kteří proti mně psali, tvrdili, že vítězy jsou, a tudíž čestnou cenu, 1000 tolarů, že vyhráli. Avšak ti páni opomenuli mi úsudek učené společnosti „morgenländische Gesellschaft“ přinést, již jsem vyplacení sumy oné svěřil. Bloch, „uherský žid“ a jiní dokonce chtějí, abych za 3000 zlatých podrobil se zkoušce před nějakým rabínem, dříve než o Talmudu budu směti dále mluvit. Doufám, že v oné zkoušce, které stále se podrobuji, kdykoliv o Talmudu píši, až dosud vždy uznán jsem za vítěze; neboť kompetentní soud, který jsem stanovil, nikdy mne neodsoudil. K čemu tedy jest zapotřebí nové komise, ve které by i rabín hlasoval? Ještě nikdy mi žádný žid ani rabín za pravdu nedal; šíleností by to tudíž byla, očekávati, že mi někdy i od této strany právo přiřknuto bude.

Zde tedy platí toliko síla vnitřních důvodů, vznešený nad požadavky rabínů úřední úsudek osob povolaných, ku kterým i já z vůle Jeho Veličenstva přináležím a veřejný hlas úsudku schopného obecnstva, které až přijde čas, dle stavu věci zákonodárnou práci v parlamentu předsevezme. Další „vtip“ činí „Jeschurun“ tvrzením, že prý spis můj „Židé

podle Talmudu“, jako Zolova frivolní „Nana“ veliký peníz vynáší, a proto neberu více ohled na tak četné obrany v brožurkách a časopisech. Mohu naproti tomu sdělit, že v „Židé podle Talmudu“ a v ostatních připojených spisech nehledal jsem časného prospěchu, aniž jej dosáhl, ano spíše jsem jen škodu utrpěl, mnohou ztrátu času, ano dvakráte v jedné zemi, kterou jmenovati nechci, želeti mi bylo ztráty řádné universitní profesury, pro spis „Židé podle Talmudu“, poněvadž dotýčný ministr pod komandem židů byl; bylo mi řečeno, že nelze upříti sice pravdu mých slov, avšak, že prý vystoupení mé bylo nevčasné. Tak daleko to došlo ve křesťanských zemích pro — židovské peníze! Co mne pobádá k boji proti Talmudismu jsou tři věci: 1. Úmysl, abych křesťanství, v otroctví jsoucí, osvobodil a zachránil staovením zákonitých pravidel; 2. abych ony (v menšině jsoucí) židy, kteří přirozený zákon srdce výše staví než Talmudismus, přesvědčil, že náboženství židovské od smrti Ježíše Krista není více pravé; 3. abych všecky židy, ano i většinu, která dnes tak zatvrzele lpí na Talmudismu, před výstřednostmi protikřesťanského nihilismu ochránil, neboť i oni jsou lidé a proto dlužno je po rozřešení otázky židovské z lásky ku bližnímu proti socialismu v ochranu vzítí.

Vraťme se po této epizodě opět ku rabínu Blochovi. On chce mne i z Nového Zákona poučovati, že nesmím pro Megillä 7 Talmud tupiti. A jak? Bloch a Delitzsch praví, že Ježíš připomenul ženě kananejské,

že nesluší se chleb bráti dětem a házeti jej psům, a proto prý přece žádný židovský theolog Ježíše nekáral. Nepřímo jest tím řečeno, že jsem místo Megillä 7 správně vyložil. I Delitzsch (l. c. 30) souhlasí, že „nežidé v jistých slovech, v nichž s affectem se mluví, v Talmudu psy se nazývají.“ Tato „jistá slova“ jsou vskutku pěkným výrokem Delitzschovým. Delitzsch však, který jako Bloch na Mat. 15, 26 poukazuje, zapomněl, že Spasitel ženě oné pravil, nesluší se dáti chleb „psíkům“. Ježíš poukazuje tímto diminutivem na již tehdy u fariseů obyčejné pojmenování nežidů jako psů, což on s úsměvem použiv slova „psíček“, připomenouti chtěl, aby takou bídnou surovostí „plemene hadího“, jakou farisee nazýval, označil; o těchto fariseích poznamenává žid Dr. Wessely ve svém „Leitfaden beim Religionsunterricht der israelitischen Jugend“ (v Praze u Paschelesa 1876. str. 160.): „oni tvořili a tvoří ještě dnes jádro židovstva.“ Druhá dvě místa, která Bloch z N. Z. uvádí, nemají s Megillä 7 co činiti. Petr nazývá totiž ony hříšníky, kteří vždy opět ve velké hanebnosti upadají, psy, kteří svůj vlastní trus sežirají, a Ježíš Kristus praví, že frivolním lidem nepřednáší se jemné učení o svatém, neboť to by bylo perly prasatům předkládati. Jak veliký jest rozdíl mezi takovými výroky a spůsoby Talmudu, všecky nežidy jednoduše psy nazývati, jest na bíledni. Podobně se má, když Bloch tvrdí, že Ezechiel nazývá nežidy „dobyččí plemeno“. Avšak v Ez. 34, 31 praví se o

židech: Vy jste lidé, Já jsem váš Bůh — čímž říci chce, že vyplnění vznešených mesiánských předpovědění, která v předcházejícím sdělena byla, ne slabou silou lidskou Israele, nýbrž Bohem Israela, a jeho Všemohoucnosti toliko možné jest. Nechce se tím však říci, že Israeliti jsou lidé a nežidi „plémě dobytčí“ (Jebamoth l. c.) aneb zvířata. Sám Delitzsch připouští (l. c. 35), že tradiční (t. j. talmudický) výklad zákonů z Ez. 34 (nesprávné) závěrky činil, kterými nežidi s hovadem na stejný stupeň postaveni jsou a že věta v Jebamoth o „cizincích“ jako „dobytčím plemenu“ nemilou jest a zůstane (to zároveň budiž odpovědí rabínu Jacobovi, jenž opět toto místo nalézti nemohl, a i pro „Jeschurun“, který Jeb. 946 četl!).

Löwy snaží se (str. 8) pojmenování nežidů jako oslů (Ber. 25) vymluviti. On dovoluje si špatně uvést místo z Talmudu. Ve skutečnosti zní to tam (Ber. 25), že žid modlitbu „Slyš Israeli, Věčný jest jediný“ v přítomnosti nějakého goj vysloviti nesmí, ježto tento sám o sobě jest předmětem obscéním, ačkoliv někteří synové Noemovi (Jafet a Sem) přikrytím otce důkazy stydlivosti podali. S tím též souhlasí, že židé i modlitbu Kadiš jen tam modlití se smějí, kde ani Akum ani hnůj je od sebe nedělí. (Orach ch. § 55, 20 cf. Pesach 85 Tos.) Podobně tomu jest, že Schulchan manželství křesťanů obcováním koňů nazývá, (Jore deah § 269, 1, cf. Talm. Jebam 22) jakož i že Akum ne lidé, nýbrž zvířata jsou (Jore deah § 372, 2, cf. Jebam.

61), taktéž že žid, zemřeli mu Akum, jako čeledín neb děvečka, od spolužida soucit nad smrtí člověka přijímati nemá, nýbrž dlužno mu říci: Bůh nahraď ti škodu, jak se říká, když někomu vůl neb osel zcepení. (Jore deah § 377, 1, cf. Berach. 16.)

Vrchní rabín Dr. Jacobi praví, že pražskou modlitební knihu Machsor nezná, kde my křesťané „Edom“, „vepř“, nazýváni jsme. Toto tvrzení jest opět „divný vtíp“, neboť Machsor (t. j. koloběh, běh roku, pak kniha, která obsahuje modlitby o velikých svátcích v roce) jest v celém židovstvu známá a všude užívaná modlitební kniha, jejíž po nejvíce rytmičky sepsaná přikázání o velkých třech svátcích v roce se užívají. Tištěna jest mnohokrát v Benátkách, Krakově, v Praze a jinde. Když jsem tuto pražskou knihu jmenoval, věděl Jacobi velmi dobře co chci a proto jeho hloupá přetvářka jeví se jako zvláštní „bona fides“. Buxtorf připomíná ve svém „Bibliotheca rabbinica“ str. 119 f., že vydání benátské mnohá, proti křesťanům a (křesťansko-) římské říši čelící místa vynechalo, které v ostatních vydáních čísti lze; on sám měl exemplář, ve kterém židé místa křesťanům nepřátelská na okraji zaznamenávali.

Pražský Machsor 39 a nazývá křesťany i osly Ber. 25. — Bloch, na kterého si opět vzpomínám, čehož příčinou jest Löwy (pro Ber. 25) chce nám namluviti, že se s křesťany jako s dítkami Noemovými v Talmudu čestně jednalo, poněvadž v traktatu Sanhe-

drin se o nich jako o velekněžích mluví, studují-li Toru; než on zapomněl podati vysvětlení v Tosephoth ku Aboda zara 3 a, dle čehož dítky Noemovy sedm přikázání Noemových studovati musí, avšak smrti propadají, studují-li přikázání Mojžíšova; ježto pak my křesťané přikázání Mojžíšova studujeme a zachovávati musíme, nejsme ctění, ale smrti jsme propadli. (Srov. Sanh. 59 a.)

Následkem toho lze pochopiti, co na tom jest, když Bloch nemůže naléztí vysvětlení rabína Albo (Ikkarim III., 25), kde se praví, že život a jmění nežidů jest v rukou židů. Jakobi naproti tomu připouští, že Albo tomu učí, avšak toliko o těch, kdož zákony mravnosti zavrhnou; „Jeschurun“ podobně dosvědčuje, že Albo toto místo (gufo muthar etc.) má, avšak že toliko proti modlářům mluví a toliko po čas války, kteráž každou stopu pohánů, čímž sám Šalomoun sveden byl, vyhladiti musí. Jakoby Israel „zásady mravnosti“ mimo „biblicko-talmudický“ pojem náboženský kladl!

Vždyť vysvětluje sám Jellinek l. c., že pouť života, abychom se stali blaženými, „židovskému“ zákonu mravnímu odpovídati musí, který on hned v prvním řádku na „základě Bible a Talmudu“ určuje. A i Bloch l. c. dokonce souhlasí, že Mojžíšem předepsaná láska k bližnímu dle Albo i vzhledem ku „cizincům“ jest platnou, **pokud jen modlám se neklani**; ježto pak, jak svrchu řečeno bylo, v Talmudu modláři nazváni jsme, platí o nás dle Blocha, Ja-

k o b i h o a „Jeschurun“, že u židů neplatí o nás zákon lásky ku bližnímu, že život náš a jmění propadlo a ku volné dispozici židův jest. S tím též souhlasí, že jmění Akuma jest jmění bez pána, tak že žid veškeré právo má si je přivlastniti: tak Schulchan (Choschen § 156, Haga 5, cf. Baba bathra 54); s tím souhlasí, že žid každého nevěrce, který nějaké učení židovské popírá, usmrtiti může (Choschen § 425, 5 cf. Aboda Z. 26) a žádného křesťana nemá žádným pádem od smrti zachrániti, byť i s ním v míru žil a proto snad direktně jej usmrtiti povinen nebyl (ib cf. Kidd. 82); s tím souhlasí, že vrchní rabínát (beth. din.) i dnes ještě trest smrti ustanoviti může, byť i zločin sám o sobě trest smrti nezasloužil (Choschen § 2, 1, cf. Sanh. 46.)

Další důkaz o harmonii a disharmonii šlechetných pánů rabínů jeví se v pojednání Gittin 57. a.

„Jeschurun“ se domnívá, že porovnání mezi Ježíšem a Bileamem není zneuctěním, poněvadž Bileam u pohanů jest druhým Mojžíšem. Dr. Jacobi o tom mlčí. Bloch tvrdí, že Bileam nebyl kouzelníkem, nýbrž prorokem pravého Boha, a že i cnosti Ježíše Krista l. c. se uznávají, jenže nárok Ježíšův na Synovství Boží v allegorickém pojednání se tam zamítá. Vskutku krásné to, umělecké pokusy rabínův!

Že nemám, co bych odvolal, nechť do-
tvrdí soudruh židů Delitzsch a rabín Ham-
burger. Delitzsch (Chri-tenthum und jüdische

Presse, str. 18) takto píše: „Toto hanebné porovnání mezi Ježíšem a Bileamem nalezá se v Gittin 57. Ono vysvětluje ve fantastických obrazech, které vynikají nad hrozné Danteovo peklo, že Ježíš a Bileam jsou spravedlivě zatracenci. Zdaž to není v zájmu židů, aby každé upomínky na takové výtvary nejčernějšího zelotismu se varovali? Tím více jsem byl ohromen, když jsem v Rahmerově „Literaturblatt“ (v srpnu 1881) četl pojednání od Dr. Stiera nazvané „Bileam a Ježíš“. Bez slova pohany o tomto pekelném bahnu, do kteréhož talmudické porovnání Ježíše a Bileama zabloudilo, vystavuje se takto maskující se kritika o zakladateli křesťanského náboženství jako čin nutné obrany, který ve zlé vykládati se nemá. Nehledě k tomu, že Bileam, vykládač snů a kouzelník, konečně (rcete: též) působení Ducha sv. podrobiti se musil (Num. 23, 5) a že Ježíš dle smyslu židovského není pravým skutečným prorokem, musí každý čtenář nabýti přesvědčení, že moderní židovství ještě stále ku nemírným talmudickým zneuctěním Ježíše se přiznává a že nás křesťany za Bileamity, za vyznavače jiného, v sebeklamu se nalezajícího Bileama považuje.“ Tak Delitzsch.

Zemský rabín, Dr. Hamburger, píše Real-Encyklopaedie des Judenthums, I., 190) podobně: „Prorocký dar Bileamův“, praví H., „se v Talmudu jako pomíjející, nutností okamžitou zapůjčený uvádí. Bileam byl kouzelník (qosem) a po svém požehnání navrátil se opět ku svému stavu (4 Moj. 22, 5). Povo-

lání jeho ku proklínání (ve jmenu Balaka) bylo následkem jeho slávy kouzelnické. Smrt jeho pokládá se za trest (Aboth 3, Sanh. 105), že na jeho radu svedeni byli židé dcerou Moabovou. Charakter života jeho byl: nepřízeň, pých, nenasytňost, dvojnásobná nenávisť proti židům.“ Potud rabín Dr. Hamburger.

Co se povznešení Bileama nad Mojžíše týče, jak sám Hamburger l. c. udává, bere se tu ohled pouze na okamžitě propůjčený dar Boží, který vysokého stupně dosáhl a Mojžíšovu skoro se vyrovnal, ano z části jej i předčil; vždyť Bileam prorockým zrakem celý běh dějin světových viděl, jak jsem to ve spisu svém „Katechismus für Juden“ (Kirchheim, Mainz 1877 stránka 65) vyložil. Z toho všeho vysvítá, že si výrok můj o Bileamovi a Ježíši nemá co předhazovati. Nad veškeré očekávání však jest drzost Blochova, když dokonce l. c. tvrdí, že v Talmudu uznávají se vznešené ctnosti Ježíše Krista; na žádném místě ani jediným slovem není chválen aneb za cnostného označován; slujeť on v Talmudě Kofer Israel t. j. židovský odpadlík a musí tudíž v propasti pekelné v nejhörším neřádu pykati!

Tento neřád, který vzhledem ke slušnosti blíže označiti nemohu, jest přece důkazem, že Talmud o vznešených ctnostech Ježíšových nic neví. Jest mi ještě připojiti, že Bloch mé sdělení, že odpírá Kristu mravnost proto, poněvadž Pán ku zbudování světové říše židovské ruky své nepropůjčil bez rozpaků uznává. Nyní slyším při této příleži-

tosti, že pan Bloch ve Vídni jest a nikoliv v Polsku. Zajímavé jest, že Bloch, jak jest vidno, uznání židovské veleříše požaduje, činí-li si nárok na mravní spůsobilost; opak toho na jiných místech tvrdí Jellinek, N. V., „že židovství nehlásá světovládu, nýbrž bohovládu“.

Než spor tento řeší se líčením rabínů, o čem však Jellinek l. c. nemluví, že žid z bytosti Boha jako syn z bytosti otce pochází, pročez svět židům přináleží jako přináleží Bohu, pročez Israel přirozeně se domáhá, aby svět sobě podmanil.

Snadno lze poznati, že pánům rabínům dovoleno jest vždy „l s t i v ý m b ý t i v b á z n i B o ž í“ Nemýlím li se, podává o tom Löwy opět nový důkaz (l. c. str. 32). Chce totiž odporovati mému udání o Ben-Siráovi, kterému rabínská drzost a pověstná fantasie pěbuřující slovo proti Nabuchodonozorovi v ústa klade a proto poukazuje on na Biblickou knihu, Sirach. cap. 8, 2, kdež ovšem „ani známky“ pro takový neslušný výraz naléztí nelze. Avšak Löwy mohl dobře věděti, že poukazují na onu knížečku Sira, která od rabínů tak četnými, směšnými a nedůstojnými bájkami vykrášlena jest, o které Buxtorf l. c. 51 a Wolf l. c. 1, 262, mluví: z tohoto spisku citoval jsem Fol. 8, b a nikoliv cap. 8. verš 2. Čtenář nechť sám posoudí, zdaž zde opět nebylo upotřebeno „vtipu“. To samé platí též o poznámce Löwyho (l. c. str. 13) ohledně pozdravu. On myslí, že jako křesťané žida nezdraví slovy „Pochválen buď

Pán Ježíš Kristus“, tak opět že žid Goima „ve jmenu Božím“ zdraviti nemohl, poněvadž jmeno toto pohanům nebylo svatým. Ovšem, ale hebrejský a orientálský způsob nevyžadoval přidání jména Božího; neboť se říkávalo: „Mír tobě, spása tobě!“ A právě ani tento pozdrav Gittin 62, a nedovoluje; proto praví se tam, že rabín Kahana nežidy zdravíval takto: „Pán mějž pokoj“; slova ta K. vztahoval v duchu na svého učitele a nikdy na nežida, jak to lze v Josephath a v komentaru Raschiho čísti. Podobně i Jochanan zdravil nežidy.

Ostatně dovoluje Gittin 61 a vůbec zdraviti, děje li se to „za příčinou míru“, aby z toho nevzešly nepříjemnosti. Schulchan však učí, že žid má Akumovi říci: „Tvůj Bůh ti pomoz!“ aneb „práce tvá ti žehnej“, přičemž si myslí, že křesťanský Bůh jest malomocný, a tudíž křesťanu svým pozdravem se posmívá (Jore deah § 1, 147 Haga 5); taktéž smí žid zdraviti slovy: „Bůh ti pomoz“ a myslí tím na „slabého křesťanského Boha“.

Ke kapitole „za příčinou míru“ něco činiti, náleží i učení Schulchanu (l. c. § 151., 12 srv. Gittin 61), že žid Akumu almužnu udíleti, jich mrtvoly k brobu doprovázeti, sirotky těšiti může za příčinou míru, aby Akumové myslili, že židé s nimi dobře smýšlí; viz též Choschen § 272, 8 (srv. B. mezia 32) a jiné.

Konečně přicházíme ku Baba k. 113 a. Bloch praví, že podvod před soudem zde do-

volen není. Jacobi tvrdí, že přelstění nežida jest zde pokládáno za zneuctění Jmena Božího. „Jeschurun“ uvádí, že dle rabína Ismaele smí žid před soudem „chytrostí“ vítězství se domoci, avšak Akiba zavrhuje každý podvod. „Jeschurun“ zde zaslouží uznání, ježto dodává, že dle rabína Ismaela (recte Samuela) přece podvod před soudem se dovoluje; co on „chytrostí“ nazývá, jest v oné paralele zřejmě podvodem. Na tom měli bychom již dosti, ježto žid jak dle rabína Samuele, tak dle Akiby řídit se může.

Zřejmě však praví ono místo, že žid před soudem má použití „iqifin“ (t. j. podvodu, a nikoliv toliko chytrosti), kde mu zákon nepřízniv jest; rabín Ismael pak praví, že „pro znesvěcení Jména“ od podvodu upustiti se má. Já však ze Schulchanu dokázati chci, že Akiba tím myslil, že jen tehdy upotřebiti se nemá podvodu, je-li nebezpečí odkrytí jeho, je-li se co obávati blamování jmena israelského, které totožné jest s jmenem Božím. Schulchan totiž učí (Jore deach § 239, Haga, 1 srv. Hag. Ascher ad tr. Schebuoth), že zloději židovskému křivá přísaha dovolena jest, když přísaze vyhnouti se nemůže; on smí v tomto případě křivě přísahati, myslí-li jen, že jinak činiti nemůže. Hrozí-li židu tresty tělesné, může křivě přísahati, byť i z křivé přísahy usvědčen byl a tak „Jmeno“ znesvěceno bylo. U pokut peněžitých jest křivá přísaha jen tehdy dovolena, nelze-li přísahajícího usvědčiti z křivo-
přísahy. (Beer hagola ib. z Haga § 232, 14.)

I Delitzsch uznává (l. c. 110 v Anti-Rohling), že židu dle Baba k. 113 před soudem úskokův používatí lze, a že onu nepatřičnost v pojednání Baba k. 113 nemožno zapřítí, že sice dle B. kam. státní zákony pro žida moc zákona mají, nicméně však dovoleno jest pohana obelstítí, jeho omyl vyúžitkovatí a jeho požadavkům se vyhnouti. „Tato státní ustanovení“, jak nám Delitzsch praví, „neusmířitelný odpor kladou sociální mravouce státův moderních“ (lépe: křesťanství, Mojžíše neb zdravého rozumu) Delitzsch připojuje naivní poznámku, „že stát, když byl židům rovnoprávnost udělil, vděčnou na vzájem službu očekávati může, že židé národního rozdílu všímati se nebudou a vůči nám křesťanům rovnou svědomitost jako ku svým spoluvyznávačům zachovávati budou. — Pošetilá naděje, pokud žid židem zůstane; v záležitosti této, pokud proti podvodům a nepořádkům zákony působiti mohou, prospěje jedině vyzdvižení emancipace a podrobné uspořádání onoho „regimen Judaeorum“.

Ku přesvědčení konečně též l. c. mohu uvéstí Jellinkovo vyznání víry, které jako s patriarchální kathedry pronešeno bylo. Pan Jellinek vykládá zde samé krásné věci jako majetek Israele; avšak lišák nebyl přece dosti chytrým, ježto psal n. I., že všichni lidé mají naději na věčnou blaženost, jen když „židovský“ mravní zákon zachovávají, který přece během času v celé Evropě v platnost vešel! Velmi krásné! „židovský mravní zákon“ jest však (úvod) dle Jellinka „v bibli a

T a l m u d u“ obsažen; víme tudíž, ježto talmudickou část zavrhuje, že žádnou naději na nebe nemáme. Ostatní konsekvence jsou na bíledni. Řekl-li Jellinek, že „židovský“ zákon nyní v celé Evropě v platnosti jest, pak pravda jest, že i Talmudu oprávnění bylo zajištěno; avšak proti tomu bojujeme, aby opět cestou zákonitou tato chyba byla napravena — ku spáse křesťanů a ku blahu židů.

V P r a z e, v prosinci 1882.

Dr. Aug. Rohling,

ř. r. c. k universitní profesor.

IV.

Velectěný pane!

Rabíni poslali mi opět milostné psaníčko („Wiener Allg. Zeitung“ 6 ledna s dodatkem ze dne 10. ledna.). Hojnost slov jest opět veliká, tak že bychom mysliti mohli, že ti páni, kdyby i celé nebe, jak Talmud praví, pergamenem, všichni lidé rabínskými písaři a vsecky stromy péry byli, přec nikdy skončiti by nemohli. Přihlédneme-li ale k obsahu, tu nám mimovolně napadá, že by mohl Talmud pravdu míti, an praví (Ber. 6), že čerti velmi rádi u rabínů prodlévají a sice tak, že každý rabín tisíc čertů po levici a deset tisíc po pravici má. Z toho nechť ctěný čtenář sám posoudí, zda nejnovější práce he-

brejské theologie od ducha lži neb pravdy pocházejí.

Nelíbí li se něco některému rabínu. tedy počne drze lháti a své výroky pečetiti kletbou proti jinak smýšlejícím. Tak čteme, jak rabínové ve svých rozpacích letopočtem 70 týhodnů Danielových proti Ježíši míří a vůbec vypočtění doby Mesiáše za nemožné pokládají, řkouce: „Prokleti nechť jsou, kdož vypočítávají dobu Mesiáše“; jinde opět stojí psáno: „kosti jejich nechť se přelámou“; „duše jejich ať jest zatracena,“ praví Efrain; „peklo ať je pohltí“, praví jeho excellence Abarbanel, učitel israelský a finanční ministr ve Španělich; „duše jejich ať se kvasí jako podebranina“ volají jiní rabínové a „orel“ praví: „Kéž se jich srdce rozkočí a počítání jejich zničí“. Něco podobného zažil jsem před nedávnem, když mne jeden syn z Israele navštívil a při odchodu něco bručel, z čehož jsem jen tato slova zaslechl: dam, deber, choschech, maschith („krev, mor, zatemnělost, zkáza“).

Šlechetná duše ta myslila, že by oněch deset morových ran egyptských na mne přijíti a mne zničiti mělo. Ani rabín Bloch jinak nemůže mysliti, ježto obvyklým způsobem jen o utrhačství, nevědomosti, lži a nepravosti mluví připojuje, že ve mně „duch Kainův“ sídlí. Pešťský „Jeschurun“, který mne již dříve „vtěleným ďáblem“ nazval, uvádí mne v posledním čísle svém s Jeho Exc. ministrem spravedlnosti Panlerem a panem Onodým a nazývá nás tři „neřádným spolkem“, mne zvláště „náčel-

níkem a mefistem spolku“, „padouchem“ kterého jen talár zdržuje, aby se i v jiných oborech jedním z nejnebezpečnějších banditů nestal.“ V „Ungarischer Israelit“ (v Pešti, 5. ledna) volá Israel o podpisy na petici k Jeho Veličenstvu, kdež se praví, že „podepsaní se odvažují před jasnou tváří Jeho Veličenstva jmeno Augustina Rohlinga vysloviti“, a že „veškeré židovstvo celé země s nadějí k Jeho Veličenstvu pohlíží, že jediným tahem pera, jediným slovem způsobí, aby lež zmizela, a zlomyslnost oněměla,“ — jako bych sám s to byl mnoho milionů Rakousko Uherska a celé země k mínění přivést, že židé mají antisociální a protikřesťanské náboženství, kdyby ho v skutečnosti neměli!

Musejí již podobné dojmy mysle skoro zvláštní představu o vlastní věci, kterou rabínové zastávají, vzbuditi, tak že člověk skoro skoprní, když čte, co ti lidé přímo „o věci té“ povídají. Rabín Bloch jest totiž toho názoru, že mezi židovstvím a křesťanstvím žádného podstatného rozdílu není, ano že Spasitel, kdyby se na zemi objevil, mne a mé stoupence rozhorlen od svého prahu by odehnal, židy však, kteří jmenem jeho se nehonosí, za své vyznavače a ctitele by uznal, dále, že Petr a Matouš ve výrocích, které již v dřívějším svém listu náležitě jsem objasnil, inhumánní ony ideje hlásají, kteréž já s neprávem Talmudu připisuji, ano že i apoštol Pavel mocným odpůrcem učení o mravní svobodě jest, a že prorok Ezechiel hanebné

náhledy zastupuje, před kterými Talmud se hrozí! Co chceme ještě více? Než Bloch našel i v době nynější pomoc pro židy, ježto dle něho jakýsi „zbožný sluha katolické Církve“, kterého bohužel nejmenuje, s kazatelnou pařížského dómu kázal, že dnes žijící židé jsou vskutku národem Božím a že jím vždy zůstanou. Škoda, že arcibiskup vídeňský nejmenoval také nějakého tak „zbožného“ pána kazatelem ve sv.-Štěpánském chrámu vídeňském! Bude to asi o tom zbožném Pařížanu zrovna tak pravda, jako o dr. Veithovi, který prý se v kostele u sv. Štěpána vyslovil proti učení o rituelní vraždě židův. Prelát dr. Brunner, starý upřímný přítel zemřelého Veitha, uveřejnil ještě nedávno (1882) ve „Vaterlandu“, že se v Pánu zesnulého kanovníka Veitha výslovně na tuto záležitost tázal a že prý mu odpovězeno bylo, že Veith nikdy něco podobného neřekl. (Srv „Tribüne“ dne 10. ledna, str. 6).

Říšská rada ve Vídni a v Pešti a veškeré sněmy zemské si snad pospíší odporučiti židy na křesla ministerská, ježto Bloch nás ujišťuje, že židi snad jediní jsou v Rakousku, kteří žádného národního přání nemají a státu vůbec bez veškerých vedlejších záměrů slouží. Škoda, že Cremieux smýšlení rabínů prozradil! Neboť, jak známo, pravil, že nový Jerusálém povstati musí na místě dvojatého města císařův a papežův. (Arch. isr. 1861, str. 651.) A přehlížím-li spisy revoluce, jenom oné z r. 1848, musí vždy snaha vzpoury proti vladaři a stávajícímu pořádku mezi židy

zrovna jako endemická poznámenána býti. Komu nepřipadne tu na mysl povinnost pravověřících židů, kteří se musí třikráte denně modliti za zkázu „zpupné říše křesťanské“ s Birkath hamminim (viz níže) a na ona nesčetná podobná přání rabínstva, jež profesor Eisenmenger 1, 313—915 a 2, 1038 zaznamenal?

Dále znova dotvrzuje Bloch, že prý jsem jednostranně o Lutherovi soudil. Ovšem jsem ve spisech, které se židovskou otázkou nic společného nemají, o některých výročí pojednával a nesdělil, co Luther o židech praví. Abych tuto „jednostrannost“ napravil, uvedu zde nyní Lutherova k tomu se vztahující slova. „Věz, milý křesťané“, píše Luther (ed. Jen. t. 8, Fol. 76,) „a nepochybuji, že bys mimo ďábla neměl horšího a zuřivějšího nepřitele nad pravého žida, jenž tělem duší židem jest. Jsou snad četní mezi nimi, kteří věří, co kráva a husa věřila, přec . . klade se jim však často v dějinách za vinu, že studně otravovali. děti unášeli a mučili jako na př. v Tridentě, ve Weisensee atd. Oni ovšem praví, „že to nečinili“, však ať jest to pravda nebo ne, přece určitě vím, že se jim zcela odhodlané vůle nenedostává, kde ke skutku ať tajná neb veřejná příležitost se jim naskytá, vstip si to v paměť a říd se dle toho. Učiní-li však nějaké dobrodiní, tedy věz, že se to neděje z lásky, ani k tvému dobru, nýbrž poněvadž místo míti musí, aby mezi námi žítí mohli, tudíž činí to pouze z nutnosti. Nechceš-li mi věřiti, tedy čti Ly-

rama, Burgensema a jiné poctivé a bezelstné muže. I ve spisech a modlitbách židů nalezáme dosti hrubosti.“ Tak píše Luther a má pravdu.

K hádce o Talmud, praví dále Bloch, židovští skladatelé hudební nepatří. Avšak tito zaujímají v naší rozepři místo, ježto účel Talmudismu, „křesťanství zničiti“ velmi praktickým způsobem podporují. Kdyby takový Meyerbeer s pomocí nebo bez pomoci židovského společníka Scribea, kdyby Löwi, Halevy, Stern, Rubinstein, Mareczek, Strakosch, Ullmann, Felicien, David a Hektor Cremieux se svým „rytířem bez kázně a bázně“, kdyby Offenbach se svým „Orfeem v podsvětí“, s „vévodkyní z Gerolštýnu“ atd., kdyby tito a jiní „mistři“ bez počtu na svá libretta průpověď „p r o z á j m y ž i d o v s k é“ napsati chtěli, pak by každý věděl na čem je, avšak Israeli nevedlo by se tak dobře.

Ve Vídni velmi dobře známy jsou tendenční díla jako na př. Magdalena, Cecilie z Albana, Magelona a jiná více, které lid křesťanský o jeho mravy a víru olupují; konečně je známo, že Laube jako důvěrný přítel básnilka Mosenthala dle možnosti přispěl ku potupení katolické Církve. A nyní žurnalistika! Ve středověku nosili židé, aby ihned poznání býti mohli, žlutý klobouk. Kdyby pak čtenářstvo novin každodenně v čele větší části listů (ve Vídni na př. „N. freie Presse“, „Presse“, „Fremdenblatt“, „Tagblatt“, „Extrapost“, „Vorstadt-Zeitung“, „Wiener Allgemeine“ atd.) žlutý pásek spatřilo, tehdy bylo

by to nejlepším návěštím a každý by věděl, oč tito písálkové bojují! Ježto v tento čas zákonné pomoci ku obraně proti Talmudismu postrádáme, jest mojí povinností obecnstvo chrániti, poněvadž jsem válečné plány prohlédl; vždyť sám Talmud (Jerus. 42) praví, že v boji o blaho národa každý, jenž schopný jest nositi zbraň, též bojovati musí!

Avšak „ku zbrani schopný“ — volají rabínové — a tvrdí nestydatě, že ani Talmud nemám, a tudíž nemohu jej čísti a oni proto prý mne za příčinou mých provinění proti židům právem již jednou s profesury sesadili. To vše jsou ale tvrzení jedno více lživé a křivé než druhé; poslední však má účel začerniti, jak a kde ve světě se stalo, že mi jakýsi židovský revolucionář dvakráte mé důležité postavení zkaziti mohl; ostatně o této i oné věci ještě více promluvíme jinde!

Co důkaz proti mé „schopnosti ku zbrani“ uvádí Bloch něco z Molitora o Tychsenovi a Fabiovi. Prvé může každý z toho, co jsem právě byl řekl, snadno posouditi. Od Tychseny jest u královského dvorního soudu v Berlíně z roku 1787 dobrozdání, jímž dosvědčuje, že židé zachází s křesťany jako s pohany, jichž statek i život k volné dispozici židů jest. Tychsen tudíž, byť i Blochův protivný citát právě vymyslen nebyl, hlubokým studiem správného náhledu — dosáhl. Fabius konečně byl v Lyoně velmi známý kazatel, jehož kniha mnou uvedená o pravdivosti mého sdělení každého přesvědčiti může: nalezá se ve vídeňské universitní knihovně

(Theol. p. I. 897), jest však pod dobrým zámkem a ku nahlédnutí toliko in loco zapůjčena; přece pomýšleli židé na její odstranění, jako jinde při spisech autentických Laurentem vydaných a při zprávách o vraždě, kterou židé na P. Tomáši z Damašku vykonali, jakož i při jiných jim nepohodlných dílech.

Jako další důkaz proti mé „schopnosti ku zbrani“ uvádí Bloch tři již dávno upravené tiskové chyby o věcech zcela vedlejších (dva letopočty a jedno místo), které s jmenovanými a dosud nevyvrácenými místy nemají zcela nic co dělati. Za důkaz jest dále uvedeno, že jsem ve slově aqifin čtyry mluvnické chyby udělal, ježto správně místo ono zní: b a a k i f i n ! Oných mluvnických chyb dopustil se však sám rabín dr. Bloch. Překládá on předně tvar množného čísla zcela nesprávně singularem „lstí“, kdežto exaktně „podvody“ (cf. i význam slova Raschi ku Baba k.) přeložiti dlužno, za druhé zcela nesprávně přidává předložku b, ježto onen citát právě předložku „skrze“ obsahuje a tudíž jednoduchým slovem aqifin pokračovati musí; za třetí tvrdí on proti lexikografii, že první písmena ain zde toliko se samohláskou a vysloviti se může, kdežto dostatečné doklady též samohlásku i připouštějí, ač i v takovém případě v „souhláskovém písmě (hebrejském)“ Talmudu „dagesaci“, kteráž nutně vyjádřiti se nemusí, domyslití lze; za čtvrté píše on k, kdežto slovo to lze toliko s q psáti. Tedy rabín dopustil se čtyř grammatických chyb

v jediném slově! Záhadné slovo to odvozuje se od časoslova agaf, které znamená „podváděti“ (hbr. agab. cf. gen. 27, 36, syr. jest egba pata, chald. igba, arabsky agibon). Vůbec zdá se, že rabín Bloch jak o vědeckém vzdělání, tak zvláště o filologii nemá ani ponětí. Jinak bylo by nepochopitelné, jak on můj výklad slova „Akum“ (Aobdê Kristus u Mirjam, ctitel Krista a Marie) vyvrátiti chtěl poznámkou, že Akum mohlo by též znamenati Aobdê koran u Muhamed (ctitel koranu a Mohameda); to jest však nemožno, jelikož moslemský zákonník nepíše se koran, nýbrž Qoran (s Q). Ještě smutnější jest vysvědčení, které Bloch své filologické učnosti ohledně slova margela vystavuje. Tvrdí totiž proti všemu smyslu a rozumu, že slovo to jest časoslovo a nikoliv slovo podstatné! Nuže, i v rabínském slovníku rabína dr. Levyho, II. 66. může každý, pravím ještě jednou, tato tři slova jedno za druhým margela, margelitha, margenitha nalézt; první dvě znamenají drahokam a zřídka perle, třetí drahokam, v Talmudu ale stojí slovo margela. Tak to dopadá s filologií rabína dra. Blocha, a takový paleček, který ani časoslovo od jména statného rozeznati nedovede a o hláskosloví ani ponětí nemá, opovažuje se se svou učeností vychloubati! Z toho lze snadno pochopiti, že takové individuum též neschopno jest oceniti místa, které o Trojici z R. Jahudy, spisovatele Mischny, výtečníci jako Voisin, Galatin a Drach uvádějí; velmi sečtělý hebrej ihned

pozná z těchto míst, že je žádný pozdější žid ani křesťan nápodobiti nemohl; barvitost řeči jest tak obtížná k nápodobení, tak mišnická, tak starojeruzalemská, že její pravost na první pohled poznáváme. Projdemež nyní řadu ostatních mocných výroků rabína; uhlídáme že stejně bezcennými jsou jako ty, jež jsem by sdělil.

Že jméno Eliáš, jemuž Talmud hnusnosti přičítá, Talmudistu a nikoliv proroka znamená, plyne již z toho, že tento Eliáš vystupuje v Nehardei, městě mesapotamském, kde prorok Eliáš nikdy nebyl; avšak prof. Eisenmenger může zcela pravdu míti, když myslel, že rabínové dotyčné hanebnosti i proroku připisovali; vždyť učí Talmud, že i Bůh hříšníkem jest, kterému rabínové rozřešení dávatí musí, a i Bloch praví, že prorok Ezechiel spustlý barbar byl, ostatní lidé za „dobytek“ považoval a proto od ušlechtilého, božského Talmudu kárán a dokonce i ze sbírky biblických knih od Talmudistů vyloučen býti měl!

O těch Talmudistů, čeho všeho oni se nedomýšlejí!

Jeden z těchto (Elieser) umíral (Ber. 28.) s těmito slovy: Kéž by židé rabíny ctili a své děti na bibli nezvykali! Jiný ovšem, který ještě Vykupitele světa spatřil, zemřel v trpké zoufalosti (Jochanan Ben Saccai), a i Elieser (Sanh. 101) stěžoval si před smrtí, že jej hněv Boží tak velice tíží, že mu celý svět těsným jest. Kéž by toto každému židovi oči otevřelo, kteří své rabíny tak slepě násle-

dují, při čemž úplně nechci ani vykládati, jak rozličné pohoršlivé věci sám Talmud o svých výtečnicích hlásá. Neméně pohoršlivé jest, že rabínové zpozdilé věci o obcování Boha s Evou vypravují; co Talmud o tom (Ber. 61.) praví, lze čísti v „národní knize“ z ruky rabínské pošlé, v „Brandspiegel“, a tudíž dovolil jsem si to v „židu podle Talmudu“ napsati.

Nyní přicházíme od Ber. 61 ku Ber. 25, a tu mne slavně vyzývá Bloch v dodatku „Wiener Allg. Zeitung“ ze dne 10. ledna, abych „překlad“ místa o východní společnosti ospravedlnil. Jaký to úskok, jaká drzost? Abych rabína toho přesvědčil, že jsem ono místo v původním textu četl, podal jsem jim vysvětlující výklad obsahu téhož řka, že ne-židi tam osli a sami v sobě obscéními předměty slují, a č k o l i v některé dítky Noemovi zakrytím hanby otcovy podaly důkaz stydlivosti. Toto „ačkoliv“ objasnilo každému znalci, že Talmud nám křivdí, nazýváje nás „obscéními předměty“ (ervah), poněvadž to libovolně, nesmyslně a nesvědomitě z bibli ckých slov „neviděli otce svého hanbu“ vymyslíl! Mé „ačkoliv“ ukázalo, že bible v pravdě žádný základ nemá, z kterého by právě uvedenou větu „neviděli otce svého hanbu“ (ervah) dovodila, že „e r v a h“ slouti máme. Rovněž se zde vykládá z Ezechiele, že ne-židé jsou oslové. S Megillou 7 má se to právě tak, jak jsem řekl. Udal jsem o místech, co vlastně obsahují, aniž bych irrelevantní dodatky překládal; neboť to by dalo

„Židu dle Talmuda“ takovou rozsáhlost, že by z toho žádný spis pro lid nebyl, a přece k tomu přišlo, aby se sdělením skutečnosti a pravdivosti všem lidem ukázalo, jaké tajnosti židovství v sobě chová. které si osvojuje právo křesťanství vymyšlením hanebných učení v nenávist uvést. Zůstane tedy přitom, co jsem řekl a Bloch ať si od věhlasného soudu úsudek přinese, že moje místa falešná, vybájená a smyšlená jsou.

Megilla 7 praví, že „gojim“ jsou psi. S tím se shoduje Aboda Zara 46, která tvář panovníka nežidovského nazývá „obličejem psím.“ Myslí-li Bloch, že jsem toto, jakož i jiné věci opsal a v Talmudu nečetl, tedy mu pravím, že slova ta l. c. v sedmé řádce z dola (ve vydání benátském) obsažena jsou. Raschi. zcela jak jsem pravil, vymyslel z 5. Mojž. 14, 21, že pes jest lepší než nežid; snad bude Bloch věděti, kde v Pentateuch-Commentaru slova ta hledati má, která hebrejsky takto zní: *s c h e h a k k e l e b n i c h b a d m i m m e n n u*! A za maso, které zadarmo psu se hází, bere dle Raschiho žid od nežida peníze. Podobně i R. Lippmann stěžuje si (v úvodu k Nizzachon), že židi od množství psů obklopeni jsou, totiž od „odpadlíků židovských, rouhačů, Saduceův a křesťanův,“ a ti všichni jsou mu *m i n i m*, t. j. kacíři.

Vřadění nás mezi dobytek dovoluje si též jak ostatně jinak očekávati nelze „Schulchan“ (to jest stůl) aneb jak Bloch raději chce

„Aruch“ (to jest pokrytý); vždyť příjemnější jest na p o k r y t é stoly mysliti než na pouhé stoly! „Aruch“ tedy učí l. c., že žid, zemřel-li mu Akum jako pacholek nebo služka, od druhých židů těšen býti má jako nad ztrátou vola; neboť mají mu říci: „Kéž by mu Bůh škodu nahradil,“ ale nikdy potěšitelná slova jako nad ztrátou člověka.

Tak podrobné jest učení Aruchovo l. c., ono vztahuje se i na Akuma neb křesťana, který v domě židovském sloužil. Zdaž před 300 lety nežili v Krakově křesťané a židi? Zdaž byli tam, či žijí nyní v našich krajích, kde Aruch rabínskou rukověť, židovským zákonníkem jest, jiní lidé než křesťané a židi? Není-li ale nyní mezi námi žádného otroctví v obyčejném slova smyslu a stanoví-li přece zmíněný zákonník, aby žid jen v případě smrti žida obyčejnou útěchu (Bůh potěš tě mezi truchlícími Sionu) vyslovil, jindy ale toliko ono z hora řečené, tudíž jest zřejmo, že pacholci a služby, které z Akumů nebo křesťanů jim slouží, za otrocký dobytek se považují. Blochovy námitky jsou jako všude čirá nepravda a drzé zapírání jasně znějícího textu. Naše místo o volu a křesťanském sluhovi obmyslil Bloch krásnou poznámkou, že jest to velmi humaní, když žid při úmrtí otroka nevykonává tytéž obřady jako jsou při smrti příbuzného v obvyklém užívání. V tom leží dvojí zvrácenost. Předně se řečí o obřadech znění textu zatemňuje; neboť v něm jedná se o soustrasti, již dlužno při sluhovi zmíněným způsobem projevití a tím

jest zjevno, že se žid jako člověk, ostatní jako zvířata jeví. Za druhé jest to velmi smělé, že Bloch zde známku krásné humanity vidí; chce-li věděti, co jest to humanita, nechť pozoruje křesťanství, které i sluhovi i otroku požehnání náboženské poskytuje a jejich strast jako strast lidskou pozoruje a spolu cítí. Ostatně spočívá celé to místo na Berach 16, b, kde stojí, že neslušno při smrti otrokům žehnati aneb útěchu zarmouceným poskytnouti, nýbrž jak se říkává ku člověku, jemuž osel nebo vůl pošli; poslední (methu) přeložil jsem „zcepeněti,“ což Bloch „surovostí“ nazývá! Z toho vidíme, z jakých příčin rabínové své „tituly“ rozdávají!

Že manželství nežidů žádným skutečným manželstvím není, jelikož jest spojením neb jak to též pojmenovati lze „spolužitím zvířat“, dostatečně vysvítá z toho, co svrchu bylo řečeno; i Joreh deach l. c. tomu učí, podobně v Talmudě (Jebamoth 22. b, a 97, b, a 67. a) zvláštní příčina o neplatnosti manželství, že jsme totiž zvířata (zvláště též susim t. j. koně) častěji bývá uvedena (s. Kidd. 17. Jos., Kethub. 4. Tos. F. Joreh deah 334, 43, art. 4). „Surovost“ jest opět na straně Talmudu! Též jest docela správné, že nás ztotožňují Orach, ch. l. c. jako Akumy s nečistými věcmi jako na př. s blátem a tak i v Talmudu, pes. 85. Jos. (ne 85, jak Bloch podvrhnul); hebrejsky to zní schela jehe mafsîq tinof o Akum. Tím se věc nemění, že comentatoři modlitbu „kaddiř“

zapovídají v přítomnosti modly; jak známo jest „Cälem“ modla, běžné to znamení křesťanského kříže (Beset. lex 1918) a my pochopujeme, že žid jeho blízkost považuje za profánní, za nečistou. Proto se též Akum s křížem, kterýž přece ničím jiným býti ne může než křesťanem, nerad potkává na cestě (Orach. ch. 114. 8). Dle všeho toho je též zřejmo, že když žid nežida chválí dle ducha „Arucha“ l. c., tak to míněno jest, jak jsem oznámil. Vždyť jest žid z bytosti Boží, my však všichni jsme pouhá zvířata a můžeme proto jen tak chváleni býti, jak se chválí zvířata neb jiné nerozumné bytosti na př za příčinou jich síly neb krásy neb jako skutkové Boží.

Již často jsem ukázal, že křesťané jsou modloslužebníci a tudíž hluboko pod zvířetem jsou, o nichž dí Isaiáš, že přece žlab pána svého znají, kdežto pohané stvořitele — a pána svého neznají. Jest na snadě, že křesťanství musí býti modlářstvím, jest-liže Ježíš pouhým člověkem jest — pouhým tvorem; neboť to se zove modloslužbou, prokazovati tvorů božskou poctu. Dříve však než toto proti nejnovějším námitkám Blochovým v přetřes uvedu, podotknouti jest, že přese všechny důkazy, jež vzaty jsou od Delitzsche a rabbiho Hamburgera — trvá na tom, že porovnání Ježíše s Bileamem není pražádnou nectí pro Israele, ježto Bileam nebyl žádným kouzelníkem, nýbrž pravým prorokem. Věru, proti také slepotě není žádného léku. Nejmenujeť se výslovně Bileam v knize Josue

13, 22 Qosem to jest kouzelník? Nebylo-li Qäsem t. j. hadačství 5. Mojž. 18. 10 Israelitům jako přečin Jehovou zapovězeno? Nenalezať se Qäsem všude v bibli jako těžký hřích (1 Sam. 15, 23; Ezech. 13. 23; 2. král. 17, 17) a jako známka lichých proroků (Ezech. 13, 9; 22, 28; Jer. 14, 14) a nebyl Isaiáš 3. 2 Qosem jako lichý prorok oproti Nabi pravému proroku vyhlášen? Rovněž tak to líčí čtvrtá kniha Mojžíšova, cap. 22. Když totiž starší z Moabitů a Midianitů k Bileamovi přišli, chtějíce mu dáti za to odměnu, neposlal jich pryč, nýbrž nechal je přes noc u sebe, chtěje dovědět se, zdaž pravý Bůh jeho kouzelnictví potvrdí a jeho penězchtivosti na odpor se nepostaví. Kdyby byl Bileam pravým prorokem a věrným sluhou Jehovy, tož by byl vyslanec ihned odbyl, neboť musil vědět, že Bůh svůj vyvolený národ nebude proklínati. Toto biblické pojetí potvrzuje mé dřívější tvrzení. Jenom židovská chytrost jest to, praví-li Bloch, že v Gittin 51 vznešené ctnosti Ježíšovy jsou nedotknuty! Jak to? Poněvadž o ctnostech Ježíšových tam vůbec řeči není, opovažuje se chytrý rabín tvrditi, že ctností Ježíšových se tam nedotklo. Jako by se l. c. Ježíš mezi poschim (t. j. apostaty, odbožníky) nekladl a o něm se nepravilo, že jest trápen v propasti pekelné — s Bileamem, o němž Mojžíš (4 M. 31, 16) praví, že svedl Israele k modloslužbě. I Ježíš jest se stanoviska Talmudu — pochopujeme — svůdníkem k modloslužbě; avšak takových absurdních věcí by se přece neměli doktoro-

vaní rabínové dopustiti, chtějíce nám namluviti, že Talmud ctí Bileama a Ježíše.

Jak nestoudné jest v takovém stavu věci tvrzení Blochovo, že žádný učenec židovský, že nikdo v celé Talmudicko-rabínské literatuře nepokládá křesťana za modloslužebníka. I Delitzsch l. c. 26 praví, jak jsem napsal, že Talmud nás řadí do druhového pojmu modlářů. Delitzsch převáděje Aboda Zara slovem „cizí kult“ překládá správně, poněvadž „cizí“ znamená zde kult odporující zákonu Božímu, modlářství, proto také tvrdí Delitzsch l. c. hned dále, že Talmudickým židům Tosafothovi a Rabbimu není křesťan „modlářem“ (to jest jako ti, kdož klaní se stromům, zvířatům atd.) a Chullin 13, b, nechce pohany mimo Palestinu pravými modláři nazvati, protože nelnou srdcem k pohanství. Vidno, že jsem i o panu Delitzschovi zcela v pravdě napsal, že pojímá Aboda Zara „cizí kult“ zcela ve smyslu pohanství. Musím jen připomenouti, že Delitzsch shora naznačeným poznamenáním nedokázal, že křesťanství Talmudu není pohanstvím, neboť tak naivně zpozdílymi Talmu disté nebyli, aby věřili, že není mimo Palestinu pohanů z plna srdce ku svému falešnému kultu lnoucích a že křesťané mimo Palestinu z nejhlubšího nitra duší svých Ježíši poctu nevzdávají. Čtenář může z tohoto příkladu zase nahlédnouti, jak židé a jich společníci trpělivost přísně zkouší, dávajíce nám takové pošetilé věci k vyvrácení. Avšak v zájmu obecného blaha nechci se dáti una-

viti. V připojení k jedné větě „Orla“ chci ještě ukázati, jak Israel s modlářskými křesťany má zacházeti.

„Orel“ praví (Aboda Zara 3, Mišna fol. 78, 3): „Křesťané bloudící za Ježíšem jsou vesměs modláři a dle vlastního vysvětlení Talmudu musí se s nimi tak zacházeti, jak se zachází s modláři.“

Jak se tedy zachází s nimi? Nejprv nutno věděti, že nejsou ani pozdravu hodni. Bloch podotýká, že „Aruch“ dovoluje cizince jeho bohem žehnat: „Bůh tvůj ti žehnej, žehnej tvé práci!“ Avšak toto i mnou uvedené místo má ten smysl, že cizí bůh, jelikož v soustavě židovství jak se samo sebou rozumí, toliko tvorem jest a nikoliv tedy bohem, představuje se jako bytost slabá, takže pozdrav tímto bohem považovati se může za posměch. Bůh Akuma (křesťana) nemůže více pomoci než vlastní práce, takže by se dle smyslu místa onoho i říci mohlo: „Tvá práce pomoz, žehnej; neb více než ona křesťanský Bůh skutečně nemůže, jen jest-li i tolik s to jest!“ Bloch vidí, že to je snášlivost (tolerance), když žid jménem cizího boha pozdravuje, nikterak ale posměch. Jest prý to jedno, dokazuje Č. XII., jaké člověk má vyznání, závažno jest vnitřní smýšlení. Jako by člověk, který pravdu miluje, o Bohu neb božských věcech. neb o něčem jiném nemohl jinak mluvit než jak smýšlí! To by bylo pěkné z Boha činiti bytost, jíž by se přetvářka líbiti mohla, bytost, která by

proti odporu ve smýšlení a vině lhostejnou byla. Jestliže však Bloch při tomto tvrzení slavně a zjevně přetvářku připouští, tu nepotřebuji dalších rabínských dokladů ze všech dob, abych poznal, že rabínům fari-sejská přetvářka vrozena jest!

S tím v souhlasu jest, že dr. Jost, bývalý ředitel rabínského semináře ve Vratislavi ve své historii o židovstvu II. 444 se zálibou a zjevně uvádí řadu vzdělaných židů, kteří stali se křesťany a pod škraboškou křesťanství učení Talmudu rozšiřovali. S tím rovněž souhlasí, že anglický kancléř d'Israeli, jak židovský list „Fanfulla“ (21. dubna 1881) psal, chtěl si pokřestěním privilegia občanská zjednat, která k vyšší moci vedou, že však srdcem zůstal žid a že nikdy nezakrýval své smýšlení židovské proti Evropanům (t. j. nežidům); dle toho vykonavatelem poslední vůle učinil Nathanaele Rothschilda, a dle milánského „Ragione“ (22. dubna 1881) pravil, „že ze spekulace křesťanem anglikánského vyznání se stal, že však vlastnosti národa židovského na sobě má.“ „Archives israélites“ dotvrzují (28. dubna 1881), že d'Israelova láska k židovství pořádě rostla, z té příčiny také (ib. 5 dubna 1881) anglické synagogy konaly zvláštní modlitby ku památce slavného kancléře. Konati modlitby za „apostatu“ dle práva Talmudu není nijak dovoleno; před tím krátce dne 5. ledna téhož roku „Kölnische Volkszeitung“ zvěstovaly, že židé v městě Cleve, židu, který se stal katolíkem, nedovolili, aby otce svého

pohřbil nýbrž jej tak insultovali, že záležitost ta úřadům ohlášena býti musila.

Modlí-li se židé za křesťanské panovníky, stává se to konečně ústy, neboť zevnější vyznání nemá dle Blocha platnosti, jestliže jen v srdci svého přesvědčení se drží. Příležitostně přidává se k takovým modlitbám dvojsmyslný dodatek, na př. *z a c h o v e j ž B ů h p a n o v n í k a ř í š i* může znamenati: Učiniž to Bůh křesťanů, jenž nemá žádné moci, aneb: „říši“ t. j. „pro vládu Israele“: toto poslední má se na zřeteli tehdy, je-li dotčený mocnár židům přízniv. S tím také souhlasí, že židé mezi sebou rozličné modlitby vykonávají, v nichž prosí o vyhlazení křesťanstva, jež (na př. v modlitbě *Schemone esre*) *pyšnou říši* (*malkuth zadon*) zvou. V této modlitbě, kterou nábožný třikráte denně se modlí, praví se, aby odpadlíci židovští a ti, kdož nemají víry židovské zahynuli a pyšná říše, aby podlomena a zvrácena byla. Při slovech „pyšná říše“ horlivci třikráte odplivnou, jak také činí při slově *Alenu*, kde se o křesťanech praví, že se klaní „marnosti, nicotě, člověku, jenž jest prach, krev a hořká žluč, tělo (pleť), hanba, smrad, — Bohu, jenž nemůže pomoci (viz Wagenseil, *tela ignea* 219). Z toho vidno, že nenávisť tato není v krvi, nýbrž jak Delamarre pravil, vychováním se vštěpuje a dorůstá. Průpověď o zničení „hrdé říše“ v *Schemone esre* zove se *birkath haminim* a jest prastará. Neboť Raschi praví ku Ber. 28. b, že *garob letarbut ha denoçrit* j.

za času Nazarena (brzo po něm) (tarbut ha vlastní kázeň, chování, zde špatné chování se Nazarena) vzdělána byla, který vyučoval víře protivící se slovům Boha živého.

Nepoctivost židů vysvítá dále z jejich názoru o přísaze. Vše, co jsem o tom psal, jest správné. Baba k. 113 a platí, jak jsem řekl. Kdyby pravdou bylo, že jen jeden toliko rabín zde křivou přísahu dovoloval, tož víme přece, že rabína poslechnouti sluší, byť i sám zákon (Mojžíšův) porušoval (Roš haš. 25), a že i rabínské nauky, které si vespolek odporují, všechny zároveň slovem božím jsou, (Erubin 13 b) chytré to ustanovení, ježto i Talmud sám zvěstuje, že psi, nevěstky, kohouti a rabíni vždy ve sváru jsou (Pesach. 113). Avšak jest pravda, že l. c. jeden toliko rabín křivou přísahu dovoluje. Zníť to (Baba k 113 a v páté řádce zdola, která s amar Samuel začíná) . . . **Jest tradice:** žid a goj přijdou k soudu; můžeš-li (žide) jej (goje) přemoci zákony Israele, tož poraž jej a rci mu: tak tomu chce náš zákon; můžeš-li jej přemoci zákony národů, tož poraž jej a rci mu: tak tomu chce váš zákon; a jest-li (ani to) ne, tož překonej jej (goje) podvodem. Zde se křivá přísaha ve všech otázkách, kde toho zájmy židovy vyžadují, zcela zjevně dovoluje a toto učení se označuje jakožto tradice.

„Schulchan aruch“ obmezuje, jak jsem sdělil, pouze na jednotlivé případy rozeznává peníze a nebezpečí života, a v otázkách peněžních ustanovuje, aby nikdo křivě nepří-

sahal, kdyby mohl býti prozrazen. Tím se jeden výrok Akibův, jež l. c. Baba k. třetí řádka zdola (počíná „Slova R. Israele R. Akiba pravil“) sděluje, blíže vysvětluje. Akiba totiž řekl, že podskoků slušno jest se varovati, „aby jméno znesvěceno nebylo“, to jest v případech, kde by prozrazením křivé přísahy pověst Israele blamována býti mohla. Že „jméno“ boží a Israele skutečně tak se stotožňuje a že se znesvěcení „jména“ ovšem toliko odhalením zločinné přísahy obávají, nevyplývá pouze z Choschen 348, 1. Haga, nýbrž také i z Rahmerova židovského literárního listu, jež za příčinou spisu od Delitzsche (12. července 1882, str. 2. prostředek 1 řádky) židy napomíná, aby křesťanství v přítomnosti křesťanů nezlehčovali, ježto to židům samým škodí a tak „posvátnosti jména“ ubližuje. Taktéž v předešlém dopise ode mne uveřejněné ukázky z „Arucha“ to potvrzují. Rabín dr. Bloch připouští v čísle XI. skryté, že při nebezpečí života křivou přísahu připustiti lze, a v čísle III., že Baba k. 113. učí, že židu lze před soudem podvodu se do pustiti. Základní princip, dle něhož „Aruch“ případy zmíněným způsobem rozeznává, spočívá na rabínské zásadě, že žid z bytosti boží jest, jako syn z podstaty svého otce. Dle tohoto principu ustanovuje „Aruch“ l. c., že křivá přísaha v peněžních záležitostech jen tehdaž dovolena jest, když není třeba obávati se prozrazení, v hrozícím pak nebezpečí (zdraví a života) také i tu: neb škoda na zdraví neb životě by se dle hořejší zá-

sady dotýkala přímo božské bytosti, a musí proto každým způsobem odvrácena býti. Pro vysoké soudní dvory musím ale ještě na posud neuvedené místo pozornost obrátiti. Jest to Baba k. 113 b, dle něhož žid, jenž svědectví ve prospěch nežida ví, které židu nějakému škodlivě jest, a toto svědectví u soudu proti židu složí, ve velikou klatbu upadnouti má. Místo zní v původním textu (řádek 1 a 2 zdola) takto: Bar Israel dejodéa sahadutha degoj veazíl umashíd leh bedîna degojim' al Israel meschammethinan leh. Jak lze tedy u soudu překlad a dobrozdání židovských učenců a rabinů za rozhodující pokládati, aniž by dříve aspoň jeden křesťanský hebraista slyšán byl? Soud v Habelswerdtě prohlásil jednou redaktora Francke vinným, poněvadž jedině otázaný rabbi dr. Joel, který ve svém „exposé“ Ježíše dokonce „pánem“ nazýval, imponoval soudcům, appellační dvůr ve Vratislavi zrušil pak na mé dobrozdání, kde jsem hebrejsky a německy dotýčná místa předložil, ostatně beze všech, od Blocha za nepravé prohlášených přídavků, rozsudek tento.

Tento názor o židovské přísaze potvrzuje se odhalením pokřtěného rabína Dracha, o němž sám Delitzsch s úctou mluvití musil. Neboť když Delitzsch za příčinou některých ode mne učiněných údajích o obrácených židech rabínský výrok: *t a c í l i d é*, že jsou jako malomocenství, uvést se odvážil, žádal jsem jej, aby Rosenthalův životopis Dracha četl. Na to pravil (Anti-Rohling 53),

že Dracha vyjímá. A tento, svou učeností a svatým životem právem proslulý Drach píše (*Deuxième lettre d'un Rabbín converti aux Israelites ses frères*, Paris 1827), že jsou dva obřady u židů, jimiž, nehledě k tomu, co jsem již shora uvedl, spolehlivost jejich přísahy a slibův úplně se podkopává, byť i jakýchkoli klausulí a kautel se používalo.

První obřad nazývá se *h a f f a r a t h n e d a r i m*. Ten záleží v tom, že tři (ve staré upomínce na starou židovskou nauku o trojici) židé od jiného žida vyzváni bývají, aby se posadili a jeho přísahy, sliby a závazky pro minulost i budoucnost annulovali. Když pak se tito tři jakožto tribunál byli k tomu účelu konstituovali, mají plnou autoritu a jejich výrok jest jako slovo boží právomocný. Každý žid vykonává tento akt soukromě pro svou osobu nejméně jednou do roka, obyčejně kolem září, mezi vigilií před novým rokem a vigilií před slavností smíření. Žid, jenž se svými přísahami a závazky obtíženým býti cítí, řekne před zmíněným tribunálem, že mu všech přísah a slibů, jež kdy byl učinil, líto jest a že je odvolává; jsou tak četny, praví ku konci, že je nemohu jednotlivě uváděti; budiž to tedy ve vašich očích, prosím, tak, jako bych je byl jednotlivě vypočítal. Tribunál pak prohlásí beze všech okolků zmíněné závazky za neplatné, bez účinku a jako by nebyly učiněny bývaly.

Druhý obřad nazývá se *C o l n i d r e* a odbývá se jakožto veřejný akt v synagoze a

sice o slavnosti smíření. Dříve než předzpěvák první modlitbu o slavnosti smíření v synagoze intonuje, konstituují se tři muži jakožto soudní dvůr a annullují před tváří celé obce s plnou autoritou všechny sliby, závazky a přísahy jednoho každého z přítomných, jak na minulý tak i na nastávající rok. Někteří rabíni tvrdili sice o této druhé annullaci, že platí toliko pro nastávající rok. Věc zůstane při tom ovšem touž, ježto se obřad každoročně opětuje; avšak tvrzení to bylo od jiných učitelů vítězně vyvráceno, kteří dokázali, že obřad má i pro minulost právomoc. Toto odhalení učinil ze své zkušenosti a učenosti proslulý Drach (l. c. str. 83 a 304). S křesťany, praví „Orel,“ sluší dle výroku Talmudu právě jako s modloslužebníky jednati. Viděli jsme, že se jim proto žádná věrnost a upřímnost věnovati nesmí. I o majetku křesťana se podobně soudí; sloužíť k volné dispozici židu, jenž samojediný lidskou důstojnost v držení má a proto s nežidy jako s rybami mořskými a zvěří polní nakládati smí. Uvedl jsem posléz jakožto důkaz i „Arucha“ (Choschen 156). Bloch praví, tam že stojí „ctitel hvězd“ ne „akum.“ To jest opět nepravda. A kdyby i v některých vydáních „akum“ ve smyslu Blochově stálo, tož jsem přece dokázal, že tito „ctitelé hvězd“ v „Aruchu“ jsou ctitelé Krista a Marie, jež my křesťané ovšem, obrazně řečeno, za dvě lesklé hvězdy považujeme, aniž bychom však, jak nám zloba židovská vyčítá, Marii se klaněli. Jsouť, pra-

vím, tito „ctitelé hvězd“ křesťané, ježto v Evropě, kde „Aruch“ různé styky mezi židy a nežidy rozhodně upravití má, ctitelů hvězd v pravém smyslu slova není, ani teď ani před 300 lety v Krakově. Pakli však Bloch tvrdí, že se v „Aruchu“ toliko o obchodní konkurenci židů vespolek jedná, jest to velmi lstivé a prohané; neboť tato konkurence vztahuje se na vykořisťování „akuma“ a ustanovuje se, že židu není bráněno akuma vydírati i když již jiný žid touto šlechetnou prací zaměstnán jest. Neboť statek akumův jest přece jen majetek vyvoleného národa a proto jest to jen něco chvalitebného, akuma hezky brzy v bídu strhnouti, aby moc „bezbožných“ zmenšena byla. S tím souhlasí i Ikkarim III. 25, jak jsem z textu a z Blocha a společníků dokázal.

Přicházíme ku kapitole o vraždě.

Bloch namítá proti mým ukázkám z Chošen 425, zde že se užívá předpisů Deut. 13. 7., vůči Epikurejcům a ctitelům hvězd. Nuž, ex ore tuo te iudico. Ctitelé hvězd jsou v Aruchu, jak jsem dokázal, zcela zjevně křesťané. Bývají však také Epikurejci nazýváni. Excellence Abarbanel praví, že „Římané“ (to jest křesťané) kacíři a Epikurejci jsou, poněvadž věří, že božstvo jest maso a krev (k Deut. 32, 21 Mark. 10. 3. : *a l a h u t h b e b a s a r v e d a m*); taktéž praví (roschamana 5, 1). že kacířem (min) a Epikurejcem ten se nazývá, kdo články víry židovské přijímati nechce. Takých výroků jest ještě mnoho, jak u profesora Eisen-

mengra, Edzarda. Dracha a jiných, kteří ve studiu Talmudu sešedivěli. viděti lze. Zníť pak to v Deut. 1. c. v starém Israeli, že ti, kteří k odpadnutí od víry sváděti se pokoušejí, ihned usmrceni býti mají.

Ježto pak „Aruch“ na nás křesťany, kteří se pokoušíme židy o pravosti křesťanství přesvědčiti, to obrací, jest zjevno, že žid v našem snažení zločin smrti hodný nalezá a nás k těm počítá, jež ihned, je-li to jen možno, usmrtiti má. Proto stojí také v Talmudu Sofr. 13 b, a Aboda Z. 26 b Tos.: „Nejlepšího z „akumů“ (v některých vydáních „z gojů“, což přirozeně ničeho nemění) zabij.“ Bloch z Poznaně a Bloch z Vídně stěžovali si, že jsem zde přídavek „ve válce“ zlomyslně vynechal. Avšak to, co dříve řečeno bylo, ukazuje právě, že křesťanství, poněvadž židovstvo od Talmudismu odvrátiti, je bludů sprostiti se snaží, dle názorů židovských, se židy v stálé válce jest. Amsterodámské vydání potlačilo celé toto místo, zřejmo, že z bázně; kdyby místo to i s přídavkem „ve válce“ bylo nezávadné, nebylo by Amsterodámským čeho se báti, ježto přece ve válce nelze se vyhnouti tomu, aby i nevinní byli usmrceni.

S tím souhlasí i to, že v proslulé knize Mechilta 11 a místo to bez onoho přídavku se nalezá. Pročež učí i „Orel“, že příkaz „Nezabiješ“ pouze na židy se vztahuje (Jad. chas 4. 1 fol. 47 a). Proto učí rabíni v pražském Machsoru, že slušno jest kacíře vyplniti (h a m m i n i m r a u j l a a q a r o t h a m)

a v Talmudu, že právem nutno jest, kacíře (minim) rukou shladiti (Aboda Z. 4, b Tos.). I když, jak jsem v předešlém dopisu udal, dle některých autorit, nikdo není zavázán, akuma, jenž židům nepohodlným není, přímo usmrtiti, tož jest přece vždy dobrý skutek, když se to stane, kde to jen učiniti lze (viz Choschen 425. 5 a Aboda Z. 26); obzvláště posvátnou povinností židů jest, žida, jenž se pokřtiti dal, usmrtiti (Joreh deah 158, 1 Haga 2 a Tos. Aboda Z.). jak toho nebožtík bývalý rabín Drach zakusil. „Děti Noemovy“, které nejsou zároveň židy, smějí sice sedm přikázání Noemových, nikoli ale přikázání Mojžišova, studovati; to poslední odsuzuje je k smrti. jak jsem již v posledním dopisu oznámil. „Jeschurun“ potvrzuje to v posledním čísle poznámkou, že „duch Tory jen se židovstvem spojití se dá, a nežid Toru ve smyslu židovského náboženství nestuduje;“ míní také, že syn Noemův proto studiem mosaické Tory božímu trestu smrti propadá; vskutku pak považuje, jak svrchu uvedená místa potvrzují. Israel toho za smrti hodna, komu Bůh trest smrti byl ustanovil.

Děsný názor, jenž rabinismus, vzhledem ku vážení si života, opanoval, vede nás při rozeně k „rituelní vraždě“. Avšak tento předmět vyžaduje delšího rozebírání, pro něž v dnešním dopise místa není.

Protivenství, od židů mi činěná, nezabrání mi, abych neřekl, co za pravdu pokládám; nebojím se ani rabínů, ani jejich pomo-

cníků v žurnalistice neb jinde. Avšak oněm dopisovatelům ze židů, kteří mne ujišťovali, že daleko jsou toho, aby se oněmi děsnými naukami rabinismu, jež lásku k bližnímu, křesťanům odpírají, řídili, oznamuji opětovně, že nikdy jsem nepochyboval o existenci menšiny v židovstvu, která vší vážnosti zasluhuje, poněvadž jest lepší, než její víra; nechť se této otáží, zda-li se nedostalo oněmi děsnými bludy Talmudismu křesťanství nejskvělejšího svědectví o pravosti jeho; nechť se upamatují, že tento boj, k němuž mne rabíni sami přinutili, ne sobectvím, nýbrž humanními intencemi se řídí, jež jsem ve svém předšlém dopise veřejně byl vyslovil. Avšak rabíni nechť především v tom jasného rozhledu nabudou, že tajemství „Schethi veereb“ (oni vědí, co tím míním) tehdáž teprve poznají, až bibli bez Talmudu studovati budou.

V P r a z e, v lednu 1883.

Prof. Dr. A. Rohling, m. p.

Rituální vražda židovská.

Na poslední mé vývody („Tribüne“ dne 16. a 17. ledna) odpověděli Bloch a Delitzsch dvěma zprávami, které nejsou opět nic jiného než tendenční posouzení a nemohou mne tudíž přiměti k tomu, bych ve svých žalobách ulevil aneb je odvolal.

Pánové ti nedovedou nic lepšího, než přednáseti již samo sobě odporující tvrzení, jakobych byl důkladným nevědomcem, ba nad to ještě podvodníkem, který nevědomým se tváří — a pod. Ostatně mají pravdu; moje nevědomost tak jest veliká, mé vědění tak malé, že nevědomost nikterak nevyváží. Avšak moje vědění v některých věcech je tak pevné, má tak neodolatelnou jistotu, že bych život svůj pro ně v sázku mohl dát. A ku věcem těmto náleží týž talmudismus a co s ním souvisí. Moji protivníci nepochybují také pranic o tom, třebas říkali, že neznám ani rozdíl mezi jazykem hebrejským a řeckým. Než proč pak mi Bloch poslal z vídeň. hebr. časopisu „Treuer Bote“ svůj hebrejský článek, jednající o našem sporu? To přece předpo-

kládá, že dovedu jej přeslabikovat! Ale místo, které ve „Treuer Bote“ ku svému prospěchu uvádí, nic nedokazuje. Zní takto: „Ačkoliv (židu) zákonem dovoleno s pacholkem křesťanským (ebed Akum) otrocky nakládati, tož přece měli se staří Pietisté (Chasidim) též k němu mírněji a zacházeli s ním jako se zvířetem, dadouce mu jísti se zvířaty dříve ještě než sami jedli.“ Toté však přímo směšno, chtíti takovýmto místem co-i proti mně dokázati, které dí, že jsme zvířaty a podle zákona žeby s námi ještě hůře než se zvířaty mělo býti nakládáno. To jsou však výroky nekalé jakosti, jimiž se prozrazují židé sami. A pak, kdybych nedovedl ani rozeznati řecké od hebrejského, proč židé mi posílají v (otevřených) pošt. lístcích vedle německých také hebrejské hanopisy a nadávky? V „uherském Israelitovi“, kterýž mne došel předešlé neděle, zaujímá hned první místo taký výrobek, výrobek hebrejské kletby, jenž zní: „Proklet budiž, zlí duchové jsou tvými pomocníky, nepříteli Israele, ty's naši zemi zhanobil . . . Bůh pomsty jest Bohem, pomstí krev naši a pod.“ Včera však poslali mi židé z Brodů (ve vých. Haliči) hebr. časopis, mající název: „Ibri anochi“ (já jsem žid!). V něm pak hned na počátku jest dlouhá hebrejská rýmovačka mně klnoucí, téměř o třech sloupcích. —

Lze tedy opět viděti, že si lidé ti sami odporují. Ostatně jest společnost: Bloch, Delitzsch a spol. ještě tak neomalená, že si stále libují v nejdrzejším popírání přejasných událostí a pouští se zřetele, což povážливо

jest, svrchované pravidlo vědecké rozpravy, která požaduje ovšem sdělení pravděpodobných. Uvedu jenom jediný příklad, abych se zbyl konečně těch pánů i jejich již až protivných, stále opakovaných vytáček, nepravd, skroucenin a nadávek (jež nejsou více originálními) a připojím dvě vysvětlivky, které obecenstvo dostatečně uchrání dalšího klamu.

Za příklad pro trvalé drzé popírání pravdy uvádím opěťované tvrzení Blochovo a soudr., že prý jsem talmudu ve svém životě ani neviděl, tudíž také nemohl udati strašlivé ono místo o křivé přísaze židů (Baba k. 113.), jež počíná dle mého sdělení v páté řádce z dola (slovy: amar Samuel); Bloch drze tvrdí, že v páté řádce pranic není o „amar Samuel“ Příklad tento vyjímám — vše ostatní jest v podstatě tomu podobné — protože okolnostmi posledních dnů věc ta nabyla významu. Dostavili se totiž ke mně dva vznešení hodnostáři, státní a duchovní, kteří se druhdy jazykem hebrejským tolik zabývali, že si troufali některým místům zcela dobře padnouti na kloub. Pravili: Kdo selže jednou, ztratil vůbec víru; rádi by tedy viděli u mne řečené ono místo v originálu, pak si prý dovolí něco poznamenati. Vyhledal jsem pánům těm místo, oni dali se v počet a shledali úplně, jak jsem pravil, že pátá řádka z dola počíná „amar Samuel“, pak dále že (d' tanja traditio est) následuje pověstná ona věta, že žid i před soudem smí podváděti. Také jsem jim ukázal hned na stránce následující slova nacházející se dole ve dvou posledních řádcích, že žid,

skládá-li svědectví před soudem proti židu, má dán býti do veliké klatby. Hledali jsme ještě jiná místa, ale páni onino řekli, že to postačí; nečekali jsme ostatně jiného výsledku, jelikož odpovědi vaše rabínům dosti určitě mluvily pro pravdu Vaší věci; přece však učinili jsme krok ten, obzvláště abychom průchod dali myšlence, že není Vám nic činiti s lidmi poctivosti vědecké, anobrž s literární chamradí, a že byste tudíž neměl s lidmi takovými vlastně ani slova více vyměnití. —

Soublasím zcela s pány těmito a spokojím se proto jenom dvojitě věc ještě vyložiti, než přistoupím k objasnění krvavých obřadů dosud stávajících, čehož si přítel i nepřítel dojista přeje. — Nejprve prohlašuji, že rabínům vídeňským, kteří mne v boj povolali, svědectví dávám, že jim zákony Talmudismu křesťanství nepřátelské velice zuamy jsou a na snadě, avšak že jinak in Talmudicis sami takovými jsou nedouky, že jim rád dám 5000 zlatých, dovedou-li mi některé otázečky z Talmudu správně zodpovídati. Odpověď však musí (což ostatně od rabína právem žádati možno) před svědky na místě dána býti, aby se nemohli ptáti teprve učenců cizích. Já posvítím pak na jejich odpověď a odevzdám ji všemu světu odbornému jakožto důkaz, že rabíni tito nejsou ani se stanoviska židovského hodni zaujímatí hodnost rabínskou. Objasnění toto kladu zde obzvláštní máje zřetel na ony židy, kteří nalezají se v náboženských pochybnostech a kteří marně rozhlíží se v rabinismu po pomoci; uhlídají, že také

z knih židovských můžeme dokázat, že Ježíš jest Kristus a Mesiáš. —

Pak prohlašuji, že dosavadní moje odpovědi (které na mnohostrannou žádost obecnstva podávám v této brožuře), poskytují dostatečných důvodů pravdě mých tvrzení a že netřeba mi tudíž ve sporu časopiseckém o Talmudismu pokračovati. Nyní běží však o něco vážnějšího, totiž o to, aby se důsledně postupovalo. Bloch a soudruzi zaslali totiž výrobky své vrchnostem duchovním i světským, domýšlejíce se, že důrazná jich tvrzení s to jsou, aby důkazem byla v prospěch těchto pánů; ale nepomyslili, že právě v těchto kruzích dozná notného výsměchu ten, kdo hledá sílu důkazů svých v drzých tvrzeních. Co na mne jest, já půjdu přiměřeněji a dovoluji si tudíž, vědom jsa pravdy a důležitosti věci, **vysoké vlády veškeré Evropy vybídnouti** poctivě a důtklivě, aby předmět, který stal se nyní všeobecným, uvedly na soud všech orientalistů v přísahu vzatých i všech členů „východní společnosti“, by se tito vyjádřili (na přísežný svůj úřad ohled vezmouce) o náboženství talmudicko-rabínském; já pak podrobím se jednomu z obého: jsou-li žaloby moje nepravdivy, nechať jsem zákonitě trestán, naopak však nechať provede se konečné urovnání otázky židovské a sice rozhodně a jak se sluší i patří vzhledem k důstojnosti a zájmům národů křesťanských. Zlato židovské, kteréž ochromuje leckterou mocnou ruku, ztratí na ceně, jakmile zbaví se jenom křesťanství poroby talmudistické; neboť ve všech zemích, kterými

jsem cestoval od Adrie a moře Egejského ku břehům severním a od úžiny la Manche k Tichému oceánu, všady slyšel jsem a stále jakoby z jedné úst, že každá i nejchudší vdova s radostí dá poslední halíř na oltář vlasti, aby konečně zdrceno bylo jho Talmudismu. —

Uváděje pak žaloby své proti náboženství židovskému znova a určitě, předkládám obecnstvu a vysokým vládám sto zákonů, dle kterých žid k jinověrcům ve věcech náboženských má se chovati. Zákony tyto uveřejněny byly nedávno ve spise dr. Justa a jsou také výrazem mého přesvědčení. Dr. Justus neshoduje se úplně se mnou, ale jeho věc jest věcí mojí. Výňatky (text), které podává, jsou přímo vzaty z pramenů. Možno sice říci bez odporu, že proslulých učenců (celebrit) jako prof. Eisenmengera a j. lze vším právem použití a na jich základě zkoumati talmud s největším užitkem; aby však židé přestali konečně posměšně pokřikovati, že celebrit zmíněného druhu ani dotýkati se nemáme, pominul dr. Justus úplně všeho v onom stu zákonů „zrcadla židovského“, co není pramenem původním, ba vyloučil věci takové od všelike rozpravy. Dílo toto nechať čte obecnstvo bezky pilně a vysoké vlády dejtež je přísně na soudu zkoušeti, jak již praveno; jeť to výraz mého přesvědčení. Ovšem nedomýšlím se, že by vysoké vlády čehosi zkoušeti a vyšetřování zaváděti měly, ježto za pravdu to pokládá moje maličkost; stavím sebe v čelo věci, aby zde byla podstatná (konkretní) osob-

nost, nikoliv však jakýsi „někdo“ a pod., ale určité individuum, které nalezá se ve službách veřejných, které může vzít na sebe zodpovědnost, osobu docela určitě naznačenou, která dovolává se přísahy a úřadu pro pravdu přesvědčení svého, která život nasadí i duši, aby pohnula světem křesťanským, by zkoumán byl talmudismus a všichni se sami přesvědčili, že státy křesťanské byly touto tajnou mocností národně i nábožensky rozervány, stroskotány, na okraj propasti uvedeny. —

Těmito poznámkami prohlašuji Blocha, Delitzsche a soudruhy vesměs za literární podvodníky, ježto se neostýchají za právo vykládati přímý opak práva; nyní pak obracím se ku rituelní vraždě židovské. Ukáži, že jest povinností každého poctivce vůči všem Delitzschům a comp., aby k žádosti vysokých úřadů přísežně jim dokázal, že onano věc jest odstavcem nauky náboženství rabínského. —

Důkaz tohoto tvrzení spočívá především na událostech dějepisných, jelikož židé západní ona místa, která křesťanským hebraistům přístupna jsou, v knihách svých tak srovnali, že nelze jich bráti za důkaz závazný a platný. Kdyby mi slavná představenstva učinila možným několikaletý pobyt v Orientu, opravdu se domýšlím, že bych našel i takového způsobu místa (texty). —

Prozatím spokojíme se s událostmi, jež leží po ruce, které poskytuje dějepis. Kladu je hned po oněch z „Civilty“ již dříve připomenutých, které vydal jakýs mi drahý a

veleňadáný spolupracovník z archivů římských a jiných pramenů; k tomu uveřejním několik soudních pří ve zvláštních vydáních, jež úsudek můj novými posílí doklady. —

1.

Papežské dekrety.

Rabín prof. Guiseppe Levi ve Vercellách, řiditel ústavu „Educatore Israelita“ a spisovatel knih určených pro „Ghetto“, psal r. 1872 družstvu „Unita Cattolica“ v Turině, že byli židé sprostěni obžaloby, jakoby krve křesťanské při obřadech užívali výroky samého papeže. Levi jmenoval Řehoře IX., který však o této věci ani slova neproněsl, a Innocence IV., jenž nalezá se u Baronía (ad annum 1247 n. 81) ze dne 3. července 1247. Bulla, kterou Levi mīnil, vydána byla pro arcibiskupy a biskupy německé a sdělena také prelátům francouzským. Nuže, co dí papež? Vycházeje ze stanoviska nepopíratelné pravdy (v rabinismu ovšem skroucené), že totiž Písmo svaté také židům zapovídá vraždu a lidskou oběť, praví pak, že přemnohá knížata bezprávně židy obžalovala, jakoby o velikonocích jedli srdce zavražděného dítěte; zlovolně, praví Innocenc, přičítá se také židům smrt člověka, nalezena-li někde mrtvola; dávajíce na takové a mnohé jiné smyšlenky (psáno je dále), stíhala mnohá knížata židy ukrutně, aniž jich dříve před soudem obžalovala, přiznání obdr-

žela aneb usvědčila, a tak si dovolila knížata proti Bohu i spravedlnosti židy vydrancovati, žalářovati — a hrdla odsuzovati, — tak že se židé hůře měli než otcové jejich v Egyptě, ježto jim bylo z vlastních příbytků do vyhnanství bídě se bráti; pročž prý se, aby vyhlazení nebyli se obávající, obrátili k moudrosti Stolicе apoštolské.

Nechceme, končí papež, aby židé, an milosrdný Bůh čeká, až se obrátí, způsobem nespravedlivým (injuste) byli trýzněni, a nařizujeme, abyste se dobrotivě měli k nim a netrpěli, aby budoucně byli bezprávně (indebite) pro příčiny tu jmenované a podobné obtěžováni.

Jak vidno každému, bulla nikterak nemluví rabínu Levimu na prospěch. Doznává jenom, že nejedí židé srdce dětského a zakazuje nespravedlivé útisky a obtíže židův, sbájeti si zločiny a odsouditi je bez příslušného vyšetření; zdali kruhy rabínské naproti bibli mají nauku o užívání krve a zdali uvádějí tuto ve skutek, nikterak se nepodotýká. Tudíž pochopíme lehko, že Stolicе papežská sama rozepři tridentskou, kterou níže uvedeme, na svůj soud pohnala, a že vynesla dne 20. června 1470 rozsudek, že židé v Tridentu zavraždili Simona chlapce a krve jeho požívali o velikonocích. Sixtus IV. za předsedu sporu tohoto postavil proslulého Panvína, Uditore delle cause del S. Palazzo, jakož uhlídáme. Tento vzpomněl při jednání soudním také na privileje, které židé obdrželi prý od Řehoře IX. a Innocence IV. a prohlásil, že výsady

tyto nemohou překážeti u vedení rozepře, ježto se zdá, že jsou liché a nepravdivé a dle výkladu slovného nemají v sobě pravomoci té, aby při zastavily, dále pak, že koncilem Vienským zřejmě vyloučeno jest, jakoby židům byly příznivy ony rescripty a správně pojímáno odmítají prý jenom útržky spočívající na podvodu, takže jasno jest, že účel při propůjčování těchto výsad (jako ve zmíněné bulle Innocence IV.) obmezuje se pouze uchrániti židy pomluv a útrap na těchto spočívajících. „Non obstant“ pravil Panvino při poradě, kterou ještě níže uvedeme, „privilegia Gregorii et Innocentii: tum quia non faciunt fidem nec authentica nec sine suspicione falsi, tum quia etiam ad literam intellecta non sunt servanda de jure, tum etiam quia concilium Viennense talia rescripta aperte improbat, tum etiam quia sane intellecta excludunt solam fraudulentam calumniam. Patet non fuisse intentionem concedentium talia privilegia nisi excludere calumniosas vexationes.“ Co se týče Řehoře IX., četl Levi v seznamu druhého svazku Baroniova u slova „Judaei“ tuto toliko zmínku: „Judaei a Gregorio IX. ab iniqua apprehensione vindicati.“ Uvedené místo jako bulla Innocencova mluví proti nespravedlivému útlaku židův. Ale Levi mohl se textem přesvědčiti, že Řehoř jako Innocenc židy chtěl hlavně obvinění zbaviti, jakoby užívali krve křesťanské. Ano v seznamu Baroniově samém Levi naléztí mohl hned za svrchu řečenými slovy, jak odkazuje spisovatel čtenáře na č. 12 roku 1244, kdež sděluje ohavný zločin židův na

chlapci křesťanském (*crudele ipsorum (Iudaeorum) in puerum Christianum facinus.*) Nadto Levi zapomněl, že v mnoha svazcích Annalů Baroniových po veškerý dějepis často obšírně vypravováno jest o vraždách křesťanů, kteréž na různých místech a v různých dobách od Hebreů byly spáchány z pohnutek náboženských. Tak vypravují letopisy tyto (č. 49 r. 425), že židé ukřižovali hochu křesťanského, dále (č. 14 r. 614), že židé kupovali křesťanské zajatce a zabíjeli je, dále (č. 8 r. 1146), že židé v rozmanitých dobách více hochů křesťanských křižovali. potom (č. 74 r. 1255), že židé umučili chlapce Hugona k smrti; (č. 18 r. 1273) vypravuje se o hrubých výtržnostech židů; (č. 41 roku 1283 a č. 25 r. 1286) o několika hrůzných zločinech (*atrocia facinora*) židů proti křesťanům; (č. 18 r. 1287) oznamuje se, že židé umučili v Němcích křesťanské hochy k smrti ze zášti náboženské, (č. 64 r. 1303), že židé z nenávisti Krista chlapce Konráda usmrtili, (č. 15 r. 1325), že židé pražští trýznili křesťana jakéhos všemi mukami, které Kristus musil snášeti, (č. 37 r. 1475), že židé ze zášti ke Kristu umučili k smrti v Tridentu jakéhosi chlapce; (č. 20 r. 1476), že žid Salamon zabil Konráda, hochu křesťanského a (č. 41 r. 1510), že židé na skřipci vyznávají, že připravili o život sedm křesť. hochů jehlami. A tak nalezá se ještě mnoho míst způsobu takového v řečených letopisech, a protož pochopiti nelze, jak mohou Levi a ostatní židé a zastancové jejich poukazovati na bullu Innocencovu a jiných pa-

pežů s takovou vítězoslávou, kteří přece nepopírají nikterak ani události obřadných vražd křesťanských ani tajných článků rabinismu, jež oněm jsou základem. Více o předmětu tomto viz Ehrler ve Veringově „Archiv für Kirchenrecht“ (1880).

2.

Učení obrancové židů.

Žaloba proti židům pro obřadní vraždu křesťanů objevuje se ve všech stoletích. Baronius, Bollandisté, Pertzova „monumenta Germaniae“ a jiní starší i novější dějepisci svědčí o témže. Proslulý sv. Agobardus, biskup lyonský, sděluje události starší až ku 8 století v dílech svých „De insolentia Judaeorum“ a „De Judaicis superstitionibus“ a přes všechno popírání se strany židů, jakož i přes všechny obrany hebrejců, kteréž sepsali křesťané i židé bona (z dobrého přesvědčení) jednak mala fide (jsouce přesvědčení klamného) obžaloby ty zůstávají v platnosti. Mezi obranci, které počítáme bez odporu mezi muže židům z přesvědčení příznivé (bona fide), jmenujeme vedle četných protestantů biskupa Koppa fuldenského a arcibiskupa Jagerského v Uhrách; a roku 1865 tvrdil minorita P. Bonaventura na katolickém kongresu v Mechelnu s plnou jistotou a vírou, že prý vraždu v Damašku roku 1840 dlužno přičísti na vrub toliko vražedníkům, an nikdo

vážnější ve světě neuvěří, že židé jsou splnomocněnými svým náboženstvím obětovati křesťany. P. Bonaventura má ovšem pravdu, rozumí-li náboženstvím, které oběť lidskou zakazuje, náboženství mosaické; ale mýlí se, má-li na zřeteli rabínskou ideu pravověrného židovstva, o kterém ještě nedávno „Jeschurun“ prohlásil v Pešti, že jest vlastní jenom židu, an psal, že pouze žid skoumá Torah (Mojžíšův) ve smyslu náboženství židovského (t. j. talmudicko-rabínského). Nikoliv Mosaismus, než právě rabinismus ukládá židům záští proti jinověrcům a zejména křesťanům, jakožto povinnost náboženskou; žid, který nežida, kde může, nezabije, porušuje zákon náboženský. (Maimonides Sefer mizo f. 85, l. 2, 3 sub tit. Mizvoth lo taasch.) —

Mezi obrance, kteří úplně odmítají žalobu obřadní vraždy, náleží v novější době pařížský velkorabín L. Wogue. Však jej mezi obhájce spravedlivé (*bonae fidei*) nemožno vřaditi. Píšeť ve článku „Univers israelité“ (1. května 1881) o „nařčení z krve“ za příčinou jakéhosi soudně nevyřízeného případu z Alexandrie (o velikonocích 1881): „Po všechna leta podnikají Řekové Alexandrinští o velikonocích hrůzostrašné demonstrace proti židům. V roce tomto zmizel řecký chlapec (utonulť v moři), což vzali sobě jako záminku, aby zdvojili vášnivou vřavu (fanatické orgie) proti židům. Vizte bratři v Israeli obžalobu po výtce (*par eminence*), obžalobu věčně se opakující, vždy novou a povždy jednotejnou; nějaký zlomyslný hlupák obvinil jednoho krás-

ného dne nešťastné otce naše z prolévání krve, což tak znamenitě se ujalo, že vrací se pravidelně vždy jako březzen v quadragesimě (v postě), dnes zde, zítra onde, vždy však po blízku velkonoc.“ A nyní následuje řada nadávek křesťanům, jež Wogue nazývá vynálezci pomluv těchto, kterýž popírá vše a dokazuje toliko ze zákona Mojžíšova, nestaraje se o události dějepisné a věrohodná nařízení soudní. Jakoby nemohl způsobem tímto dokázati, že jaktěživ žádný žid ani nekradl ani nepodváděl! — Neboť Mojžíš zapovídá tohle také. — A jakoby „nějaký zlomyslný hlupák“ věc takového dosahu mohl smyslit a víru nalézti po všechna století! — Tím odsouzena jsou učená dobrozdání opírající se o mosaismus, která ještě nedávno uváděna byla u vědomost naproti obžalobě z krve prolévání; jejich bezcennost historická vysvitne z věcí následujících.

3.

O událostech, jednání soudním, o „kousku“ tridentském a mučidlech vůbec.

Nuže dejme se nyní v rozpravu o událostech samotných. Dvě znamenité pře leží před námi, kteréž důkladně jest nám seznati. V rukou máme věrohodné spisy (acta) o obou, při nichž šetřeno bylo všechněch formalit, kterýchž užívá vzorné řízení soudní. Pře první konala se v Damašku r. 1846. za přítomnosti evropských konsulů, druhá k rozkazu Sixta IV.

za příčinou blahoslaveného Simona Tridentského. Bollandisté líčí, že umučen byl blahoslavený Simon od židů, neznali však důležitých pojednání o rozepři té, které nalezájí se v archivu vatikánském a jež sdělíme v odstavci následujícím. Činíme toliko ještě poznámku, že obě pře, ač v zemích rozdílných a v době zcela různé vedeny byly, vydávají až do podrobnosti nejmenších jednostejné doklady o krvavých názorech rabinismu.

Tož nejprve vizme při tridentskou. Zachoval se o ní věrohodný popis (exemplar), který zprvu v tajném archivu v Castel Sant Angelo byl uschován a pak přenesen do Vatikánu. První upozornil Benedikt XIV. na spis tento v díle svém „de Canonisatione Sanctorum“ (III, 15. 6) an psal: *super cuius (B. Simonis) obitu authenticus existit processus in archivio secreto Castri S. Angelo de Urbe, quem Bollandiani ceterique omnes, qui de eo scripserunt, ignorarunt.* Jednání toto dokazuje, že netoliko (což neupírá nikdo) židé chlapce Simona zavraždili, ale i že to učinili proto, aby vyhověli zákonu rabínského náboženství, jsouce ponoukani pohnutkami bohaprázdné zbožnosti a vázání slibem (*devotio*), aby požívali krve křesťanské k oslavě veliké noci. —

Ve čtvrtek v týdnu pašijovém r. 1475., který připadl na 24. března, zmizelo v Tridentu dítě, jemuž bylo 29 měsíců, jménem Simon. Rodiče, nadarmo se po něm shánějíce, obrátili se k biskupovi, jenž byl zároveň knížetem a světským vládařem v Tridentu.

Když ujaly se úřady věci a pátraly, objevili se Hebraeové, aniž jich kdo vyzval, nesouce mrtvolu dítěte, kterou prý našli v jisté stoce (vodní), jež pod zemí procházela sklepy mnoha domů a také domem jich. Domnívali se, že soud vyhlásí je nevinnými ani samochťíce mrtvolu vydávají, kterou mohli přece zabrabati, aneb zničiti, neb dokonce jinam zanésti.

Výpočet jejich však byl lichý. Neboť z pohledu na mrtvolu bylo patrné, že smřť nikoli, jak židé povídali, utonutím, ale ranami byla způsobena; židé tvrdili totiž, že našli ve stoce své mrtvolu náhodou, kamž doplavena byla proudem z míst hořejších. Když však ohledání těla vylučovalo utopení, hledali židé spásu všelijakými vytáčkami; ba říkali, že červy ožírali mrtvolu a tím způsobili stopy ran. Než zaplétali se takto vždy víc a více ve svých odpovědích a byli proto všickni do vazby vzati; na skřipci pak potom vyznali všecko a sice vše souhlasně až do nejmenších podrobností. Skřípec jest ovšem v naší době odstraněn. Avšak věru nikdo nechtěl by tvrditi, že by na skřipci nebylo hodnověrné výpovědi ani jediné, že každé přiznání, jež v minulosti touto cestou vymáhali, beze vší ceny jest a všechny rozsudky na základě oněch výpovědí jsou vesměs nespravedlivy? — Či chtěl by kdo tvrditi, že skřípec dovede vymučiti jenom bajky a smyšlené báchorky? Kterak pak mohlo šest či osm osob od sebe odloučených, které jednotlivě byly vyslýchany, na nichž vyznání bylo vynuceno svěráky neb

jinými prostředky krutými, kterak mohly všechny jednotejnou a tutéž povídačku si vymysleti, jež až nápadně v jednotlivostech se schodovala a tak ji vyjádřiti? Protož odsouzení byli následkem výpovědí svých všickni k zasloužené smrti.

4.

Výslech Jana z Feltra.

Předeslavše všeobecné tyto poznámky o události veleznamé, jež v mnoha životopisech a dílech dějepisných vypsána jest, přicházíme k rozepři samotné, kteráž na světlo vynese jiné věci posud neznámé, zaručené i znamenité. Předsedou byl podestà tridentský Giovanni de Salis di Briscia, doktor práv, jsa zmocněn knížetem biskupem, kterýž dal zatknouti židy podezřelé; jmena jejich jsou poznamenána po řadě při jednotlivých výsleších. Než počato s výslechem podezřelých, kázal podestà (fol. 6 b jednání soudních vatik.; zkratka f. 6 b Vat.) Janu z Feltra, který z jiných příčin ve vazbě se nalezal, aby k němu se dostavil; bylť Jan křtěný žid, jsa asi šest let křesťanem. Podestà (soudce) od tohoto přál si zvěděti, zda pravda to, že židé zabíjejí děti křesťanské, aby používali krve jejich. Jan složil přísahu, dotýkaje se písma svatého, že pravdu poví; a odvětil, že tohle pravda je, co s ním otec jeho Sachete z Němec pocházející asi před 15 lety sdělil: Že totiž asi před 40 lety bydlil v Lanzhutě (aneb

Tunghut, což bollandisté „per Tungros“ vykládají) v Jihoněmecku, kdež několik židů zavraždilo o velkonoci chlapečka, aby měli krev jeho a ji požívali. Věc ta byla prý starostovi ohlášena, jehož jméno však již Jan neznal. Starosta kázal po té vrhnouti v žalář všechny židy, tak že jenom někteří prchli a mezi těmi i jeho otec. Pak prý bylo 45 židů upáleno; kde a jak dítě to zabito bylo, nevysvětlil. Tázán jsa, zdali on jako žid někdy takové krve požil neb viděl-li, že by otec jeho Sachete ji potřeboval a jak a proč jí užíval, Jan odpověděl, že není dle svého zdání povinen říci. užil-li krve takové, však otec jeho během života svého o velikonoci židovské, když končil oběd (coena) a pak dne následujícího po svátku velikonočním. když počínal oběd, a pak také dne následujícího z krve oné dával do číše, v níž bylo víno, a potom že pokropil stůl proklínaje víru křesťanskou (et quod pater ipsius tempore eius vitae in die pasce judeorum ante cenam et etiam in die sequenti post pascha ante cenam et etiam in die sequenti accipiebat de dicto sanguine et de illo ponebat in ciato suo, in quo erat vinum et deinde aspergebat mensam maledicendo fidem christianorum). Také řekl, že otec jeho dal z krve této do těsta, z něž dělal kolače, a to prý před svátky velikonočními; a kolače tyto židé jedli o velké noci (dicit etiam, quod de dicto sanguine ponebat in pasta de qua pasta faciebat fugatias, et hoc ante festum pasce eorum; quas fugatias ipsi iudei postea comedebant in dicta die pasce).

Ale nevěděl, proč a jak se děly věci ty; a pravil, že židé ostatní činili tolikéž, jak viděl prý sám i slyšel (*et dicit quod alii iudei similiter ita faciunt prout ipse vidit fieri et audivit*), řka, že věci tyto velmi tajně se děly mezi nimi (*dicens quod predicta fiunt secretissime inter ipsos*).

Totť jest Janova výpověď, kterou označuje se spotřeba krve jako věc stále obvyklá a obyčejná nenesouc zřejmě na sobě ani stopy zlomyslnosti. Totéž slyšíme od věznů tridentských, kteří nad to povědí nám něco o spůsobu a příčině obřadů těchto.

5.

Výslech Israelův.

Majitel domu, v němž se udála vražda, jmenoval se Samuel, syn pak jeho Israel. Israel z počátku zapíral, až dne 9. měsíce dubna roku 1475 (Fol. 27 a Vat.) udal toto: „Zbavte mne pout“, pravil, „povím pravdu.“ Nyní pak řekl, že se nalezali v minulých velkonocích dva nebo tři dny před čtvrtkem židé Mojžíš, Samuel, Angelo, Tobiáš, Mohar a on (Israel) v sálech (*i salis*, v procesu také: *in scholis*, = v prostorách užívaných jako synagogy a školy), aby vykonávali ranní po božnosti a že povinnosti ukončivše, pravili mezi sebou, že nemožno jim dělati koláčů, které jídají o velkonocích, ježto nikdo nemá krve z chlapce křesťanského (*inter eos fuit*

dictum quod non erat modus faciendi fugatias quae comedi solent in eorum die solemni (sic!) videlicet in die pasce, qui erat dies Jovis sequens; et hoc quia nemo habebat de sanguine pueri christiani).

Israel udal potom (fol. 27 b Vat.), že otec jeho Samuel řekl, že se musí ohlednouti po nějakém hochu křesťanském; a smluvili se, že dají 100 dukátů tomu, kdo by zopatřil křesťanského chlapce, z kterého by, jak svrchu řečeno, krev vycedili a po té odešli prý ze síní školních (recesserunt de scholis). Když pak Israel vyprávěl, jak dostavše chlapce Simona jej umučili, byl uvězněn; 13. dubna podroben byl novému výslechu z důvodů, proč asi židé potřebují krve křesťanské (fol. 24 a Vat.). Odpověděl, ježto říkají mezi sebou, že nemohou-li dělati chlebě přesných o velkonoci s touto krví, při všem smrdí, — což nepochybně dle ideje rabínské míněno především o zápachu mravním, ale od nevědomého prostého lidu vykládáno také přirozeně (fysicky). Otázán, co značí tento požitek krve křesťanské a proč ji v přesných chlebech (macesy) jedí, odpověděl, ježto jest upomínkou na krev, kterou dal Mojžíš k rozkazu božímu pokropiti věřeje židův, když byli tito v otroctví Faraonově. Otázán pak, aby význam ten podrobněji vyložil, a není-li snad ještě jiného důvodu pro upotřebu krve, řekl, že neví. Otázán, která slova mluví se při umučení dítěte, pravil, že užívají slov: „Takto učiněno bylo Bohu křesťanskému, který není pravým Bohem, a přijdou (s Mesiášem)

mužové na koních a svých velbloudech, aby nás vysvobodili.“ Pamětihodno jest, že pokřtěný žid Pavel Medici v 17. století v díle svém „*Riti e costumi degli ebrei*“ (Tonori ed. 6. 1874, p. 154) souhlasně hlásá, že židé říkají o velkonocích: „kdo hlad má, zde je, leta příštího v zemi Israelské.“ Takto slibují si (Pavel podotýká) ubozí každého roku svobodu a nikdy den tento nepřichází. Řekl-li Israel, že mužové přijdou na koních, jest to tolik jako: rok příští přinese nám Mesiáše.

Otázán, kolik krve asi zachytili z ran dítěte, pravil Israel (fol. 24 b Vat.): „Půl-druhého talíře (*unam scutellam cum dimidio*) a Tobiáš měl prý všechnu krev. Israel také řekl, že ujednali mezi sebou, aby z krve této poslali svým příbuzným, nenaznačil však, kterým (fol. 30 a Vat.). Otázán, jak to zařídili dříve, aby obdrželi pro macesy krev, pravil, že viděl asi před čtyřmi roky v rukou otce svého pohár, v němž tolik bylo krve, že pokryto bylo dno, avšak byla prý ssedlá a utvrdlá; pravil, že otec jeho mu vypravoval, že ji koupil od jakéhosi žida, jenž ji přinesl z Německa, ale jména jeho nejmenoval. Načež Israel všecko odvolal, co byl udal až do 19. dubna, vše se všemi podrobnostmi i s nejmenšími okolnostmi znova vyprávěl a věc jako pravdivou stvrdil. Obzvláště (31 b) řekl, že otec jeho koupil asi před čtyřmi nebo pěti lety skoro půl číše krve (*circa medium ciatum praedicti sanguinis*), ale neví zač a od koho. Dne 10. června (fol. 32 a) pravil, že neví, kde jest krev

Simona, otec jeho prý mu jen řekl, že ji uložil ve své komůrce v jakési nádobě a že může toho, co zachytili, býti více jak půl talíře. Také pravil, že sám pomáhal zabiti chlapce ku potupě Bohu křesťanskému a pak, aby měli krve chlapce Simona, proto že ten čtvrtek, když zabili chlapce, byl den velikonoční a tehdy nesmí se dělati macesů. Zdali otec jeho na večer, když jedli, z krve té dal do poháru svého, jak obyčejně se činívá, neví. Pravil, že hospodáři židovští dávají o velikonoci před obědem maličko krve z hochů křesťanského do poháru s vodou a tím pokropují stůl, otec jeho že též stůl žehnal a vínem postříkl, že však neví, zdali v tom něco krve bylo. Otázán byv, kdo přítomen byl vraždě a ji podporoval, pravil: „Mojžíš starší, Samuel, Mohar syn Mojžíšův. Bonaventura syn tohoto, Vitale, Tobiáš a on (Israel) (32 b). Po té byl Israel odveden a více nevyslýchán.

6.

Výslech Vitalea.

Nyní přišel na řadu Vitale (jméno to jest anagram místo levita jako Arbib pro Rabbi), kterého řízení soudní označuje jako faktora čili agenta (jednatele) Brunetty, matky Israelovy. Vitale nechtěl z počátku k ničemu se hlásiti, až jej chytli lstí. Zavřeli jej totiž do světnice pod schodiště (fol. 39 b Vat.) uzamkli tuto a přivedli Israele, jenž o blíz-

kosti Vitalově nevěděl ničeho. ku dveřím světnice této. Zde se ho tázali, kdo přítomen byl při vraždě chlapce, ten pověděl: Samuel, Tobiáš, Vitalis a ostatní. Nyní přerušili Israelovu řeč a dali jej nazpět do komůrky, vyvedli Vitala ven a žádali, aby pověděl pravdu. Tento odpověděl, nechať se podestà spokojí tím, co řekl již Israel. Na další otázku, co že pravil Israel, řekl, že podestà slyšel dobře, co Israel řekl. Na otázku, kde dítě zabito bylo, odvětil, že v kuchyni. „A jak to ví?“ Neodpověděl nic, slíbil však, že pravdu poví, sňata-li mu budou pouta; vzali jej a odvedli nazpět do vězení. To bylo 13. dubna. Na to dne 14. a 15. dubna (fol. 40 a 41 b Vat.) vypravoval pak důkladně jako Israel a židé, které uvedeme, průběh popravy dítěte onoho se všemi i nejnepatrnějšími okolnostmi, připojil však 18. dubna k tomu, co Israel o příčinách krvavého zločinu vyjevil, ještě neznámé a neslýchané jednotlivosti, o nichž tuto povíme. —

Dne 18. dubna (Fol. 41 b. Vat.) otázan byv, proč chtěl mítí krve hochovy, pravil: „Abych ji měl a dáti ji mohl do těsta, z kterého dělají se macesy, které jíme ve dnech velikonočních. Otázan, proč chlapce tak bodal, (pupugit) a proč maso jeho tolik rozsápali (dilaceraverunt) a proč požívali krve hochů křesťanského, odpověděl, že to již vyprávěl, totiž že neví jiné příčiny, než té, že potřebovali krve pro svátky velikonoční, k čemuž pak náhle připojil, že židé mají zapotřebí krve z některého hochů křesťanského kaž-

dého roku, majíce nařízeno dávatí ji do přesných chlebů (*et necesse ipsis iudeis habere de sanguine pueri Christiani singulo anno et de illo ponere in fugatiis azimorum*) a pravil, že to má od starších (a maioribus suis) totiž od Samuele a od Mojžíše staršího, kteří bydlí v Tridentu a od ujce svého Salomona, jenž bydlí v Monze, krajišti milánském, také prý ztrávil u Salomona skoro 3 leta a v čase tom jedl o velikonocích macesy s krví jak svrchu objasněno, tak ujec jeho mu to pověděl. Otázán, zdali také v roce přítomném jedl macesy s krví křesťanskou, pravil: „ve svatý pátek (den to po velikonocích) dělajíce macesy řekli mu Mojžíš a Samuel, že dali do nich něco krve z křesťanského chlapce, poraženého ve čtvrtek, a poznamenal, že neví, kdo krev tam dal, možná že kuchař Bonaventura, který „macesy“ připravoval. O průběhu veškeré vraždy vypravoval Vitale dne 9 června (Fol. 42 a. Vat.) toto: „V židovskou velkonoc, ve čtvrtek, kterýžto den křesťané svatým nazývají, když noc počínala, (hodinu určitě prý neví) byl prý on, Vitales v domě Samuelově a vešel do komůrky, která jest před synagogou, tam byli prý také Mojžíš starší, Samuel, a jeho syn, Israel, Mohar a syn Mojžíše staršího, Bonaventura syn Moharův, kuchař Bonaventura a Tobiáš Samuel uvázal šátek na krk dítěte, jež se tam nacházelo, a které měl na kolenou Mojžíš sedící na lavici; šátek tento zatáhli pevně Mojžíš a Samuel kol krku chlapcova, aby nebylo ničeho slyšeti, kdyby

křičel. A pak vytrhl Mojžíš kleštěmi, které měl v ruku, kousek masa z pravé tváře chlapcovy. Totéž učinili Samuel a Tobiáš. Talířem zachytili krev, řinoucí se z tváře chlapcovy; chvílkou držel talíř Tobiáš, chvílkou pak Mohar. A všickni, také i Vitales, měli v ruku jehly, kterými bodali chlapce, říkajíce při tom jakási hebrejská slova, kterých již neví, a pak trhali týmiž kleštěmi s chlapce maso na pravé noze na straně vnější. Neví prý již, kdo první neb druhý trhal maso pravé nohy chlapcovy. Pak dí, že krev, tekoucí z rány jmenované sebrána byla na talíři, že však více neví, kdo talíř (scutella také hrnek) držel. Po té vzali Mojžíš a Samuel sedíce na lavici chlapce, mezi sebe, a postavili jej na nohy. A drželi ho rukama tak, že Mojžíš na straně pravé chopil chlapcovu nohu a rozepjal rámě, an Samuel totéž učinil v levo; Tobiáš také (svědek prý se pamatuje) držel chlapcovy nohy, tak že tento vztýčen stál s rozpjatýma rukama, jakoby ukřižován. A co chlapec takto stál, bodali jej všickni okolostojící židé jehlami, které měli v ruku a Vitale také, jak pravil již i dříve; a za takových pak muk chlapec zemřel.

Otázán (Fol. 43 a. Vat.) jakými jehlami byl chlapec bodán, pravil, že to byly jehly zvláštní (acus de rame); ukázali mu několik jehel, z nichž on jednu s hlavičkou vybral (acum a pomedello) řka, že je těm, které měli, podobná; byly to tedy jehly, kterým říká Vlach spilletti a spillettoni (je-

hlíce). Na otázku, proč chlapce tak zranili, odpověděl, aby měli krev, jak už prý povídal a bodali prý a rámě rozepjali na památku ukřižování Ježíše (aby tedy obnovili upomínku na ukřižování Ježíšovo svým způsobem). Otázán, bylo-li to k dobrému na Ježíše upamatování činěno, řekl, že to konali na posměch a k hanbě Ježíše, Boha křesťanského, a že každého roku činí památku Ježíšova utrpení, dávajíce každého roku do „macesů“ krve chlapce křesťanského. —

7.

Výslech Samuelův.

Dne 30. března přišel k výslechu Samuel. Zprvu zapíral a mnoha přísahami se dokládal, že on i všickni ostatní židé jsou nevinní, že dítě spadlo do vody a utopilo se. Dne 3. dubna (Fol. 48 b. Vat.) pravil: Pane podesto (soudce) kde jste se učil, že krev křesťanů má jakous cenu a jest k užitku. Podesta odvětil, že toho zvěděl od židů druhu Samuelova.

Dne 7. června (Fol. 49 b. Vat.) byv vyzván, aby pravdu pověděl, prohlásil, že pravdu chce vyznati, budou-li přítomní jen J. Magnificence, signor capitano a J. Magn. signor podestà a jest-li mu slíbí, že bude upálen a nikoli usmrcen způsobem jiným. Bylo vyhověno přání tomu a Samuel obšírně vyprávěl (Fol. 50 a. — 53. a. Vat.), jak židé ujednávali mezi sebou, jak by si opatřili hocha

křesťanského, jak tento byl nalezen, mučen, usmrcen, schován a konečně jak řečeno bylo u soudu, že byl náhodou ve stoce objeven. Všecko co sdělil, souhlasilo v jednotlivostech úplně s výpověďmi ostatních. Otázán, proč (53. a. V.) židé chlapce zabili, pro jaký účel, řekl, že již od mnoha a mnoha let — jak dlouho tomu, již prý sám neví, jenom to, že druhdy, dokud měla víra křesťanská moci tak velké (in tanta potentia) vešli učenější z židů v krajinách babylonských a v místech soumezných (— jak se povídá —) v poradu a dohodli se o tom, že krev chlapce křesťanského takto usmrceného přispívá volice ku spáse duší jejich, že však nedá krev tato užitku, není-li vyčerpána z chlapce křesťanského a není-li chlapec, jemuž se krev pouští, ve způsobě Ježíše zabíjen, kterého ctí křesťané jako Boha; a chlapci tomuto býti má 7 let anebo i méně; žena pak křesťanská nehodí se za oběť, totiž aby z ní krev byla čerpána, neboť krev ženy, třebas méně než sedmileté, dobrá není. Ježto činí věc tuto na pohanu a porok Ježíše ukřižovaného, tož sluší se, aby člověk, kterému odnímána krev, byl pokolení mužského a nikoli ženského. A pravil, že židé italští o tom ničeho v knihách svých nemají, že však jistě se povídá, že u židů na druhé straně oceánu bydlících spisy o tom se nalézají a že u jiných židů otcové a náčelníci rodin záležitosti tyto jako tajemství mezi sebou přechovávali, kteréž pak ústním podáním na ostatní přešlo, písemního však že u židů nic se nezachovalo.

Toto vyznání Samuelovo jest velmi jasno. Spisy zámořské, které o krvavém tajemství pojednávají, jsou snad starší exempláry talmudu, jež snad jen ještě na Východě nalézt lze; ve spisech tištěných a nám známých nestojí o tom, jak známo, ničeho. Neboť místa, jako Sanh. per. 10 a Abod. Z. per. 1. (Amsterd.) a Sofr 13., v nichž čteme, že přívržence Nazarenovy nutno vyplniti, nejlepšího z Gojů aneb z Akumů zabiti, obsahují ovšem náboženský příkaz rabinismu; avšak žádné místo nejedná o požívání krve, jež se obyčejně označuje za speciálně rituelní upotřebení krve. V těžce přístupných spisech Kabbaby nalezáme vzdor tomu více míst, jež od mnoha židův v tomto smyslu se pojímají a též dle svého doslovného znění aspoň narážkami o užívání krve jednají; zatím potřebuje otázka tato o písemném vyličení nábožensko-krvavého tajemství, jež samo o sobě ve prospěch věci není rozhodujícím, hlubšího pátrání, ježto i mnozí rabínové o tomto stanovisku ničeho nevědí.

Samuel jsa majitelem domu, kde židé k modlitbě se shromažďovali, náležel bez odporu k nejvážnějším, jakož byl též jedním ze starších. Dle svého vlastního svědectví byl tedy jedním z oněch, kteří tajemství ostříhali a jeden po druhém dědili. Uvážíme-li tudíž jednak, že tradice židovská poznává v nevinné krvi mesiášově spásu světa, a s druhé strany sobě vzpomeneme, kterak Mojžíš (Deut. 28, 28.) odpadlíkům židům oznamuje, že je Bůh zběsilostí, slepotou a

šílenstvím ducha (amentia et caecitate et furore spiritus) stíhne, můžeme sobě ovšem pomyslit, jak rabinismus k té myšlénce dospěl již za starodávna po Samuelovi a v krajině Babelské, že krev nevinných křesťanů by mohla duševnímu blahu židův prospívati. Neboť měli-li a mají-li jakési tušení, že by Ježíš, „Mesiáš, syn Josefův,“ byl mohl jakožto Vykupitel poslán býti, mohli dle obyčeje svého kalkulovati, že krví nějakého křesťana se stávají účastnými též krve a zásluh Ježíšových, oné krve, již přece, jak jim známo jest, křesťané v tajemství sv. eucharistie vedle víry své požívají.

Jak si zatím rabinismus záležitost tuto upravil, jest konečně bez významu, zajisté však dostatečně známo jest, jak tajuplné a často přímo nesmyslné ideální sestavy v argumentacích si odporují, jež v Talmudu a jiných rabínských spisech nalzáme. Pojdme tudíž ku předu, bychom z historických svědectví konstatovali skutečnosti.

Byv otázan Samuel (Fol. 53. b V.), nač potřebovali židé krve křesťanské, odpovídá dále, že otec rodiny o svatvečeru velikonočním, připravuje-li se těsto na macesy, více méně krve z hocha křesťanského do těsta přimísí, dle toho, zda otcové rodin více neb méně krve mají; stačí prý, přimísí-li se tolik, mnoho-li as zrno hrachu obnáší. Hlava rodiny dává však krev do těsta mnohdy před zrakoma oněch, kteří těsto připravují, mnohdy však, aniž by toho kdo pozoroval. Hnětou-li

těsto lidé spolehliví, přimísí se krev za jejich přítomnosti. jinak podtají.

Byv otázan, kdo v létech minulých těsto v domě Samuelově připravoval, pravil, že jeho služebníci a podotkl, že muži i ženy mohou macesy připravovati; on že dříve podtají krev do těsta přiměsoval, v tomto roce však u přítomnosti kuchaře Bonaventury. Dále pravil, že židé krve o večeru velikonočním potřebují tím způsobem, že hlava rodiny před večeří shora u stolu povstane, poháru s vínem se uchopí, do tohoto krev z hocha křesťanského vmísí a jej před sebe postaví; též okolní členové rodiny mají jeden každý před sebou pohár vínem naplněný. Do prostřed stola postaví hlava rodiny nádobu s třemi macesy, ve které krev hocha křesťanského se nalézá; do téže nádoby dají něco málo z toho co při večeří jísti chtějí. Otec ponoří prst do svého poháru, svlaží jej vínem, v němž krev obsažena jest, a postříká pak prstem vše, co na stole stojí, při čemž vyslovuje hebrejská slova: dam, zefardea, kinnim, arob, deber, schechim, barad arbeh, chosdech, maschath bekoroth (t. j. krev, žáby, hady, komáry, mor, krupobití, kobylinky, tma, smrt prvorozeného), jimiž se označuje 10 ran egyptských, a po té dodává: prosíme Boha, aby všechny tyto kletby na ony seslal, kteří proti víře židovské brojí, čímž (vše dle vyznání Samuelova) křesťany míní; na to bere otec ony tři macesy, rozdělí je a každému dá z nich částku. Po té pije otec ze svého poháru víno, v čemž jej ostatní násle-

dují; pak počne hostina. Tímž způsobem počínají si na večer druhého dne. Samuel konečně též podotýká, že neví, k čemu ostatně zmíněné krve se užívá.

Velice poučným jest přirovnání popisu Pascharitů k tomuto vyznání, jež podávají: Buxtorf Bartolucci, Leon Modena. — Paolo Medici na př. l. c. p. 152. vypravuje, že s večera se na stůl přistrojí a do prostřed stola košík (dle Samuela: nádoba) s třemi macesy postaví. Dle příkazu rabínského jest vypítí každému o večeru tomto čtyry poháry vína. Předem žehnají celý stůl a po té pije každý ze svého (prvého) poháru. Po té vezme otec ony 3 macesy, rozlomí je a dá každému po kousku, načež s povýšenými hlasy volají: „Toť jest chléb útrap, jehož otcové naši v Egyptě pojídali“ a pak vypravují hebrejsky dějiny poroby, o desíti ranách, a při zmínce o těchto vylejí trošek vína (dle Samuela ponoří otec prst do vína . a pokropí stůl). Nyní zapěje otec šestý verš 78. žalmu: „sešli hněv svůj, Pane, na národy, jež tebe neznají;“ při těchto slovech jeden z hodujících společnosti přiskočí k oknu, uchopí pohár s vínem kletým a vylije toto na ulici, aby způsobem tím speciálně křesťany kletbami stihl. — Seznali jsme, že v podstatě neliší se Pascharitus ze 17. stol., jež Paolo popisuje, od onoho z věku 15., jež podal Samuel.

Totéž se nám naskytne, přirovnáme-li podrobnější vývody Buxtorfovy (*Synagoga iudaica* cp. 18.), Bartolucci-ovy (*Bibliotheca rabbinica*

II. 736.) a Basnage-ovy (*Histoire des Juifs* Bd. 6 cp. 4.).

Než proč nezmiňují se při tom Buxtorf, Bartolucci, exhebrej Paolo a Basnage o užívání krve? Nevěděli snad něčeho o tom, či zámyslně mlčeli? Basnage jeví se v celém svém díle panegyrikem židovství, který i nepopíratelné skutečnosti o vraždě v Tridentu vyvrací. Proti němu a Wagenseilovi napsal Bonelli svou „Dissertazione apologetica del B. Simone de Trento.“ (Trient 1747. in 4°.) Buxtorf a Bartolucci měli pouze v úmyslu o posud křesťanům známé rabínské literatuře pojednati, v níž, jak již řečeno, o rituelním upotřebení krve nic bezpečného nenalezáme. Paolo Medici použil l. c. 153. výrazu, že k oněm 3 macesům. jež ve zvláštní nádobě na stůl postaveny byly, „se přidává trochu prachu z dobře vypálené cihly k upomínce na útrapy v Egyptě“, a Leon Modena (*Historia dei Riti hebraici* p. 68) podotýká, že se dává na stůl nádoba s beránkem a jiná k upomínce na vyrábění cihel v Egyptě. Je-li tato mísa s „prachem cihelným“ (dle Paola) aneb „k upomínce na vyrábění cihel“ (dle Modeny) totožna s košem, jenž 3 macesy s krví křesťanskou obsahoval, jest pak v souhlasu popis Paolův a Modenův s vyznáním židův tridentských. Má-li to znamenati něco zcela nevinného, nelze porozuměti tomu, proč by Tridentští židé o tom byli mlčeli, a jak a proč tento až po dobu Tridentskou nikdy neuváděný obřad teprv po této z nenadání na jevo vyšel. Jest tudíž silné podezření, že

onen „prach cihlový“ byl právě sušenou a v prach změněnou krví, o níž Paolo a Modena z té příčiny nemluví, poněvadž jsouce hebreji nebyli jmíni za osoby fide dignae, za osoby dosti spolehlivé, aby v krvavé tajemství zasvěcení býti mohli, aneb poněvadž chtěli z chytrosti o věci té se pouze zmíniti a Paolo teprv „suo tempore“ více povědíti; Paolo byl ostatně též v poměrech, v jakých obyčejně židé ku křesťanství upřímně se obracející se nacházejí, jimž se pilně o život ukládá; bylo mu tedy každým pádem radno na nějaký čas velikou opatrnost zachovávat. —

Samuel (fol. 55. a Vat.) byl dále tázán, zda-li židé věří, že krev křesťanského bocha (ukřižováním) usmrceného obzvláště v jednom duši se má z těla odloučiti, či zda nezáleží na tom, usmrcen-li jest hoch v ten či onen den. On pravil, že hoch každého dne může usmrcen a o krev oloupen býti, že však jest krev lepší a oběť Bohu milejší, stane-li se tak blízko před velikonocemi. Pravil pak Samuel, že to sdělení neví ze židovských spisů, nýbrž že to slyšel a o tom se poučil od svého učitele Davida Springa, který spravoval školu v Babenberku a Norimberku a jehož žákem byl před 30 lety; pravil, že David Spring přišel později do Polska a on že neví, zda-li týž jest ještě na živu či již mrtev.

Samuel byl pak tázán, proč židé maso na tváři a nohou kleštěmi odtrhovali et quare in summitate virgae perforaverunt, proč tak nečinili na jiných místech a proč mučili jeblami. On odpověděl, že tak činili za tím

účelem, aby, kdyby později křesťané mrtvolu našli, nepřišli na myšlenku, že to židé spáchali, by krve sobě dobyli; krev může sice býti z každé části těla odloučena, oni však že ze zmíněného důvodu tvář a nohy volili, jehlami pak hocha probodali k potupě onoho, jež křesťané bohem zvu. Otázan byv, proč užívají kleští a ne nože, pravil, že z té příčiny, ježto, kdyby křesťané mrtvolu našli, mohla by povstati domněnka, že se tak stalo za účelem dobytí krve, jako asi před dvěma roky jistý hoch Eissebusch zahynul a později nalezen byl, biskup pak nařídil, aby se zjistilo, má-li maso na některé části těla řezy; měl totiž za to, že pak by to byli židé spáchali, aby získali krev. Proto tedy prý neuvívají židé nože, nýbrž raději kleštěmi trhají. Byv otázan (fol. 55 b V.), zda on či někdo z jeho rodiny či jiní krve ve čtvrtek zavražděného chlapce upotřebovali, pravil, že na večer téhož dne (čtvrtku) krve do svého poháru přimísil, po té vína přilil a stůl dle popsaného již způsobu požehnal. Rovněž tak učinil prý s večera dne následujícího. Macesy však prý nehotovili ve čtvrtek ani v následující dny; též prý neví, zdali jiní židé z této krve něčeho použili. —

Samuel pravil dále (fol. 56 b Vat.), že již průběhem 5 neb 6 let, co se byl Angelo v městě Tridentu usadil, ročně s Angelem a někdy též s Tobiášem ujednával, aby, hodlajíce nabyti krve, křesťanského hocha zavraždili, ačkoliv k tomu teprve nyní dospěli. Pravil též, že mezi židy a obzvláště u moudrých

a zkušených (periti) se povídá, že krev hocha křesťanského velice k blahu duší jejich prospívá; a může-li kdo krev míti, že po ní se vši horlivostí baží, by ji obdržel, jinak mají prý trpělivost (patientiam t. j. oddávají se nezdaru, ježto učinili, co mohli, aby zákon rabínský vyplnili). Asi před čtyřmi roky, pravil Samuel, koupil prý v Tridentu malou lahvi (palec širokou) krví z chlapce křesťanského naplněnou za čtyry dukáty od žida Medvěda (Ursus iudeus), který z neznámé krajiny přišel, sasky však hovořil; tento Medvěd měl při sobě pověřovací list, v němž potvrzeno bylo, že Medvěd po právu obchod svůj provozuje a že pravé jest, co sebou nosí; byv otázan pravil, že v listu mezi jiným se praví: „že jest všem známo, že pravým jest, co Medvěd sebou nosí“; podepsán byl list tento od Mojžíše de Hol de Saxonia, vrchního rabína židů (principalis Judaeorum magister). Medvěd nosil krev v nádobě uvnitř vycínované, krev byla v prášek proměněna a vyplňovala čtvrtý díl „amphiale č. mosse“; nádoba byla bílým voskem uzavřena, v němž hebrejská slova: „Mojžíš, vrchní rabín židů“ (princ. jud. Magister) vyryta byla; dále pokračoval Samuel, že on přidal pod hořejší slova ještě „Samuel z Tridentu“ na svědectví, že i on obsah za krev křesťanskou uznává. Samuel praví též (fol. 57 b Vat.), že hochovi, aby krev dobrá byla, v mukách (in tormentis) bylo zemřítí. Též udal, že sice většinou otcové rodin sami krev do svého vína mísili a ji pili, že však prý jest lepším a Bohu milejším, pijí-li z ní

všichni členové rodiny, pročez prý on, Samuel též chtěl, aby všichni, kdož jemu příslušeli, z krve s vínem smíšené pili.

8.

Výslech Angelův.

Žid Angelo přišel dne 8. dubna k výslechu (fol. 70 a Vat.). On při mučení nebyl, nýbrž ujednával s ostatními, jak by dítě nějaké si zaopatřiti mohli, vypravoval však všecky podrobnosti o vraždě tak důkladně, jakoby při ní byl býval. Tvrdil též z počátku (proč, viz dole), že přítomen byl a pravil: Všichni stáli kolem žijícího děcka, jež na prkně bylo nahé a na zádech ležíc; Tobiáš držel ruce, paže děcka byly roztáženy, a on prý má za to, že Tobiáš nejprve jakýmsi železem (neví prý co to bylo za železo) pravou tvář poranil, zda to též kdo jiný učinil, neví prý; někdo, nepamatuje prý si již jméno jeho, držel prý pod ranou hliněnou mísu neb talíř (scodella), aby do ní zachycoval krev z rány prýštící. Samuel, praví on, poranil hocha na pravé noze z venčí a někdo jiný opět zachycoval krev talířem; zda byl talíř bliněný či cínový, prý neví. Též nevěděl, kdo poranil děcko in summitate virgae, to však věděl, že i z této rány tekla krev a na talíř shromažďována byla. A co se toto všechno dalo, měl prý každý z přítomných špendlík a bodali hocha brzy do hlavy, brzy do ramenou,

brzy do nohou, brzy do prsou, hebrejsky při tom mluvíce: „Kéž by takým způsobem byli zhubeni všichni naši nepřátelé.“ Angelo řekl též, že neví určitě, kde, na kterém místě a jak často hoch byl bodnut, vyjma to, že sám jednou do hlavy bodl a že hoch ještě žil, když jej bodali, jakož i že Tobiáš jakési železo na macesy měl, jimiž hocha jednou bodl.

Vidíme, že Angelovy udaje, pokud se týká podstatných částí a toho, co ritus vyžadoval, shodovaly se s výpovědmi ostatních, kdežto vedlejší věci na zdař bůh tvrdil, jako by byl býval přítomen. Byv tázán, proč tvrdil, že byl přítomen, pravil, že to učinil ze strachu před mukami (fol. 71 b Vat.); a byv tázán, jak tedy přece mohl udávati, že hoch byl bodán, řekl, že slyšel, že tak si počínávají, musí-li míti krev.

Na otázku (fol. 71 a V.), co rána na pravé tváři znamená, pravil, že prý značí, že Mojžíš vícekrátě svými ústy od faraona propuštění židův žádal. Byv tázán, co rána na pravé noze má znamenati, pravil, že farao a Egypťané kteří židy stíhali, na svých cestách nešťastnými byli, a rána in virga. řekl, znamená obrízkou židův; avšak tečky na rozličných částech těla označují, že lid egyptský na celém těle sklíčen byl; jedění macesů s krví křesťanskou prý konečně znamená, že moc a tělo Ježíše, boha křesťanův, tak zcela smrtí je zničena, jako tato krev v macesích požíváním se stravuje. V jednotlivostech musíme tomuto vyznání tak rozuměti, že děcko bylo zraněno na pravé tváři z pomsty a jako z trestu,

že Mojžíš vícekrát k faraonovi musil mluvit, a nebyl hned vyslyšen. Taktéž na noze děcka má býti pomsta vykonána za to, že farao lid hebrejský na cestě k červenému moři pronásledoval. A bolest, kterou žid při obrízce trpí, má též dítě křesťanské okusiti, které podobně na celém těle se pobodává, aby se opětovaly rány, jež na všechny části Egyptu přišly; vždyť jest židu křesťan tolik jako pohan Egyptský.

Co se týká vyjednávání tridentských židův, aby nějakého hochu křesťanského obdrželi, o tom pravil Angelo, že se stalo v úterý a ve středu velikonočního téhodne, a že Tobiášovi bylo uloženo, aby hochu přivedl (Fol. 68 b 71. a V); též pravil, že židé obzvláště za příčinou proměny vody v krev, jež se stala v Egyptě, krev křesťanského (což prý je totéž jako: egyptského) hochu berou a trochu jí do těsta macesového přidávají, a k tomu dodal, že židé (Fol. 69. b) tuto krev uschovávají a nechají ji, aby v hrách se změnila, a na to, když své děti obřezávají, posypávají troškem té krve úd obřezaného. Krev křesťanského hochu, jenž nebyl zabit, pravil dále (Fol. 72. a) není prý pro židovské obřady dobra, neboť, aby dobrou byla (ut valeat), musí prý to býti krev z hochu, jenž mučen a trýzněn byl a mezi mukami a trýzní musí prý krev ta vytéci a zatím hoch zabit býti. Byv tázán, jak sám v dřívějších letech křesťanskou krev dostal, aby jí při obrízce svých dítek užíval, pravil (Fol. 69. b), že se o to nestaral, ježto magister

Josef v Ripě (Riva di Trento), jenž jeho dítky obřezával, krev měl; avšak, kdyby prý neměli žádné krve křesťanské při obřízce, dodal k tomu, vzali by *de bolo armeno et de sanguine draconis* a takový krvavý prášek hodí prý se výtečně k tomu, aby rány zacelil a krvácení při obřízce zastavil. Co „*de bolo armento et de sanguine draconis*“ znamená, nechť rozluští přírodozpytci; v každém případě ale dosvědčuje Angelo, že krev křesťanská při obřízce má přednost; rovněž pravil, že tato krev (v podobě prášku nasypaná) na rány při obřízce způsobené velmi dobře účinkuje, zacelujíc a hojíc je (Fol. 71. b). Dále vyznal (F. 72. a), že asi před čtyřmi lety uschlou krev z hocha křesťanského, velikou asi jako bob, za čtyři libry dobré měny koupil od jistého Isáka z Dolno-německa z biskupství Kolínského z města Naus (Neuss). Isák byl prý muž asi 30letý, prostřední výšky, zarostlý a s černým kloboukem; nádobu s krví prý měl v červeném šátku, krev prý vytékala a měnila se v hrách. Isák přišel prý z Tridentu do Benátek, dorazil prý do Tridentu ve čtvrtek večer a zůstal tam až do neděle; bydlel a jedl prý v domě Angelově, a bylo prý to v zimě před křesťanskými vánocemi. Angelo praví, že, než do Tridentu přišel, ve tvrzi Gawerdi v teritorii brescijském sedm let s Enselinem Lazzarim, svým strýcem, bydlel. Byv tázán, jak Enselinus si krev zaopatřil, řekl Angelo, že v prvním roce, když u Enselina bydlel, žid Rizardo v Brixenu ve psaní oznámil, že koupil

krev a že mu ji nabízí, a na to prý Enselino řekl Angelovi, že si on (Enselino) tu věc (krev) zaopatřil; a po sedm let, co u strýce bydlel, dělali prý na velikonoční svatvečer macesy a dávali prý trochu oné krve do těsta, a to prý činil Enselinus jako hospodář, neboť je prý zvykem, aby hlava rodiny krvavý prášek tam dala.

Z chycených Hebrejův, již trvalé sídlo v Tridentu měli, byli Samuel, Angelo a Tobiáš hlavami rodin. Oba první zabývali se lichvářstvím u židů obvyklým. Tobiáš byl lékař, speciálně chirurg. Bonelli ve své již zmíněné rozpravě o mučnictví blah. Šimona, jež se nalezá v jeho „*Monumenta ecclesiae tridentinae*“ (sv 3. 2 č. p. 421—463 *Collectanea in Judeos B. Simonis interfectores*) praví, že Tobiáš mezi křesťany veliké důvěry požíval (*inter christianos familiarissimus habebatur*), kdežto o Samuelovi a Angelovi se zdálo, že „*satis aequis legibus*“ mezi křesťany žijí. Tak veliká byla důvěra Tridentských k těmto židům a zvláště k Tobiášovi, že ještě 1474 blah. Bernardino da Feltre, jak Bonelli vypravuje, veřejně s kazatelny nad tím svou nelibost vyslovil a prorocky předpověděl, že ani rok neuplyne a že Bůh zlé činy židův v Tridentě zjevnými učiní. Sám biskup byl tak dobromyslný, že z počátku provinění se židů proti Simoncinovi ani věřiti nemohl. Slysme nyní vyznání žida Tobiáše.

9.

Výslech Tobiášův.

Tobiáš vypravuje (Fol. 82 a. V.), že v úterý velikonočního téhodne s Angelem v domě Samuelově byl, když tento řekl, že židé mnoho masa a velmi dobré ryby k nastávajícím svátkům připravili. Angelo prý dodal, že to je pravda, ale, aby svátky dobrými učinili, schází prý jim ještě jedna věc, a jest prý nyní čas, věc tu si zaopatřiti, přičemž myslil krev hocha křesťanského. Neboť Samuel se tázal, co jim ještě chybí. A Angelo řekl ohlížeje se, že ještě není na čas o tom mluvit; a to pravil, poněvadž byli přítomni někteří známí a kupci (forenses), jichž se bál, že by tomu rozuměti mohli; proto dodal: zítra se opět sejdeme. Ale ještě než se druhého dne sešli, ještě ve čtvrtek, snažili se, aby žida, jenž Tridentem cestoval, pro zamýšlený kousek získali, ještě Angelo, Mojžíš, Samuel a Tobiáš židovského kupce (forensem) Lazzara, jenž u Samuela bydlil, do synagogy zavolali a jemu 200 dukátů nabízeli, jest-li nějakého hocha křesťanského obstará. Avšak Lazzaro nechtěl se vydati v nebezpečí usmrcenu býti, kdyby se věc vy- zradila, pročž opustil ještě téhož dne Trident, aniž by byli věděli, kam šel. Když tedy Samuel, jeho syn Israel, Mojžíš, Mohar, jeho syn Bonaventura, Angelo a Tobiáš ve středu (Fol. 79 a. V) asi dvě hodiny před slunce

západem opět pohromadě byli, pravil Samuel; zítra je náš den velikonoční, bylo by velmi dobré, kdybychom měli krev z hochů křesťanského; a pak byl Tobiáš vybídnut, aby krev obstaral.

Mohli bychom se tázati, proč se židé tridentští nespokojili jako v dřívějších letech s krvavým práškem, jež přece koupiti neb v pravý čas odněkud (n. p. u dříve jmenovaného žida z Rivy) objednati mohli. Tobiáš udal v té příčině nový moment řka (Fol. 81 a V.), že rok 1475. je židovský jubilejní rok a že o jubilejním roce musí pokud možno, zcela čerstvou krev křesťanského hochů míti (*in quo anno iubillei omnino oportet ipsos habere de sanguine recenti pueri christiani, si fieri potest*); tuto čerstvou krev, řekl Tobiáš, nechají pak uschnouti a proměnit se ve prášek, aby z ní na to ročně do macesů dávali. O mučení Simonově pravil Tobiáš, (Fol. 82 b Vat.), že Mojžíš Starý, aniž by udal proč, poradil že tělo dítěte musí špendlíky probodáno býti; tak je to nejlépe a nejvhodněji řekl prý.

Byv tázán, zda-li židé ne pouze pro macesy, ale i jinak krve křesťanské užívají, řekl Tobiáš (F. 83 a), že ji přidávají též do vína velikonočního a popsal při tom celou ceremonii, jak jsme ji už nahoře slyšeli. Byv otázan, zda-li též dříve krve upotřeboval, popíral to zpočátku, po té ale řekl (F. 85 a V.), že před 4 neb 5 lety uschlou krev křesťanského hochů asi ve velikosti ořechu od židovského kupce jménem Abrama za

rýnský zlatý koupil, a sice k radě Samuelově, jenž jeho pochybnost, jest li to je pravá krev křesťanského hochu, vyjádřením, že jest pravá, vyvrátil. Samuel mohl to říci na základě pověřovacího listu, jež on sám, neb aspoň lépe než Tobiáš čísti uměl. Tobiáš též řekl, že Abram krev v červené nádobě měl, že tekla a v kouscích byla, a v celku asi ve velikosti vejce. Tobiáš dodal k tomu, že dal krev Samuelovi, poněvadž on sám neměl žádných kamen ku přípravě macesů, a v předešlých letech, než Abram do Tridentu přišel, používal prý macesů od Samuela připravených, jenž prý, když mu je dával, se vyjádřil: tyto macesy jsou připraveny, jak býti mají a on, Tobiáš, prý dobře pochopil, že Samuel chtěl říci, že je v nich křesťanská krev. Kam Abram z Tridentu odešel, to prý neví, myslí však, že do Feltra neb Bassana.

Na otázku, kde a kdy děti křesťanské dříve byly zabíjeny, aby jejich krev měli (Fol. 85 a V) odpověděl Tobiáš, že byl před 5 neb 7 lety v Benátkách, když tam byl císař, a mezi židy prý se vyprávělo, že jest v Benátkách jistý židovský velkoobchodník z Křety, jenž veliké množství krve hochů křesťanských na prodej u sebe má, a též veliké množství cukru; Josef Forbes prý mu též řekl, že chce krev od tohoto kupce koupiti, a též jiní prý to řekli, avšak on prý jí nekoupil, všichni ostatní židé ale prý dle jeho mínění ji koupili; přišli prý tehdy mnozí židé za císařem Zikmundem do Benátek, aby zboží nakoupili a nemusili pak z něho clo

platiti, ješto mohlo býti dopraveno na císařských vozech, když by se udalo za majetek císařský. Tobiáš řekl, že s kretským židem nemluvil, a že neznal ani jeho jména, ani bydliště, jenže jej nazývali „cukrový žid“ a že by jej opět poznal, kdyby jej viděl; byl prý to muž 44—50 letý, s černými vousy a černým kloboukem a šatem po způsobu řeckém, jenž až na paty dosahal a kapuci měl, a vůbec známý žid Hossar z Kolína n. R., jenž prý v Benátkách bydlí a „žid s vousy“ se nazývá, prý obzvláště s tím židem obcoval.

10.

Výslech Mojžíše staršího.

Přicházíme nyní k výslechu M o j ž í š e s t a r š í h o Slul starší, buď že už mu bylo 80 let neb honoris causa. Z počátku tvrdil, že on a všichni židé jsou nevinní, ano odvolával se, zcela jako dobrozdání vydaná uherským židům od našich celebrit na dnešních universitách, za důkaz svého tvrzení na Mojžíše, jenž (Fol. 85 recte 95 a — jest tu totiž chyba ve listování) židům vraždu a požívání krve zakázal, pročez také židé zvířata, jež jísti chtějí, zabíjejí, hrdlo jim podřezávajíce, aby všechna krev vytekla. Ale v neděli dne 10. června vyznal Mojžíš sám, aniž by se bylo užilo mučidel, následující: Ve středu, ve svatvečer židovských velikonočí, byl on (Mojžíš) se Samuelem, Tobiášem

a Angelem v synagoze a radili se, jak by na každý způsob (de habendo omnino) nějaké křesťanské dítě dostali, je zabili a jeho krev měli, konečně byl Tobiáš vybídnut, aby dítě obstaral a oni mu učinili dobré sliby. Tyto sliby specifikoval již Samuel ohlásiv, že městem cestující německý žid Lazzaro a též jiný německý žid David (Fol. 50 a) pro nebezpečí věc tu podniknouti nechtěli a vydali se na jih nakoupit pomorančů, pročez Tobiáš, poněvadž s Tridentskými byl ve velmi důvěrném poměru a pro své lékařské služby ode všech milován byl, věc tu na sebe přijati musil. Mojžíš pak vypravoval, jak se v domě Samuelově do komory před synagogou odebral, když děcko do bytu Samuelova přivedeno bylo, tam prý se posadil na lavici a Samuel prý mu položil děcko do klína! on sám prý kleštěmi utrhl maso z pravé tváře hochovy, rovněž tak učinil Samuel a jak se domnívá i Tobiáš, načež jeden z přítomných krev na cínový talíř zachytil. Na to prý on, (Mojžíš) vytrhl kleštěmi trochu masa z pravé nohy, z vnější strany, rovněž i Samuel; pak prý všichni židé špendlíky tělo dítěte probodali, on sám prý to učinil třikrát či čtyřikrát; a nato nožem (coltello), jehož se na maso užívá a jenž černé držátko měl, hochu „in sumitate virgae“ bodl. Mojžíš a Samuel prý pak postavili děcko na lavici mezi sebe, Mojžíš v pravo od děcka natáhl jeho pravou ruku a Samuel v levo levou. A zatím co hoch jako ukřižovaný stál, byl ode všech přítomných židův špendlíky pro-

bodán, při čemž někteří hebrejsky říkali: musíš býti tak trápen, jako Ježíš, Bůh křesťanův, a tak nechť se stane všem našim nepřátelům, čímž křesťany myslili; a ostatní řekli k tomu: Amen. Avšak co se toto dalo, zemřel hoch. V těchto mukách, dodal Mojžíš, byl hoch asi půl hodiny neb něco více. A když on, Mojžíš, pro své stáří a svou slabost maso kleštěmi dobře vytrhnouti nemohl, byl prý od Tobiáše podporován. Též prý Samuel položil šátek kolem krku dítěte a s Mojžíšem jej utáhl a ve všem prý Samuel, Israel, Mohar, jeho syn Bonaventura, Vitale, Bonaventura kuchař a on, Mojžíš, spolu pracovali. Angelo prý při usmrcení nebyl přítomen, ovšem ale při předcházející poradě. Mojžíš též pravil, že tak hochu zabili na upomínku na Boha křesťanův, s kterýmž se podobně nakládalo, a ku zneuctění a hanbě Ježíšově, a též, aby měli krev. Po té udal Mojžíš užívání krve pro víno velikonoční, jak jsme je už dříve slyšeli, od jiných, on dodal, (Fol. 97 b Vat), že krev hochu křesťanského je pro otce rodiny nevyhnutelně potřebna, budiž omluven, kdo jí nemůže míti, ale více budiž chválen, a budiž považován za stálejšího ve víře (*melior in fide judaica*), jenž více krve užívá (*qui plus utitur de sanguine pueri christiani*). Byv tázán, jak to může býti pravda, ještě přece před umučením Ježíšovým žádných křesťanů nebylo a tedy nemohli tehdaž židé krve křesťanské užívat, pravil Mojžíš: ovšem jest tomu tak, avšak dle zákona Mojžíšova musil tehdy každý

rodiny krví neposkvrněného beránka práh u dveří pokropiti, a nyní prý užívají místo toho krve hocha křesťanského, jež se vyličeným způsobem pije. V Exodu (12, 7) ovšem stojí, aby věřeje, a práhy krví beránka natírali a toho vždy (*cultu sempiterno*) dbalými byli, (v 14); avšak nyní toho židé více nečiní řkouce, že mimo Palestinu těchto ceremonií dbáti nemohou; orthodoxní, pravou víru zachovávající poslouchají za to vrtochu rabínského, aby požívali krve křesťanské. Mojžíš též pravil, že krev mužského méně než sedmiletého křesťana je nutna, krev ženy že není dobra; též krev, jež vyteče, pustí-li se žílou, není prý dobra; nýbrž hoch prý musí trápen a mučen býti a v mukách zemříti, neboť Ježíš byl muž a zemřel v bolesti a potupě na kříži. Byv tázán. kde to vše v židovských spisech stojí a kdo to tam vložil, odpověděl Mojžíš, že o tom napsaného nemají židé nic, ale že se tak mluví u učencův a znalcův zákona a že se to ústním podáním (*ex successione memoriae*) dále šíří. Byv tázán, kolik lidí při takovém mučení dle židovských zákonů může býti přítomno, odpověděl, že dle rady učitelův ženy a děti pod 13 let přítomny býti ani to věděti nesmí, ješto lehkomyšlny a povrchny jsou (*faciles et leves*) a tajemství by zachovati nemohly. Po deset let, řekl též Mojžíš, nestaral on se sám o to (Fol. 98 a), aby krev křesťanskou dostal, ješto u Samuela, svého vnuka bydlel, a nebyl hlavou rodiny; as před 30 lety bydlel ve Špýru a měl vždy při sobě něco

krve od jakéhosi žida Isáka jmenem Rotpocha z Elsas; as před 40 lety bydlel prý v „Sbirterberku“ a obdržel prý krev od některých tam usedlých židův, jichž jmena prý již nezná; a před 50 lety bydlel prý v Mohuči, kde krev obdržel od žida Sveschinta z Kolína n. R., požíval prý krve a upotřeboval jí tak, jak byl vylíčil. Byv otázan, kterak mohl věděti na všech oněch místech, že obdržel krev z hocha křesťanského, pravil, že pověřovací listy vrchností to potvrzovaly. Tím byl výslech Mojžíše skončen a následující Moharův výslech nevynesl nic nového na světlo.

11.

Odhalení rabína Moldavo.

Dříve než podstatně identický proces v Damašku uvedeme, musíme vzpomenouti odhalení bývalého rabína Moldavo ze začátku tohoto století. Tento rabín, nar. koncem roku 1765., stal se ve věku 30 let křesťanem nesjednoceného řeckého vyznání a vydal v roce 1803 ve valašské řeči spis do arabštiny a roku 1834 do řečtiny přeložený pod názvem: „Záhada hebrejského náboženství“ 3 Vyd. přeloženo od Jos. Georgia. V něm odhaluje spisovatel všechna tajemství krvavých velikonoc židovských. Spisek byl odstraněn a nebylo by ho lze použiti, kdyby jej nebyl Achille Laurent (membre de la société orientale) do svého díla

„Relation historique des affaires de Syrie depuis 1840—1842“ etc. Paris 1846. seš. II. str. 388. n. vřadil.

V první kapitole svého spisu praví Moldavo: „Mnoho autorů psalo o židech a jich bludech. Avšak nikde nenašel jsem zmínky o nelidském tajemství, jež židé chovají. A zmíní-li se kdo o něčem, praví, že židé křesťany vraždí a krev jejich zachycují; avšak nikde jsem se nedověděl, co židé s krví činí. Já však, jenž jsem z milosti boží svatý křest přijal a rabínem a učitelem mezi Hebreji byl a jich mystérie seznal a až po den křtu svého je tajil, já chci nyní křesťany dobrými důkazy a svědectvími s nimi seznámiti.

Především dlužno věděti, že neznají všichni židé mysterium krve, nýbrž toliko rabíni, učitelové a učenci, jakož i oni fariseové, kteří se chasidimové (pietisté) zovou, a tito zachovají tajemství ono co nejprísněji.

Tyto židovské vraždy, pokračuje dále Moldavo, dějí se ze tří motivů, zprvu z motivu velikého záští, jež proti křesťanům chovají. Za druhé dějí se vraždy tyto za účely pověrečnými a čarodějnými, jichž krví touto docíliti se snaží, jakož ostatně magové též věří, že snad hojí nemoci. Za třetí, poněvadž rabínové chovají podezření a tuší, že Ježíš snad jest pravý Mesiáš, pročez doufají, že se krví touto snad spasí. K tomuto přirovnejmež výrok tridentských židů, že krev křesťanův prospívá jich duším.

Koná-li se obrízka, praví Moldavo na str. 387, vezme mudřec (chakam, učitel, doktor,

rabín) pohár s vínem a přimísí do něho kapku krve křesťanské a kapku krve obřezaného, ponoří tam malíček a vloží jej dvakrát do úst děcka se slovy: pravil jsem ti to, „Tvůj život jest v krvi Tvé.“ Vztahuje-li prorok slovo toto, jak za to mají, na Ježíše, zachraňuje se obřezaný krví křtěného děcka, jehož krev židé prolili jako krev Ježíšovu v mukách; vztahuje-li se to na krev obřízky, tož jest obřezaný zachráněn krví svou. Pak vypravuje Moldavo o požívání krve v macesích. Dále praví Moldavo, že chacam při smrti žida bílek z vejce s křesťanskou krví smísí a na srdce umírajícího stříká, vyslovuje při tom slova Ezechielova: Pokropuji vás krví (Ezechiel však praví: čistou vodou) i stanete se čistými a já smyji z vás všechny vaše zločiny. Dále vykonávají židé o slavnosti Purim (14. Adar, v únoru) na památku osvobození Mardocheem vraždu. Mohou-li při tom křesťana zavraždit, učiní tak, ať jest to muž neb žena neb dítě. Z krve zavražděného připravuje rabín třirohé medové koláče, do nichž něco krve křesťanské přimísí; mají-li přátely mezi křesťany, podarují je z části těmito koláči. Pro chleby o slavnosti Purim není právě třeba krve křesťanské; tehdy jest toliko žádoucno, aby židé na památku Amanovu jednoho křesťana zavraždili. O slavnosti Purim jsou Hebrejové celí posedlí, majíť masopust; a již nyní snaží se uloviti nějaké děcko křesťanské, jež pak až do blízkých letnic chovají zavřeno, aby v brzku měli jeho čerstvou krev. Podobá trojhranu koláčů medových čelí pak ku po-

směchu proti křesťanské nauce o Trojici, nauce to, kterou přec samo staré židovství mnohonásobně uznává, která však u pozdějšího rabinismu pro své sblížení ku křesťanství nenávisť upadla.

Prozrazují tajemství, praví Moldavo, která nejsou obsažena ve spisech židovských. Hlavy rodin a rabínové sdělují je se svými dětmi ústně, zapřísahajíce je strašnými hrozbami, aby o nich též v největším nebezpečí zachovávaly tajemství. Bůh jest můj svědek, že pravdu mluvím, praví Moldavo. Bylo mně 13 let, když se mnou otec krvavé tajemství sdělil zapřísáhaje mne při všech živlech, bych ho neprozradil ani ne bratřím svým; pravil též ke mně: oženíš-li se, ať budeš mítí jakýkoli počet dětí, nezjev všem tajemství tohoto, nýbrž toliko jedinému, onomu totiž, který nejchytřejším, nejnadějnějším a v náboženství nejpevnějším bude. Též zakázal mně sdělití tajemství ono s ženami, řka: nikdy bys klidu na zemi nenalezl, kdybys kdy tajemství toto prozradil, byť jsi se i křesťanem stal.

V staré tedy době i ve středověku ba i v století osvěty (1803. a pak opět dlužno uvést 1840.) máme tytéž skutky, svědectví, obžaloby a — bídné obhajovací důvody rabínův, jak jsme je byli u R. Wogue viděli.

Nové oznámení z Egypta.

Pozoruhodna jest ostatně nepochopitelná smělost židů, v které se z velmi vážné strany v dopise od 2. března 1882 (*Civiltà* n. 762 p. 738) oznamuje, že totiž „židé také turecké děti kradou, je pak křtí a pokřtěné usmrcují a jejich krev ku svým účelům shromažďují.“ V prosinci 1881 psalo se *Civiltě* (n. 763 p. 99.), že jest přece nápadno, že rabbi Wogue si v tomto roce tak silně do Řeků Alexandrinských stěžuje, ježto proti židům, jak on potvrzuje, od křesťanů vymyšlenou obžalobu krve učinili. Proč, praví dopis, činí pan Wogue v tomto roce tolik hluku? Což nebyl již minulého roku na světě? Což byly mysli toliko toho roku proti židům rozhorčeny? Nikoli, v předešlém roce přihodilo se, že jeden hoch byl usmrcen, ale jeho otec, lodní kapitán na Cypru, nebyl na místě a zlato židů činilo opět zázraky, ježto se roztržení lebky (místo utopení a p.) předstíralo. Alexandrinský židovský list *Trombetta* (2. dubna 1880) vysvětloval pomocí dobře zaplacených lékařů, že smrt hochova stala se náhodou a že podezřívání židovských spoluobčanů jest hanebností; avšak mnoho očitých svědků, kteří čerstvou mrtvolu viděli, prohlásilo, že žíly na rukou, nohou a krku přerézány byly, že se ani kapky krve na podlaze a v mrtvole nenalezlo a že kosti a lebka úplně nepoškozeny byly. I dopisovatel *Civilty* byl mezi očitými

svědky. A když otec dítěte z Cypru do Alexandrie přišel, aby dítě viděl, byl mu vstup na pevninu zakázán. mohl toliko Alexandrii z přístavu viděti a musil pak zpět cestovati. Jinak bylo roku 1881. Rabín Levi dovolával se proti všemu právu svědectví Innocence a jiných papežů, které židy z podezření vraždy očistilo; vyslovili jsme již o těchto vyhláškách papežů potřebné mínění ony neexistují. — V červnu 1881 sestoupila se v Alexandrii mezinárodní komise evropských konsulů. Většina vyslovila se pro možnost zločinu. menšina prohlásila se, že možnost nahodilé smrti se vylučuje, že zločin jest jistý a že veliké podezření padá na rodinu Baruch. Zmiňujeme se o těchto a podobných případech, poněvadž potvrzují, že právnický se dá všechno dokázati i přes výrok soudního jednání.

Takového objasnění poměrů, o které se opírá náš veřejný i úřadně nedotknutelný úsudek, nestává ovšem pro ona podivuhodná veřejná oznámení, která v posledních desítilétích tak často v židovských listech čísti lze, veřejná oznámení (annonce), která nabízejí „košerované víno, pravou mouku ku připravování macesů, pravé velikonoční víno s pověřovacím listem vrchního rabína“ neb „velrabína“ a pod. (v. 16. břez. 1882 Archives israélites a mn. j.). Chceme v takových pádech toliko tázavě psáti a veřejnost žádati, aby si byla vědoma, zdali by nebyla nalezena opatření, kdyby takové věci v obci křesťanské se vyskytly, která by i pochybné poměry úplně vyjasnila.

13.

Život a smrt P. Tomáše.

Obrátme se ale od případů toho druhu ku zřejmým skutkům ze soudní síně. I náleží nám v tom případě o processu Damašském se zmíniti, v němž zavraždění dvou dospělých konstatováno bylo. Italský překlad díla Laurentova od G. B. da Mondovi (3. ed. Marseille 1852) obsahuje krátký životopis v Damašku zavražděného P. Tomáše, z něhož vysvítá, že zavražděný svatým mužem byl. Naroděn jsa kolem roku 1780 v Calangiano v Sardinii, byl Tomáš záhy od rodičů ku stavu lékárnickému určen. Teprve když se byl 6 let farmacií zabýval, odhodlal se vstoupiti do řádu kapucínů. Avšak kněžské povolání nebránilo mu, studiu mediciny pozornost věnovati; naopak on věnoval se mu bedlivě a stal se i v tomto ohledu znamenitým mužem. Kolem roku 1807 k východní missii přidělen jsa, cestoval do Damašku, kde až do své smrti roku 1840 jako lékař těl i duší skvělých výsledků se dodělal. Křesťané, Turci a židé chválili rovněž i dovednost i důstojnost páterovu. Chudí vyhledávali ho, poněvadž ničeho od nich nežádal, bohatí, poněvadž mu neobmezenou důvěru věnovali. Jeho láska k židům byla obzvláště veliká; jejich duše dobročinností Bohu získati bylo mu velikým cílem. Všichni jmenovali ho svatým missionářem. Když jednou nad svou povin-

ností se zapomenuvší křesťan jeho spolupůsobení k uzavření neplatného manželství žádal a odporujícímu smrti hrozil, nastavil P. Tomáš šíji a prohlásil, že jest hotov zemřít, ne však proti povinnosti hřešiti. Když mor v Damašku řádil, uzavřel se s nemocnými. Neštítel se ani námahy ani oběti pro blaho lidí. Úcta k tomu muži byla tudíž všeobecná. Sám Šerif paša, turecký náměstek, který potom proces proti jeho vrahům vedl, ctil jej jako přítele a říkával, že dům jeho páteru otevřen jest a že může jíti kam chce. Tento svatý, židům tak nakloněný muž padl rukou židovskou. Na večer 5. února byl Tomáš povolán, aby židovské dítě očkoval. Páter přišel ihned; a ježto viděl, že dítě jest příliš slabé, aby očkování sneslo, chtěl domů jíti. Právě chtěl kolem bytu svého přítele Davida Harari, ježž křesťané křesťanským židem nazývali, jíti, když tento dobrý přítel jej vyzval, aby na okamžik k němu vešel. Beze lsti šel páter do židovského domu a našel tam dva bratry a jednoho strýce Davidova kromě dvou vážených židů z města. Tito všichni vrhli se ihned naň, zacpali mu ústa, svázali ruce a nohy a odnesli jej do odlehlé komory, kde jej až do noci nechali, až přípravy k vraždě učiněny byly. Nyní přišel i židovský rabín čili Chakam. Zavolali židovského holiče Solimana a poručili mu, aby páteru krk podřezal. Avšak Soliman neměl odvahy. Tu přiblížil se dobrý, nábožný přítel páterův David Harari a podřezal mu sám hrdlo nožem. Avšak ruka se mu třásla

a on nemohl práci tu sám vykonati, pročez pomáhal mu bratr jeho Aron, kdežto Soliman pátera za vous pevně držel. Krev v nádobě zachycená byla pak do láhve nalita a vrchnímu rabínu odevzdána. Pak mrtvolu vysvlékli, spálili šaty, rozřezali tělo na malé kousky, kosti rozbili v hmoždýři a hodili všechno do stoky, doufajíce že tím způsobem všechno na věky skryto zůstane. Zatím znepokojoval se Ibraim Amarah, křesťanský služebník páterův, že jeho pán, ač již noc byla, domů nepřišel. Ježto věděl, že pán do židovské čtvrti šel, odebral se jej tam hledat. Avšak došel téhož osudu, ježto jej židi, kteří se sešli, aby krev pro „sladký chleb“ na slavnost Purimu měli, zavraždili. Vrahové páterovi sluli: David Harari, Aron Harari, Izák Harari, Josef Harari, Josef Legnado, Mojžíš Abu Elafieh, rabín, Mojžíš Bekon Juda ze Saloniky, rabín, Soliman, holič. Vrahové sluhy byli: Mehír Farkhi, Murad Farkhi, Aron Stambul, Izák Picciotto, Aslan Farkhi, Jakob Abu Elafieh, Josef Menahem Farkhi, Murad Elfatahal. Dva z těchto 16 zemřeli během procesu, totiž Josef Harari a Josef Legnado. Čtyřem byla milost udělena, ješto odhalení učinili, totiž Mojžíš Abu Elafieh, jenž se poturčil a pak Mohamed Effendi slul, Aslan Farkhi, Soliman a Murad Elfatahal. Deset jich bylo od Šerifa paši k smrti odsouzeno.

Dne 6. února sešel se lid hojně do klášterního chrámu, aby dle obyčeje mši páterově obcoval. Ješto nebyl nalezen, povstal

nepokoj. Vědělo se, že byl páter minulého dne v židovské čtvrti viděn, a když stále nepřicházel, upamatovali se, že již dříve křesťané v židovské čtvrti zmizeli, ač se podařilo soudní vyšetřování. sotva že bylo započato, potlačiti. Tentokrát se židům nepodařilo procesu zabrániti Francouzský konsul byl prvním a nejhorlivějším Evropanem, jenž vyšetřování se domáhal. Soliman byl nejprve vyslýchán a jeho konfrontování s ostatními od něho jmenovanými židy vedlo rychle k vypátrání stoky, ve které ostatky páterovy ležely.

Byvše vyslechnuti a předvedeni od evropských konsulů jakož i od tureckých úřadů, byli židé za vinny uznáni a deset jich, jak již řečeno, k smrti odsouzeno, akta procesu však od francouzského konsula zahraničnímu úřadu poslána a od Laurenta na jiném místě pod titulem *affairy Syrské* publikována.

Rozsudek smrti byl by býval ihned vykonán, kdyby francouzský konsul p. z Ratti-Menton-a nebyl navrhl, aby proces byl odeslán k potvrzení Ibrahimu Pašovi, generalissimu tureckých vojsk v Syrii. To zachránilo odsouzencům život. Zatím nabyli totiž evropští židé Cremieux, bývalý ministr spravedlnosti ve Francii a předseda „Alliance universelle israelite“, a Mojžíš Montefiore, nyní anglický pair času, nastoupiti cestu na Východ jakožto vyslanci Alliance. Tito podali egyptskému mistokráli Mehemet-Alimu (jak se samo sebou rozumí, s jakousi částkou zlata) žádost za revisi procesu, právě jako před 400 lety židé

z Tridentu (viz dole). Dosáhli, čeho sobě přáli, leda že Mehemet Ali dlouhé processování neschvaloval a (možno říci bez zlomyslného úsudku) byv překonán penězi židovskými, odsouzeným milost dáti chtěl. Než Mojžíš Montefioro a Cremieux nenáviděli slova „milost.“ Předpokládáť zajisté vinu; Mehemet Ali škrtl tudíž ze svého fermanu slovo „milost“ a napsal tam takto: „na žádost pánů Mojžíše Montefiore a Cremieuxa, kteří jakožto delegátové evropských vyznavačů mosaismu“ (recte rabinismu) „k nám přišli, poznali jsme, že touží o osvobození“ (ne: o prohlášení za nevinné) oněch Hebrejů, kteří jsou uvězněni neb prchli pro affairu P. Tomáše, který v Damašku v měsíci Zithidie 1255 (dle tureckého letopočtu) se svým sluhou Ibrahimem Amarahem zmizel. Poněvadž by pak nebylo slušno se zřetelem na četný národ (hebrejský), abychom prosbu jejich zamítli (o nevině obžalovaných není ani řeči), nařizujeme, aby uvěznění na svobodu propuštění byli a uprchlým v klidu navrátiti se dovoleno bylo. Toť jest naším přáním.“ Způsobem tímto byl ovšem Šerif paša nucen dne 5. září 1840. v každém případě odsouzeným svobodu dáti. Ostatně však neprohlásil Mehemet Ali uvězněné za nevinny, nýbrž odpustil jim toliko (zcela zasloužený) trest. P. Tomáš však nezmizel „z Damašku,“ ježto jeho ostatky nalezeny byly v židovské kloace, načež byl konán dne 2. března 1840. v kostele přísnějšího řádu kapucínského slavný pohřeb a ostatky uloženy na hřbitově Otcův, kteréžto místo značí dosud zachovalý arabský

a italský nápis: „Zde odpočívají kosti apoštol-
ského misionáře P. Tomáše ze Sardinie, který
dne 5. února 1840. od židův zavražděn byl.“

14.

Výpovědi o krvi v Damašku prolité.

Proces před Šerifem pašou vedený začal
dne 7. února 1840 skrze Ratti Mentona.
V pátek dne 25. byl Murad Elfatahal od fran-
couzského konsula vyslýchán a tázán (Laurent.
II., 31.): „K čemu potřebí jest krve?“ —
Odpověď: „Slouží k slavnosti macesů.“ —
„Odkud jsi se to dověděl?“ — „Slyšel jsem,
že krve se užívá k hotovení macesů.“ —

Turecký důstojník Hassey bey se tázal:
„Ježto jsi krve neviděl (otázaný nezavraždil
totiž pátera nýbrž jeho sluhu), jak můžeš
vědět, že se jí užívá k vyrábění macesů?“
— „Bylo mně tak řečeno.“ — Isák Arari vy-
povídal (ib. p. 38): „Zavraždili jsme pátera,
abychom měli krev, kterou jsme pak v láhvi
rabínovi Mojžíši Abu Elafiehovi odevzdali;
skutku toho bylo potřebí pro náboženský účel,
ježto jsme potřebovali krve k vyplnění svých
náboženských povinností.“ — „K čemu slouží
krev ve vašem náboženství?“ (p. 39.) —
„K macesům.“ — „Rozděluje se krev mezi
věřící?“ — „Zjevně nikoliv, odevzdá se
vrchním rabínům.“ — Aron Arari byl tázán,
proč pátera zavraždil (p. 44). — I odpověděl:
„Pro krev, ježto jí potřebujeme pro slavnost

našeho kultu.“ Isák Arari dal touž odpověď a pravil též, že krev má se schovati u rabínův.

Rabbi Mojžíš (p. 44) pravil, že rabbi Jakub el Antabi uzavřel smlouvu s rodinou Arariovou a ostatními židy o láhev lidské krve, jak mu sám byl řekl. Arariové prý slíbili, že zaopatří krev, byť to i 100 burs (à 100 tureckých piastrů) stálo. Byv otázan, k čemu se krve užívá, pravil, že se mísí do macesů, nikoli však pro všechny, nýbrž toliko pro několik horlivých osob (t. j. o slavnosti Purim zhotovují židovští notablové trojhranné medové macesy, jimiž křesťanské přátely podělují, viz dole); v svatvečer přinášejí prý horlivé osoby mouku pro macesy, do které rabín přidá krve, aby pak chleby neb koláče dodavatelům mouky předal. Pravil též, že rabbi Jakub s ním sdělil, že z těchto macesů do Bagdadu pošle, odkudž naň písemné objednávky došly. Též pravil, že radil, aby páterovi volný odchod dán byl, ježto by se lidé po něm ptáti mohli, avšak chtěli prý jej usmrtiti. David Arari (p. 48) pravil, že rabbi Jakub Arariovi řekl, že musí lidskou krev na svátky míti a aby nechali P. Tomáše přijíti.

M. Abu Elafieh, jenž turkem se stal, řekl (pag. 49), že rabbi Jakub mu pravil, že musí lidskou krev míti, aby povinností náboženským dostál; krev prý slouží pro macesy a často prý dopadly úřady židy při takových přestupcích; též prý se zmiňuje židovská kniha Sadat Adarkut o mnohých

takových skutcích, ačkoliv spisovatel praví, že to jsou pomluvy; 14. března tázali se jej v přítomnosti francouzského konsulního kancléře Beaudina, Šerifa paši a rabbi Jakuba, čemu talmud a židovské náboženství o nežidech učí. Týž odpověděl, že nežidé jsou bestie a dobytek. Již otec Abraham prý jda obětovat Isáka řekl dvěma sluhům: Zůstaňte zde s oslem, kdežto já a syn můj dále půjdeme, z čehož prý talmud soudí, že nežidé jsou osly. Rabbi Jakub prohlásil, že citát je správný. Nato byly přineseny z knihovny bývalého žida Muhameda Effendiho mnohé hebrejské knihy. Na otázku (p. 55), co mezery v těchto knihách se nalézající a nevyplněná místa mají znamenati, řekl rabbi, že zde se musí jméno Ježíšovo a to co se jeho týká, doplniti. Byv tázán, smí-li býti zabit ten, jenž sobotu nesvětí, odpověděl rabbi Jakub ano, je-li židem: a Muhamed Effendi k tomu dodal, že smí i nežidé býti zabiti, poněvadž jsou bestie a talmud učí, že každý nežid, jenž neděli světí, musí býti zabit.

Muhamedovi bylo řečeno, že krev je pro macesy, ale že krev přece je od židův za nečistou považována, že je tu tedy odpor. Týž odpověděl, že dle talmudu jsou dva druhy krve Bohu milý, krev Paschy a obřízky. Rabbi Jakub tomu přisvědčil. Když bylo poznamenáno, že přece dobře nenahlízejí, jak užívání krve lidské židům dovoleno býti může, odpověděl Muhammed, že to jest tajemstvím vrchních rabínů, kteří to vědí a znají způsob, jak krve užívati. Tato vyznání opět zřejmě ukazují, že

židé pro rituální účely krve užívají; z nevědomosti aneb ze zlomyslnosti neudali obžalování určitě, jak se to má s krví pro koláče k slavnosti Purim a pro velikonoční macesy; to nám udá bývalý rabín Moldavo.

I krev sluhy pátera byla (p. 152., 155.) rabínům odevzdána. Ježto Murad Elfatahal Mehiru Farkhimu do očí vyčetl vraždu sluhy Ibrahima (p. 197.), odpověděl tento: „Jsi ty jeden ze zasvěcených v náboženství? znáš ty tajemství, jako bych ti je byl sdělil, ničeho netaje?“ Když na to paša se tázal, komu se tato tajemství sděluje, řekl Mehír, to že není žádný člověk, komu se ta tajemství sdělují a že tedy nemůže věděti o obou vraždách (pátrové a Ibrahimové). Tak vyhnul se konsekvenci své překvapené otázky k Muradovi učiněné, dle níž zavraždění obou křesťanů zřejmě jako zvláštní náboženské tajemství poznati můžeme.

Šerif paša jevil zvláštní horlivost v tom, aby si hebrejské texty, jež o nenávisti židův proti křesťanům jednají, přeložiti dal od bývalého žida Muhameda, překlady to, které Rabbi Jakub za správný uznal a jež k procesu připojeny byly. Některé věty z nich mějtež zde místo: Na otázku pašovu „čeho zasluhuje žid, jenž svému národu něco v neprospěch řekne, odpověděl Muhamed, že zasluhuje smrt, že musí bez milosti zabít býti, že talmud nezná proň žádné milosti, o to že opírá se náboženství a proto nemohl pravdu říci dříve než mohamedánem se stal.

Rabbi Jakub potvrdil to a pravil: „Pracujeme k tomu, aby takový žid buď úřady zhynul neb rukou naší, můžeme-li. Muhamed řekl: „Dobře, avšak nesvolí-li úřady k jeho smrti?“

Jakub: „Pak konáme dle okolností co možno, abychom jej zabili, neboť toho žádá víra naše.“ Rabbi Jakub dosvědčuje též v jedné knize od něho sepsané, že židé vysoce to cení, že židovský lékař nemá nežida léčiti, leč může-li mu škoditi a pak má si dáti zaplatiti; rovněž může se židovský lékař na nežidu lékařsky cvičiti (*experimentirend in anima vili*). Dále bylo pověděno, že žid smrt zasluhuje, udá-li některého žida u nežida; takový prý má býti se světa sprovozen a útraty s vraždou spojené prý mají platiti židé bydlící na místě činu.

I toto dotvrdil rabbi Jakub.

Překlad hebrejských textův toho druhu byl židům velmi nemilý, rakouský vicekonsul Merlato, bezpochyby též žid, navrhl tedy skrze jistého protežovaného fran. hraběte Ratti Mentona a pana Chubli, člena tribunálu pašova, aby překládání hebrejských textův v procesu bylo zastaveno, poněvadž jest to pokořující pro národ, jakož aby i již učiněné překlady do akt nevřadoval; zároveň vyprosil propuštění jednoho Farkhi a změnění trestu smrti pro všechny odsouzené v trest jiný. Židé nabízeli, jak hrabě Ratti Menton Šerifu pašovi psal, za dosažení toho 500.000 piastrů, jež Chubli dle uznání rozdělití měl. Avšak

nabídnutí bylo odmrštěno; pak nabízeli prostřednictvím jednoho křesťana kancléři Beaudinovi 150.000 piastrů, postarali se, aby židi z obžaloby vyvázli, a neměli dosti, že sumu ještě zvýší. Tolik francouzský hrabě. Paša dal toto sdělení hraběte soudně vyšetřiti, našel je býti správným a vřadil všechno do akt. Tyto návrhy od konsulů byly od židů chytře vymyšleny. Obě oběti stály pod ochranou franc. konsula, všichni pak vrazi, toskánská a livornská židi, pod Merlatem, jehož konsulát byl pln židovských úředníků, pročez se také Isák Picciotto, spolehaje na židovské úředníky rakouského konsulátu při výslechu vždy velmi zpupně choval. Merlato sám byl o vině židů přesvědčen, jak z jeho listu k rakouskému konsulu v Beirutě vysvítá, jenž se v aktech nalezá (Laurent 2, 289), pročez také pašovi plnou moc udělil, aby židy pod rakouskou ochranou stojící uvěznil a vyšetřoval; a 2. břez. psal Ratti Mentonovi, že má Picciotta v podezření, že jest vinen, ještě tento špatným obchodem se zabývá a snad s krví obchod vésti a ji v jiných zemích prodávati chce. 20. dubna byl Merlato jinak zpraven; neboť rakouský konsul v Alexandrii psal mu, že místokrál věc k svému soudu potáhnouti musí, že pak se do Paříže obrátil, aby si rakouský vyslanec u Ludvíka Filippa do hraběte Mentona stěžoval a připomenul panu Merlatovi: buďte pevný, budu vás v případě nouze celou rakouskou mocí podporovati; učiníte dobře, nebudete-li věřiti tomu, z čeho se židé viní, jejich bohatství způsobuje jim nenávist.

Tolik jenerální konsul Merlatovi, který pak sám pravil, že o té věci má dvoje mínění, jedno vnitřní a jedno zevnější; pravil také židům, že veliký vliv jenerálního konsula místokrále přiměl, věci se ujati. Tudíž obhajoval nyní Merlato jak časopisy z onoho času ukazují, před veřejností židy, urážel hraběte Mentona a pravil, že ve stoce nalezené kosti nejsou od pátera Tomáše, nýbrž od psa, ačkoliv sám dříve pohřbení pozůstatkův páterových obcoval. Ostatní konsulové, jako obzvláště anglický, chovali se v pravdě důstojněji, tak i rakouský konsul v Beirutě, jenž psal: „O jaká hrůza! Bohatí Harariové dělají se vrahy, a mají odvahu chudého starého kapucína zardousiti.“

Další židovská intrika k zachránění obžalovaných byla dle Laurenta l. c. str. 258 tato. Jistý turecký úředník nabízel totiž, za jisté židovským platem podplacen, ještě žijícímu bratru Ibrahimovu (služebníka P. Tomáše), aby se sám jakožto vrah páterův a bratrův udal; on, Turek, že mu milost, odpuštění, bezpečnost a dobrodiní zaopatrí. Ježto tento pokus se nezdařil, bylo několik chlapů najmuto, aby si mrtvolu zjednali, ji rozkouskovali a každý úd do jistého domu donesli, aby pak řekli, že mrtvola páterova jinde byla nalezena, než kde prý byl zabit. Pokusy židů o podplacení Turků, křesťanů, soukromníků i veřejných úředníků byly tak všeobecně známy, že „Journal de Smyrna“ psáti mohl: „Židové z Damašku nepřestávají peníze nabízet, tak že by vláda, kdyby

chtěla, poklady shromáždit mohla; pokračují v nabízení peněz. aby nesmazatelnou skvrnu, jež na nich pro tu vraždu ulpěla, smyli.“

16.

Krev v Douaně, Barker, Gervalone, Kateřina: nové případy krvavého rituálu.

Acta procesu (l. c. 301.) zmiňují se při té příležitosti o následujícím pamětihodném případě. V Damašku, čísti lze l. c., přišla do Douany bednička pro jistého žida. Byl žádán, aby ji otevřel. Ten se zdráhal a nabízel 100 pak 200, na to 300, dále 1000 a konečně 10000 piastrů (2500 fr.), aby bedničku neotevřenu vzíti mohl. Celní úředník to odepřel, otevřel sám bedničku a našel v ní láhev s krví. Byv tázán odvětil žid, že mají ve zvyku, aby krev svých vrchních rabinův a jiných vynikajících osob uschovávali; úředníci byli spokojeni s touto odpovědí a propustili žida, aby cestoval do Jerusalema.

Při věci té musíme též čestnou vzpomínku učiniti o lordu Barkerovi, bývalém generalním konsulu anglickém v Aleppu. Týž v jednom listě (Laurent, l. c. 302, 304.) praví, spolu na vraždu jisté osoby v Aleppě, židu Ruffulovi Anconovi připisovanou, poukazuje: „Já věřím pevně na lidskou oběť, již francouzský konsul odkryl; tentokráte vyhledali si Hebrejové oběť mezi svěřenci Francouzsko.“ Též jistý pruský oficiál v Aleppu psal při té příležitosti (Laurent 307.)

francouzskému konsulu a dodal, že jemu byla podána z Turina zpráva o podobném případě, ježto tam židé paní přepadli, konečně do komory strčili a tam za přítomnosti dvou rabinův zabítí chtěli; avšak manžel následoval choť svou v patách, věděl prý tedy, že musí býti v Ghetto a zachránil ji pomocí vojska, jež ihned po ruce bylo. Muž ten prý slul Antonio Gervalone.

Akta procesu obsahují dále následující pozoruhodné sdělení bývalé židovky B. Nud, jež jako křesťanka Kateřina slula. O této Kateřině (Laurent l. c. 312, 320) psal zmíněný pruský úředník fran. konsulu. Nemeškal jsem v Lattakieh proslulou židovku Ben-Nud navštívit, jež nyní bydlí u paní Lamussy a Kateřina sluje. Ona vyprávěla již fran. hraběti Dorfortovi Civrac-ovi, že jsouc dítkem 5 neb 6ti letým v domě své tety v Antiochii dvě děti za nohy pověšené viděla; spěchala prý rychle k tetě, aby jí to neštěstí oznámila, avšak ta prý řekla, že to nic není a poslala prý ji hned ven. Při svém návratu prý dítek více neviděla, ovšem ale nádoby krví naplněné. To prý se stalo r. 1826. O osm let později byla v Tripolisu a viděla, jak židé starého křesťana do domu u synagogy vlekli, jemu ruce a nohy svázali, ústa zacpali a za nohy pověsili; tak visel nebožák od devíti hodin ráno, což, jak Kateřina řekla, se státi musilo, aby se krev učistila. Když stařec už blízek byl tomu, aby ducha vypustil, prořízli mu židé nožem, jehož rabíni ku košerování užívají, krk a nechali tělo viseti, až všechna

krev vytekla. Mrtvola byla pak do moře vržena. To se stalo r. 1834. O tři leta později přišla Kateřina do Lattakiehu, kde se se synem svého strýce zasnoubiti musila, s nímž nešťastný život vedla; a v tomto roce prý neobdržela skoro žádného masa, ješto nějaký rabbín ku košerování jen zřídka do toho místa přišel, avšak každoročně byly prý jim velikonoční macesy posílány, a sice dvojí; *mossa* a *mossa gezira*, oboje na pohled stejné avšak ty poslední prý obsahovaly lidskou krev, jak je židé na den velikonoční míti mají (syrské slovo *gzar* značí řezati, odřezati, naříditi, tak že *mossa gezira* znamená zákonité, předepsané, legalní macesy.) V noci přede dnem velikonočním, řekla Kateřina, prý zabíjejí kohouta, pověsí jej na zeď, mučí jej všelikými způsoby a probodnou jej špendlíkem, aby bolesti Ježíšovy v posměch uvedli; v domě pana Beliara prý Kateřina toto divoké řádění viděla ještě r. 1839, právě, když jistý rabbín do toho místa přišel; mohou-li místo kohouta křesťana ukřížovati, vyhovuje prý to více přáním židův. Při těchto všech ceremoniích, dodala, jsou prý oni židé, již na venek bázlívěji si počínají, nejukrutnější a většinou fanatičtí. Vidíme z těchto vyznání, že rituelní obyčeje v podstatě stejny jsou, pokud židé po křesťanské krvi touží a jí požívají, a že jen v nahodilých způsobech ukazují se difference.

Paolo Medici, Moldavo, Tiberias.

Abychom vysvětlili příhodu s Tomášem, zmiňujeme se ještě o oznámení bývalého rabina Paola Medici (*Riti e costumi degli Ebrei* cp. 26), že se činí o slavnosti Purim pokusy, aby byl nějaký křesťan zabit, že však není-li křesťana, i Turek neb pohan a muž jako žena vybrati se může. Tutéž zprávu podává i bývalý rabin Moldavo a praví, že se z krve v tomto případě „sladký chléb“ připravuje, jenž se mezi nejváženější židovské rodiny rozděluje, aby část jeho přátelům křesťanským darovali a sice jako drahocenný dar; požívají-li též židé sami tohoto „sladkého chleba“, děje se to ze záští dle doslovného výkladu oněch obrazných míst, jež mluví o pití krve nepřátel a o jedění jejich masa. „Ze zbožnosti,“ aby své spáse duševní prospěli, nemohou židé krev o Purimu prolitou jísti, leč by to byla krev mužského křesťanského děcka, jež ve velikých mukách krev svou vycedilo. Krev kněze a jeho sluhy byla tedy v každém případě pro „sladký chléb“ Purimu hledána. Moldavo, mluvě na místě dříve uvedeném o třech motivech této vraždy, označuje účel rituální jako nejvznešenější, a výpověď, sdělená v procesu damašském, že příčina této vraždy je tajemstvím rabínův, vysvětluje se dle Moldava z tušení těchto mistrův, že by Ježíš skutečně mesiášem býti mohl a že požívání

krve jeho přívržencův, je-li vskutku mesiášem, je účastnými zásluh výkupné smrti mesiašovy, jež všem lidem nutny jsou, učiní a tak duši prospívá. Požívání krve pak dle Moldava se děje u orthodoxních a u přísných observantů pět-krát. Předně při obrízce, kdy se něco prášku z krve neb též čerstvá krev do úst obřezaného vkládá, jakož se i práškem rána při obrízce způsobená posypává. Za druhé při svatbě, kdy rabbi manželů trochu krve ve vejci snísti dá. Za třetí na den pokání 9. července, kdy se jako při svatbě vejce s troškem krve požívá. Za čtvrté při smrti (jako pendant k poslednímu pomazání), jak svrchu pověděno bylo. Za páté ve velikonočních macesích a ve velikonočním víně. A tak domnívají se židé (neb spíše rabíni a zasvěcenci), že svým duším krví nazarenského prospívají, konajíce s krví křesťanův, stoupenců Ježíše Krista, jeho mystického těla, pět posvátných aktů, abych tak řekl, pět svátostí slávy (křest, pokání, manželství, hody velikonoční, poslední pomazání.)

Ježto pravověřící žid tímto způsobem své náboženské úctě dosti činí, pochopíme, jak v rozporu se šlechetným srdcem smýšlení vzniká, jež na místo lásky k Bohu více jen strach vštěpuje. Tak rozumíme památnému setkání, jež jistý korrespondent *Civilty* (n. 767. p. 611) 1860 se židem z Tiberiady měl. Tento žid byl rabín. Korrespondent se jej tázal: milujete Boha? Rabín: bojím se Boha, avšak nemiluju jej a nemohu jej milovati. Proč ne? Jsem Hebrej, odtušil rabín, můj

otec, strýc, praotec jimi byli a já zemru jako Hebrej. Avšak, odpověděl druhý, proč nemůže Hebrej Boha milovati? Tento odpověděl žertem, vypil sklenici kořalky a šel. Něco podobného nalazáme v poesii žida Emanuela pod názvem „Credo“ (Univers. isr. 1. kv. 1882.), kde první sloka končí slovy: O Dieu je crois à ta justice, Encore plus qu'à ta bonté.

18.

Intriky v Tridentu a Římě.

Intriky židův při procesu v Damašku vedou nás zpět do Tridentu. Musíme znáti úkladnou cestu a podvody, jež kolem případu tridentského leží. Dějiny jejich velmi obšírné nalazají se v tridentských aktech, jež Bonelli ve své „Dissertazione apologetica“ k jednomu dílu „Collectanea in Judaeos B. Simonis interemptores“ přidal a jež v originálu v c k. dvorní knihovně uschovány jsou. Písmenou D míní se v následujícím Dissertazione, C značí Collectanea, čísla k oběma přidaná znamenají stránky dokumentův.

Bylo to tedy dne 21. března 1475, když se židé poprvé o vraždě křesťanského dítěte radili, a dne 23. března již ji provedli. Avšak již 24. března počalo skrze Giovanniho de Salis, praetora tridentského, a jiné doktory vyšetřování na rozkaz knížete a biskupa Hinderbacha, jenž až po tu dobu Hebrejům tak byl nakloněn, že si spůsobil nepřízeň Bernardina

da Feltre, jenž byl přijat mezi kanonisované blahoslavené Církve. Dne 23. července byli již někteří vrahové soudně usvědčeni, mezi nimi Tobiáš, Israel, Mohar a Mojžíš, když listy, ze všech stran biskupovi a tridentským úřadům zasílanými (C. 22.) se hlásalo, že židé všemožně se přičiňují, aby knížata, papeže a císaře o své nevině přesvědčili, obětující na to báječné sumy peněz.

Hned z počátku chtěli biskupa přiměti, aby sám osobně záležitost onu vyřídil a jednání soudní zamezil, což se však nezdařilo, neboť kníže-biskup stál na svém, aby vše vyjednáváno bylo cestou právní.

Sotva že vina několika obžalovaných soudně konstatována byla, obrátili se židé k papeži Sixtu IV.

Právě 23. července došel papežský list biskupovi, jímž se nařizovalo zastavení procesu až do příchodu papežského komisaře (C. 26.); 3 srpna došel druhý list papežský, který děl, že sice mnohá knížata ono soudní jednání haní, ačkoliv se jemu (papeži) spravedlivým býti zdá, přece však že poslal biskupa z Ventimiglia, muže učeného, jako papežského komisaře do Tridentu, aby onu záležitost zkoušel.

Mezi tím užíval Hinderbach ve své zemi soudní moci, jako zeměpán, požívaje všelike autority jak od císaře Bedřicha tak i od vévody Zikmunda, který byl guvernérem v Tyrolsku, a proto pokračoval v jednání soudním jako prve.

Mezi tím přišel komisař papežský, zůstal však v Tridentu pouze několik dní a odebral se do Rovereda na území benátské, chtěje býti volnějším. Tam dal si zavolati několik tridentských křesťanů, kteří od židů falešně z vraždy obviněni byli, dal je uvězniti, napsal mnoho zpráv do Říma proti biskupovi, zavedl také proces proti de Salis a proti soudcům tridentským, odebral se pak do Verony, kamž také křesťan Angelino, který později v Římě za nevinna uznán byl, v poutech jíti musil, poněvadž jej židé jako vlastního vraha obvinili. Codex 11. — b Q knihovny „Angelica“ v Římě obsahuje podnes ještě rozličné hanlivé básně*) z té doby namířené proti komisaři, které úsudek lidu o věci té jasně pronášejí. Komisař onen jednal sice s dobrým svědomím, dal se však židy a přátely jejich hanebně klamati.

V Tridentu zatím pokračoval Hinderbach v soudním procesu soudně dále. Mezi jiným vyznala (3. listopadu 1475) vraždu dítěte i Sára, žena Tobiášova a Bella, žena Moharova; obě ženy staly se napotom křesťankami a propuštěny na svobodu. Dne 10. března 1475 bylo již všecko vyznáno také od Bony, sestry Angelovy, taktéž od Anny, ženy Israelovy, která se rovněž křesťankou stala a milost obdržela.

*) Na příklad

Trimphate Hebraei:
Da poi che la moneta
Fa que le colpe e li peccati vostri
Son volti in capo del nome christiano.

Bella, Anna a Sára vyznaly také ještě „mnoho“ jiných vražd dětských z let dřívějších a konečně i jiné nekloudné věci.

Byly křtěny 27. ledna r. 1477 na hrobu sv. Simoncina, kde před množstvím lidu plačky svá provinění vyznaly; taktéž odňaly svým zástupcům plnomocenství, která jim k procesu v Římě dříve byla dána, prohlásivše sebe i ostatní židy za vinny bez ohledu na nález komisaře papežského. Ze všech žen, které do procesu zapleteny byly jeví se pozoruhodnější Brunetta, žena Samuelova (D. 156), která ani skřipcem ku přiznání se dohnána býti nemohla; teprve když byla propuštěna, a ničeho více báti se nemusila, přišla dobrovolně vyznati vše a prosila o sv. křest, který jí s ohledem na její hrdinné sebeobvinění udělen byl a dáno jí jméno Kateřina.

Zatím co Hinderbach svou cestou kráčeje, stále důkazů nových o vině židů nabýval, vymýšleli tito tak pekelné plány proti biskupovi, že těžko by tomu bylo uvěřiti, kdyby úřední akta toho nedokazovala. Za maličkosti pokládáme v ohledu tom, že se židé císařských ediktů a papežských bull pro sebe dovolávali. Tak chtěli na př. biskupu postup v soudním jednání zameziti a sice ediktem císaře Bedřicha III. z roku 1470, kterým si císař záležitost židovskou pro své vlastní forum reservoval.

Avšak tento edikt byl buď zfalšován, buď nepravý, poněvadž Bedřich o čtyry leta později vše, cokoliv biskup oproti onomu před tím danému ediktu vykonal, potvrdil.

Také oněch již dříve uvedených papežských bull Řehoře IX. z roku 1236. a Innocence IV. z r. 1247. k boji užito; mnozí považují je, ačkoliv Rainaldus sám je registroval, za židovské fabrikáty a konečně zakazuje smysl oněch bull pouze příkoří a bezpráví židům činiti, což také výše jmenovaný Panvino (D. 35.) v Římě samém prosadil, když při revisi procesu tridentského od Sixta IV. nařízeného, předsedal.

Mimo tyto a podobné ještě kousky (por. ku př. B. C. 88, D. 59—130), v nichž se židé dobře vyznají, přihodilo se ještě něco zcela neslýchaného. Různí boháči židovští z Novary, Modeny, Brescie, Benátek, Bassana, Rovereda, získali totiž pomocí peněz (jeden žid věnoval účeli tomu dokonce celých 12.000 dukátů) nešťastného Pavla z Novary, aby biskupa a podestu de Salis otrávil a ve stoce, kde chlapec Simon nalezen byl, železnou mříž odstranil, aby se zdáti mohlo, že mrtvola proudem od jinud sem zanešena byla; potom pak měl v Římě u komisaře zakročiti a oba křesťany, Schveicra (který však brzy své alibi dokázal) a Angelina, jako skutečné vrahy udati.

Paolo získal brzy přízeň biskupovu, mistrně předstíraje, že židé sami chtějí Jeho milost otrávit. Paolo byl dva měsíce v domě biskupově; namáhaje se, aby authentické copie biskupského procesu pro papeže a císaře (D. 130 Fol. 2 procesu) zjednal.

Zatím co Pavel na provedení svého plánu pomýšlel, byl několikráte v městě i mimo město

proti všemu obyčeji ve světských šatech viděn, čímž vzbudil proti sobě podezření a proto zatčen. Strachem, že by mohl býti snad donucen k vyznání, uřízl sobě špičku jazyku, aby takto mluvit nemohl. Byl však dopaden, a vyznal konečně ne bez obtíže, že onen Grassino, který těch 12.000 dukátů věnoval, pravil, že by podesta (D 59) mohl i sobě i židům pomoci, kdyby jen chtěl (podesta byl však tak nepodplatitelný, jako biskup); Pavel pravil také, že ohromné sumy peněz, za tou příčinou sebrány byly a že od mnohých již i velké sumy přijaty byly. On sám že chce jak se židy měl ujednáno, jíti do Říma a svědčiti ve prospěch komisaře podle instrukcí, které mu židé Man z Pavie a Oguibene z Benátek písemně dali; dále že po čas krátkého pobytu komisaře z Tridentu se židy ve spojení stál pomocí psaní, která na určité okno kostela sv. Mikuláše kladl; dále (D 138), že tři židé (Giampietro, který k vůli klamu pokřtiti se dal, Salamon, a Grassino) do Tridentu tajně přišli za tím účelem, aby za každou cenu zajaté vysvobodili, dále že se někteří pokusili mrtvolu ubohého Simoncina ukrásti, a že mu Grassino za prokázanou službu 400 dukátů nabídl. Byv tázán (D 147) jak mohl chtít, jsa přece knězem, biskupa podvésti, ano otrávit, odpověděl, že ho k tomu oněch slíbených 400 dukátů přimělo. Jaký byl konec Pavlův, o tom dokumenty mlčí. Pravdě podobno, že zemřel v Tridentě v žaláři.

Rovně juridicky dokázány jsou intriky jednoho židovského malíře Israele, který se

na svých cestách u Tobiáše v Tridentu jako host zdržoval i týž čas, kdy vražda se stala. Ten, poněvadž se zdál býti nevinným a poněvadž i pokřtěn býti žádal, byl propuštěn z obžaloby a pokřtěn v dubnu roku 1475. Dáno mu jméno Wolfgang. Wolfgang však použil své svobody k tomu, aby ve spojení s Pavlem a jinými židy italskými a německými zajatým potají pomáhal a o žití biskupa, podesty a kapitána usiloval.

Jednoho dne přišel k výše uvedenému Salamonovi s jedem, o němž se však Salamo vyjádřil, že není působivý.

Salamo pokusil se již ve Vídni u císaře Bedřicha a v Inšpruku u arcivévody Sigmunda propuštění zajatých pomocí peněz vydobýti, však marně. Po té přišel do Tridentu, aby zde jedem působil. Také byl Wolfgang u komisaře v Roveredu a tu složil křivé svědectví. Tázán byv, proč se stal křesťanem, nemaje víry, odvětil, že chtěl ujíti smrti, že ničeho z víry křesťanské nevěří, za to však že považuje víru židovskou za pravou a svatou. O užívání krve se vyjádřil, že vraždění dítek křesťanských a požívání jejich krve považuje za dobrý skutek, že prý rád požívá krev dítěte křesťanského, může-li si ji o veliké noci tajně zaopatřiti. A že dále chce, ač pokřtěn, jako žid žíti a umříti.

Tato udání jsou v aktech vídeňských ne však v aktech Vatikánských poznamenána. V aktech vídeňských nalézá se také výrok žida Lazzara, že chlapec Simoncino po smrti ještě poplván, pokálen, políčkován, že jazyk

mu byl vyrván, ano i že mu dva židé zuby svými kus uší utrhali.

Často připomínají akta ony ohromné sumy, které židé k svému zachránění obětovali.

Na popelční středu 1477 (C. 119, 120, 123) oznámil Rattaler, jeden z dvou zástupců Hinderbachových v Římě svému pánu: „ebrei profusissime tribuunt suis procuratoribus. (Židé velmi štědře platí svým zástupcům.) Dne 22. měsíce února psal, že židé prostřednictvím milánských kupců 3000 dukátů do Říma poslali, že však záležitosti biskupově dobře se daří. Hinderbach sám psal 7. měsíce října roku 1476 (C. 100) Fra Michelu da Milano, že prý židé dva mezky s penězi do Říma poslali; dne 6. března oznamoval Rottaler, že židé hraběti Girolamovi papežovu synovci, který onoho roku za kardinála zvolen byl 5.000 dukátů nabízeli, hrabě však že je odehnal. Arcivévodovi Sigmundovi nabízeli (D. 132) tisíce zlatých. Brzy potom vyhnal Sigmund všecky židy z Tyrolska, ačkoliv z počátku komisaři nakloněn byl. Biskupu Hinderbachovi chtěli židé vystavěti ze základu nový zámek a podestovi de Salis řekl žid Donato ze Soncina, že může dostati peněz mnoho-li chce, propustí-li zajaté.

Potom vyvolili si z nejlepších doktorů paduánských své advokáty, které peníze zasypávali. Jeden ze zástupců ve psaní, které poslal Hinderbachovi praví: „Židé rozdávají v Římě zlato a stříbro, my pak pouze popsany papír. (Akta a dobrozdání et c. D 233)

Když komisař a zástupcové Hinderbachovi do Říma přišli, ustanovil Sixtus IV. kongregaci šesti kardinálů pod předsednictvím tehdá nejznamenitějšího právníka Františka Panvina z Paduy k vyřízení té záležitosti. Konečně 20. června 1478 vydán rozsudek, že biskup tridentský zcela správně jednal a že židé vskutku vinni jsou. Čtyry roky byli potřebí k vyřízení procesu Římského, nikoli snad pro vnitřní obtíže, ale pro intriky židů a pro vliv některých mocných osobností.

Tímto končím prozatím důkaz o rituelním užívání krve u židů. Abych všecky pády, o kterých pověrné dějiny rozličných dob a krajin nás poučují vypravoval, přesahuje mé síly. Za tím účelem musilo by se velmi mnoho pilných a trpělivých lidí spojití. Abychom si však mohli spravedlivý úsudek učiniti, k tomu není zapotřebí znáti všecky události dějinné. Chci tedy pouze čtenáře odkázati as na 50 znamenitých pádů tohoto druhu, které před nedávnem v „Question juive p. 56 a násl.“ (Desclée, de Brover et Co. Bruges 1882) vyšly.

Některé z těchto pádů budu v pozdějších sešitech o otázce židovské vyprávěti, poněvadž jsou obzvláště interessantní a poučné; tak na př. Tyrolana Anderle z Rinnu, o dítěti v Metách a o svěřenci našeho korunního prince kterého židé v Bernu o velikonocích zavraždili. (Acta SS. 2. vol. April) a jiné.

Konče, opětně připomínám, že ne všickni židé o onom krvavém tajemství vědí, ano že mnozí židé hlavně podle ideí rationalistických

vychování se s hrůzou od něho odvracují a ani pochopiti nemohou, jak oni observanti něco takového vykonati mohli. Toto všecko jsem již řekl i mimo to zřejmě prohlásil, že mnozí observanti krve požívají, aniž by o tom čeho věděli. Nesmíme proto všechny židy v celku viniti z věci, která pouze zasvěcenců se týče, a také se nesmíme dovolávati nikdy trestů, leč pro ty, kteří z viny usvědčeni jsou. S druhé strany nevíme nikterak kde a jak které město „zasvěcenci“ jest požehnáno a poněvadž ono rabínské krvavé učení nepopíratelně existuje, třeba raditi křesťanům ku bdělosti. Na základě tohoto neblahého učení odůvodněna jest také žádost pro zákonité omezení židů, obzvláště an za našich dnů jest nebezpečné provádění ideí rabínských daleko snažší než za starých časů.

To mělo by se tím přísněji uvážiti, ježto samy „Archives israelites (30. března 1882), orgán bizzárních židů reformovaných s důrazem dokládá, že náboženské předpisy paschální (velikonoční) na nejvyšš důležité jsou a proto že se ani jednoho opomenouti nemá, aby, mezitím co ženy svými pracemi se zanášejí, mužové macesy připravovali, které prý, „tak skrupolosní píle vyžadují.“ Autor nejmenuje zde slova „krev“ však „skrupolosní píle“ a odstranění žvatlaných žen hodí se dobře bezpochyby k událostem tridentského procesu.

Bernardino z Feltre.

Řekne-li se konečně, že se křesťanská láska o záležitosti židovské starati nemá, odpovím k tomu záporně a poukážu, nehledě ani k jiným důvodům na veliké služebníky boží Bernardina z Feltre a Kapistrána, kteří jak známo v seznamu svatých církve se nalézají a kteří si také speciálně svým působením proti židům o naše milé Rakousko velikých zásluh dobyli.

O Bernardinu viz „die Bollandisten (28. Sept. VII. Band für Sept.);“ poněvadž pak se nerado hledává, chci zde některé věci uvést. Když totiž Ferdinand židy ze Španěl vypudil, kázal Bernardino 4. srpna 1492 v Janově proti přijetí jich a také toho dosáhl, že mnozí přijati nebyli. Janované však nechtěli přece důvěrného obcování se židy zanechat a proto předpověděl jim Bernardin prorocky válku a mor, který následujícího roku město hrozně spustošil.

V Bergamu kázal r. 1480 (Boll. l. c. n. 87.) s takovou horlivostí proti židům, že ho vévoda milánský napomenouti musil k ustání, obávaje se vzpoury národa. Horlivý světec neustál přece kázati, věda dobře k jaké škodě je křesťanům důvěrné obcování se židy. V Modeně kázal r. 1486 s takou mocí, že židovka jakás

ho otrávití chtěla. (ib. n. 164.). Ve Florencii vystoupil opět s takovou horlivostí, že proti němu magistrát tamější zakročil, a podplacen jsa od židů nejprve založení křesťanské spořitelny, ku které Bernardin radil, překazil, později však i jeho samého z celého území vypověděl. V Aquilleji popudili židé proti němu místodržitele, takže tento mu list poslal (1488, l. c. n. 251—53), v němž dí, že král Ferdinand II. neapolský na něho zanevřel, poněvadž prý podněcuje občany proti židům. Bernardin odpověděl, že zastává se věcí chudých, věci Boží, že bojuje proti lichvě a proto že nechápe, jak katolická knížata tento národ zločinný, křesťanům nanejvýš nepřátelský, Bohu i lidem protivný („gens scelestissima, christianis infensissima, Deo et hominibus exosa) podporovati mohou. Hned potom kázal ku cti bl. Kapistrána, tohoto „nesmířitelného nepřítele židů“ jak jej nazýval, který v posledním století půl Evropy svými proti-židovskými kázanými naplnil. V Sieně zpěchoval se biskupský vikář udělití křest jedné židovce, která snažně si ho žádala, a sice k vůli rozličným pletichám židovským. Bernardin pokřtil ji „frendentibus ebreis.“ Potom kázal v Sieně a varoval důrazně před židovskými lékaři.

Papež Mikuláš V. zakázal křesťanům r. 1451 od židů léky přijímati; tyto a podobné zákazy nalezáme častěji. Proto snadno poznáváme, že papežové na své vysoké stráži velmi dobře věděli o rabínském učení, které dovoluje křesťany vraždit i k účelům obřadným, jako k připravování velikonočních macesů neb

sladkých koláčů, jež židé o slavnosti Purim požívají ano i z nenávisti.

Kardinalvikář papeže Klementa XI. poručil za tou příčinou 2. dubna r. 1708, aby židé křesťanům macesů ani neprodávali ani nedávali (ch. Purim!) křesťanům pak, aby jich nepřijímali. Tento edikt byl pro stát papežský ještě zostřen pokutou peněžitou a třemi ranami, jak nám Feraris (n. 19. Art. Hebreus) sděluje. Pfefferkorn vyznal na smrtelné posteli r. 1514, že jako lékař pode jménem léků osm křesťanů otrávil. (Bonelli, diss. cp. 2. n. XIV. nota). Marini dokázal v knize: „Archiatři Pontificii,“ že se několik papežů ve zvláštních pádech od židovských lékařů léčiti dalo, s druhé strany však, že za všeobecné pravidlo uznávali, že neradno jest užívatí lékařů nebo lekárníků židovských, neboť není možno soukromníku takých prostředků opatrnosti užití proti lékaři, který jest tajným přívržencem zásad rabínských, jako na př. mocnáři.

Často se přihází, že otec synu svému zakazuje užívání břitvy neb zbraně, sám pak bez ohledu jich užívá. Nechceme pochybovati o řádnosti a lidumilném smýšlení lékařů židovských, jakoby v ohledu tom ještě pod nevěreckými a zednářskými lékaři stáli, budeme jim přisvědčovati že „věda jest malomocná“ kdykoliv někoho neuzdraví a nebudeme to přičítati nevědomosti jich. Nechceme také z nedostatečné vůle zednářů a židů k vyléčení politických a národních pohrom, k jichž odstranění buď jako politikové nebo poslanci povoláni jsou,

souditi, že by jako lékaři pouze své souvěrce správně obsloužiti chtěli, jak to rabín Jakub v processu v Damašku dosvědčil. Avšak nelze nám za zlé pokládati, myslíme-li si o lékaři nevěreckém neb židovském, že jeho osobní náhledy o povinnostech k lidstvu se od náhledů křesťanských valně liší a proto, ježto do srdcí jejich nahlédnouti nemůžeme, že ony náhledy přece s rabínskými zásadami, jak je rabín Jakub vyslovil a Pfefferkorn v praxi prováděl, (viz níže) souhlasiti mohou. A proto pravím se sv. Bernardinem (Boll. c. 266.), že by lékař židovský pouze židy a nikoliv křesťany léčiti měl, tak jako lékař nevěrecký pouze nevěrce a ne věřící. Bernardino pravil veřejně na kazatelně ve Sieně, jak jeden židovský lékař z Avignonu umíraje, prohlásil, že umírá spokojeně, poněvadž mnoho tisíc (multa millia) křesťanů falešnými léky zavraždil. Mnozí, kteří jeho léky povrhli, že se uzdravili. Bernardino pravil také, že kněžna Borghese nedopustila, aby syn její od židovského lékaře léčen byl, jak si muž její přál — a syn se uzdravil. Jeden židovský lékař, jehož mnozí i dále užívali, ačkoliv Bernardino proti tomu hlásal, zemřel za nedlouho náhlou smrtí, jak onen světec předpověděl.

Též v Lucce (ib. n. 268) kázal Bernardino proti židům a když mu poukazovali na bullu Mikuláše V., která prý jednání jeho odsuzuje, dokázal pomocí úředníků dvora papežského, že bulla jest podvržena a bez vědomí papežského vydána. Ve Faenze (l. c. n. 323) docílil toho, že židovský lékař Laz-

zaro, který vážností, bohatstvím i vědou vynikal, z města vypovězen byl. V Raveně chtěl Doge synagogu sbořiti (n. 318—321); Bernardino však spokojil se tím, aby židé vyhnáni byli, nepřestanou-li lichvařiti.

V Benátkách domohli se židé ediktu, který zakazoval jim škoditi; na základě toho zakázal vikář biskupa veronského r. 1494. Bernardovi kázati (n. 371.), ten tedy odešel, veronští však taký poplach způsobili, že musil býti zpět uveden.

Roku 1494 (n. 461) onemocněl Bernardino na cestě z Padovy do Brescia a proto do Monselice zavezen. Sotva přišel, byl od praetora požádán, aby kázal; i kázal tedy na náměstí, napomínaje, aby se střežli lichvy židovské, aby nepřijímali darů od nich a vůbec jich se vzdalovali, aby katolické spořitelny zakládaly, což se také ihned s povolením senátu benátského stalo. Vidno, že Bernardin ani kázati nemohl, aby zároveň proti židům nemluvil. Za našich dnů by mnohé vlády proti tomu protestovaly, ačkoliv by měl nějaký Bernardino nyní mnohem více co vytýkati než-li tehdá, a ačkoliv rozumní lidé ne snad zcela bezdůvodně tvrdí (o tom vlády nechť rozhodnou, já netvrdím ničeho), že ona židovská nákaza naši společenskou bídu nezhojitelnou činí. Z Monselice přišel Bernardino do Este. Tam čekal ho již list z Benátek, kterým se mu zakazuje proti židům kázati, poněvadž prý obávati jest se povstání lidu. Odcestoval tedy ihned dále, byl však od

lidu zpět uveden a nyní kázal (aniž by o židech se zmiňoval) jen o zákonech kanonických proti lichvě židovské a proti důvěrnému obcování se židy (l. c. 463.) Židé skřípali zuby, přece však založena byla křesťanská spořitelna. V Kremoně (n 476) poukázali mu na zákaz Benátský, aby proti židům nekázal. Světec odcházeje, vyjádřil své politování, že „Serenissima republica“ židům tak nadržuje, že ani slovo Boží k ochraně křesťanů, jejichž majetek židé ztravují svobodně hlásáno býti nemůže. Roku 1487. po svém vypuzení z Florence směl v Kremoně kázati (n. 218) a tu otázan byv, proč neustále proti židům káže, odpověděl: „Mluvím o židech v našem městě jako všude jinde, totiž aby nikdo, komu na spasení duše záleží, židům ani na těle, ani na majetku, ani jiným způsobem neškodil. Neboť i k židům musíme spravedlnost a křesťanskou lásku zachovávat, poněvadž i oni jsou lidmi. „Oportet eos pro sola humanitate fovere,“ dí kanonické právo (c. p. de Testibus; Judeis). Tak kázal jsem všude a tak káži i zde a přeju si, abyste dbali slov mých, neboť to přikazují papežové a přikazuje to křesťanská láska. S druhé strany však je také pravda, že církevní zákony zakazují důvěrný styk se židy, užívání jejich lékařů a navštěvování jejich hostinců. A přec pohleďte na žida Lva, strojí synu svému svadbu a přemnoží zúčastňují se jeho tabule a plesu, nemocní pak posílají pro židovské lékaře. Jakž mohu k tomu mlčeti? Jak mohu pravdu hlásati a nevšímáti si hříchu proti Bohu, hříchu proti zákonům církevním.

V lichvě židé tak pokročili, že chudé téměř udavují a já, který chleba chudých pojídám, měl bych jako němý pes mlčeti na tomto místě pravdy?

Psi přivolávají štěkotem ty, kteří je krmí, a já, kterýž chleba chudých pojídám, měl bych mlčeti, vida olupování jejich? Psi štěkají po svém pánu a já neměl bych volati po „Kristu?“

42. Meine Antworten an die Rabbiner oder: Fünf Briefe über den Talmudismus und das Blutritual der Juden. Von Prof. Dr. *Aug. Rohling*. Prag, Druck u. Verlag der Cyrillo-Method'schen Buchdruckerei 1883. Str. 106. Cena 40 kr. (Totěž česky).

S otázkou antisemitickou současně rozvinul se také veřejný spor, jež vedl prof. Dr. Rohling s některými rabíny židovskými ve Vídni a v Uhrách; spor ten má kořeny své ve starším spisu Rohlingově „der Talmudjude“ (vyšel česky u Mourka pod názvem: Židé podle Talmudu), byl však nyní obnoven a sice nejdříve v listech („Tribune“, „Wiener allgem. Zeitung“, „westungarischer Grenzbote“ a jj.), pak ale uznal prof. Rohling toho potřebu, aby ve zvláštní brožurce proti útokům naň činěným se hájil. Četli jsme některé články rabínů v listech vídeňských a porovnávajíce s nimi tuto odpověď Dr. Rohlinga musíme dáti svědectví pravdě, že Dr. Rohling mnohem důstojněji si vede než odpůrcové jeho, kteří bojují ne tak důvody vědeckými jako spíše nadávkami. Nejprve mluví spisovatel Dr. Rohling o různých názvech, kteréž talmud křesťanům dává, o poměru talmudu ku křesťanské nauce, o přísaze u židů atp., načež o krevním rituálu pojednává i vede důkaz, že událostmi historicky zjištěnými se dovoditi dá, že rabíni skutečně tyto nauky hlásali a hlásají. Mimo starší údaje pojednává Dr. Rohling zejména o zavraždění kapucína P. Tomáše v Damašku r. 1840. Spisovatele vede láska ku pravdě, on ale vzdálen jest všeliké nenávisti k jinověrcům. Spis jeho k poznání jak dějin tak i poměrů přítomných jest velmi užitečný a neohroženost spisovatele samého chvály hodna.

Redakce.